O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

O'KTAM TO'XTAYEV

USTOZLAR IZIDAN BORIB

Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari uchun o'quv qo'llanma

TOSHKENT - 2011

Tuzuvchi: Alisher Navoiy nomidagi Samarqand davlat universiteti san'atshunoslik fakulteti o'qituvchisi O'ktam To'xtayev

Mas'ul muharrir: Alisher Navoiy nomidagi Samarqand davlat universiteti san'atshunoslik fakulteti dekani, dotsent Isroil Xayriyev

Taqrizchilar: O'zbekiston Bastakorlar uyushmasi raisi O'zbekiston Respublikasi san'at arbobi professor Rustam Abdullayev

O'zbekiston xalq hofiz,O'zbekiston davlat konservatoriyasi an'anaviy ijrochilik kafedrasi professori v.b. Mahmudjon Tojiboyev

So’z boshi

Milliy musiqamizni fidoiylari, ya’ni ustozlarimizni yaratgan qo’shiqlarini, ularni ijro yo’llarini o’rganish va notaga tushirish hamda ularni kelgusi avlodlar uchun qoldirish qanchalik muhimligi o’z-o’zidan ma’lum. Bu borada chuqur izlanishlar olib borib, xalqimizga yetkazish uchun katta harakatlar qilinayapti.

Prezidentimiz Islom Karimov ta’kidlaganlaridek: “ **Agar biz O’zbekistonimizni dunyoga tarannum etmoqchi, uning qadimiy tarixi va yorug’ kelajagini ulug’lamoqchi, uni avlodlar xotirasida boqiy saqlamoqchi bo’lsak, avvalambor buyuk yozuvchilarni, buyuk ijodkorlarni tarbiyalashimiz kerak”.** Nega deganda, ulug’ adib Cho’lpon aytganidek, adabiyot yashasa – millat yashaydi.

Insonni ruhiy kamoloti haqida gapirar ekanmiz, albatta bu maqsadga musiqa san’atisiz erishib bo’lmaydi. Xalqimiz hayotida musiqa azaldan beqiyos o’rin tutib keladi,[1]- degan so’zlarini amalga oshishiga bu taqdim etilayotgan qo’shiqlar guldastasi, kam bo’lsada yordam beradi degan umiddamiz.

Xalqimizda: “Ustoz ko’rmagan shogird har maqomga yo’rg’alar”,- degan maqol bor. Shu maqolga rioya qilgan holda, har bir ijrochi talaba avvalambor ustozlarimiz yaratgan kuy-qo’shiqlarini, ularni ijro yo’llarini yaxshi o’rganganidan so’ng, o’z ijro yo’lini topishi mumkin. Ko’p san’atkorlarimiz o’z ijro yo’lini topgandan so’ng ham, ustozlar yaratgan kuy-qo’shiqlarini ijro etib yurishadi, chunki ustozlarimiz yaratgan kuy-qo’shiqlar har tomonlama yetuk va mukammal asarlardir.

Qo’lingizdagi o’quv qo’llanmada xalq musiqa ijodiyoti va qo’shiqchilik san’atini tiklash va rivojlantirish borasida katta hissa qo’shgan bastakorlarimiz va ustoz san’atkorlar yaratgan qo’shiqlarini ayrimlarini taqdim etayapmiz.

O’zbek xalq nusiqa ijodiyoti hamda qo’shiqchiligini tiklash va rivojlantirishga ulkan hissalarini qo’shgan ustoz- san’atkorlar O’zbekiston xalq hofizlari Jo’raxon Sultonov, Orifxon Hotamov, Mahmudjon Tojiboyev va O’zbekistonda xizmat ko’rsatgan artist Ne’matjon Qulabdullayevlar yaratgan va ijro etgan qo’shiqlarni, O’zbekiston xalq hofizi Mahmudjon Tojiboyev bilan hamkorlikda O’ktam To’xtayev nota yozuviga olgan. Bu qo’shiqlar boshqa kitoblardan ko’chirilgan emas, balki boshqacha ijroda yozilgan bo’lib, ko’pchilik qismi birinchi marotaba nota yozuviga olinayapti. Ushbu qo’shiqlar asosan yakkaxon xonandalar uchun mo’ljallangan bo’lib, har bir qo’shiqni kim tomonidan yaratilganligi va qaysi ustoz san’atkor tomonidan ijro qilinganligi haqida nota yozuvidan oldin alohida izoh berilgan.

---
[1] Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. T.; 2008, 139 b.

MUNDARIJA

So'z boshi ……………………………………………..…..3
Bu oqshom …………………………………………..……5
Gulistonim mening ………………………………………...11
Indamadi ……………………………………………………16
Jonon qani ……………………………………….…………22
Judo …………………………………………………..……25
Kelibdur …………………………………………………..29
Roziman …………………………………………………..33
Senga bir gap aytaman ……………………………………38
Ufari shaxnozu gulyor 43
Ul maxliqo kelsun ………………………………………50
Farg'onacha shaxnoz ………………………………………55
Karimqulbegi ……………………………………………..61
Ishlatilgan adabiyotlar ……………………………………..67

"BU OQSHOM" QO'SHIG'I HAQIDA

Avaz O'tar g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiqning musiqasini mashhur bastakor, xonanda va sozanda Orifxon Hotamov bastalagan. Bu qo'shiq ko'pgina hofizlarimiz tomonidan ijro etilib kelinmoqda va xalqimiz sevib tinglaydi. Ayniqsa O'zbekiston xalq hofizi Maxmudjon Tojiboyev tomonlaridan ijro etilgan bu qo'shiq betakrordir. Qo'shiqni O'ktam To'xtayev O'zbekiston xalq hofizi Maxmud Tojiboyev ijrolaridan nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirgan.

Qo'shiq "Lya" minor tonallikda yozilgan bo'lib, "Doriy" tovush qotori ishlatilgan. Bu tovush qotorda oltinchi bosqich tovush yarim "ton" ko'tarilib ijro qilinadi.

BU OQSHOM

Mahmudjon Tojiboyev ijrolaridan
O'ktam To'xtayev nota yozuviga olindi

H. Jo'rayev musiqasi
Avaz O'tar so'zi

M.M.♩ = 70-72.

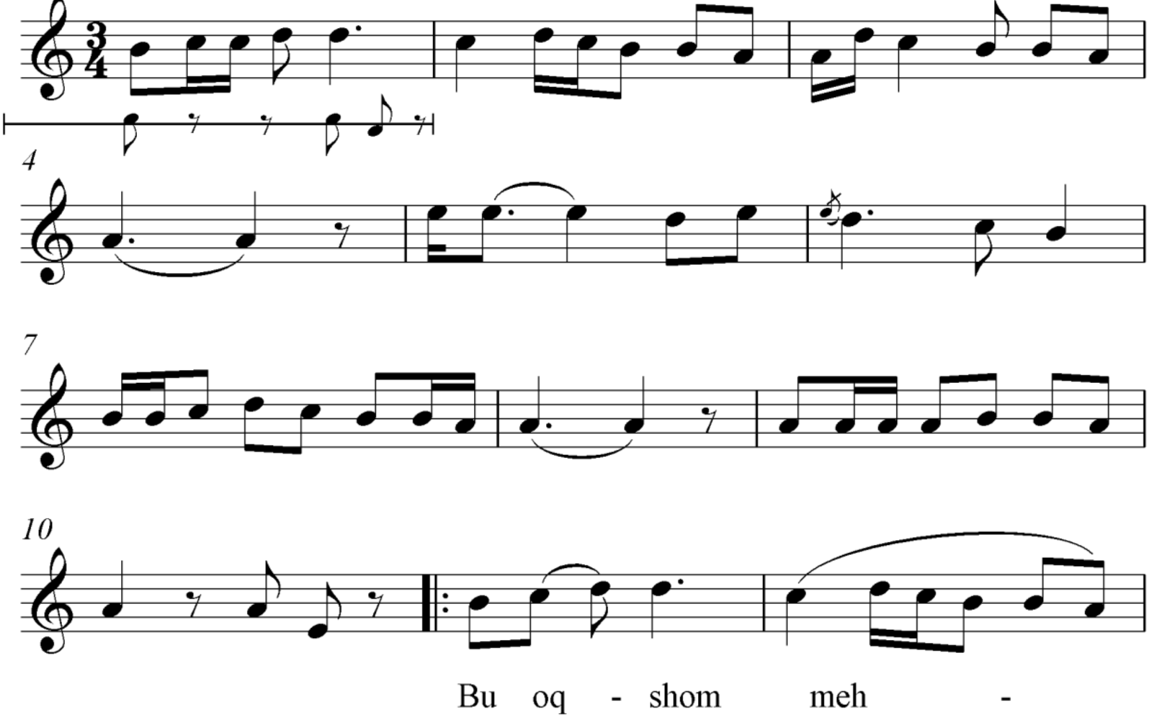

5
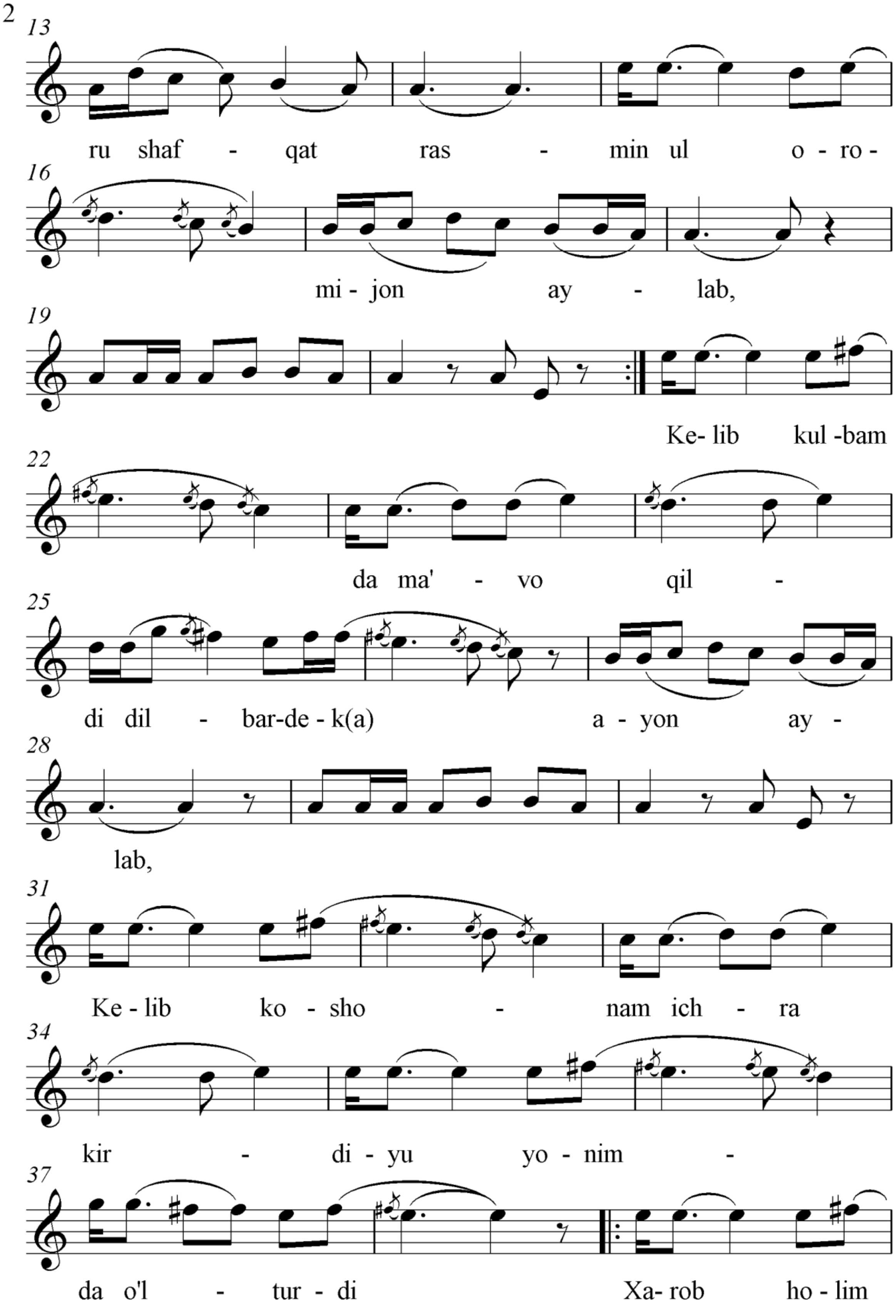
2
ru shaf - qat ras - min ul o - ro -
mi - jon ay - lab,
Ke- lib kul -bam
da ma' - vo qil -
di dil - bar-de - k(a) a - yon ay -
lab,
Ke - lib ko - sho - nam ich - ra
kir - di - yu yo - nim -
da o'l - tur - di Xa- rob ho - lim

6
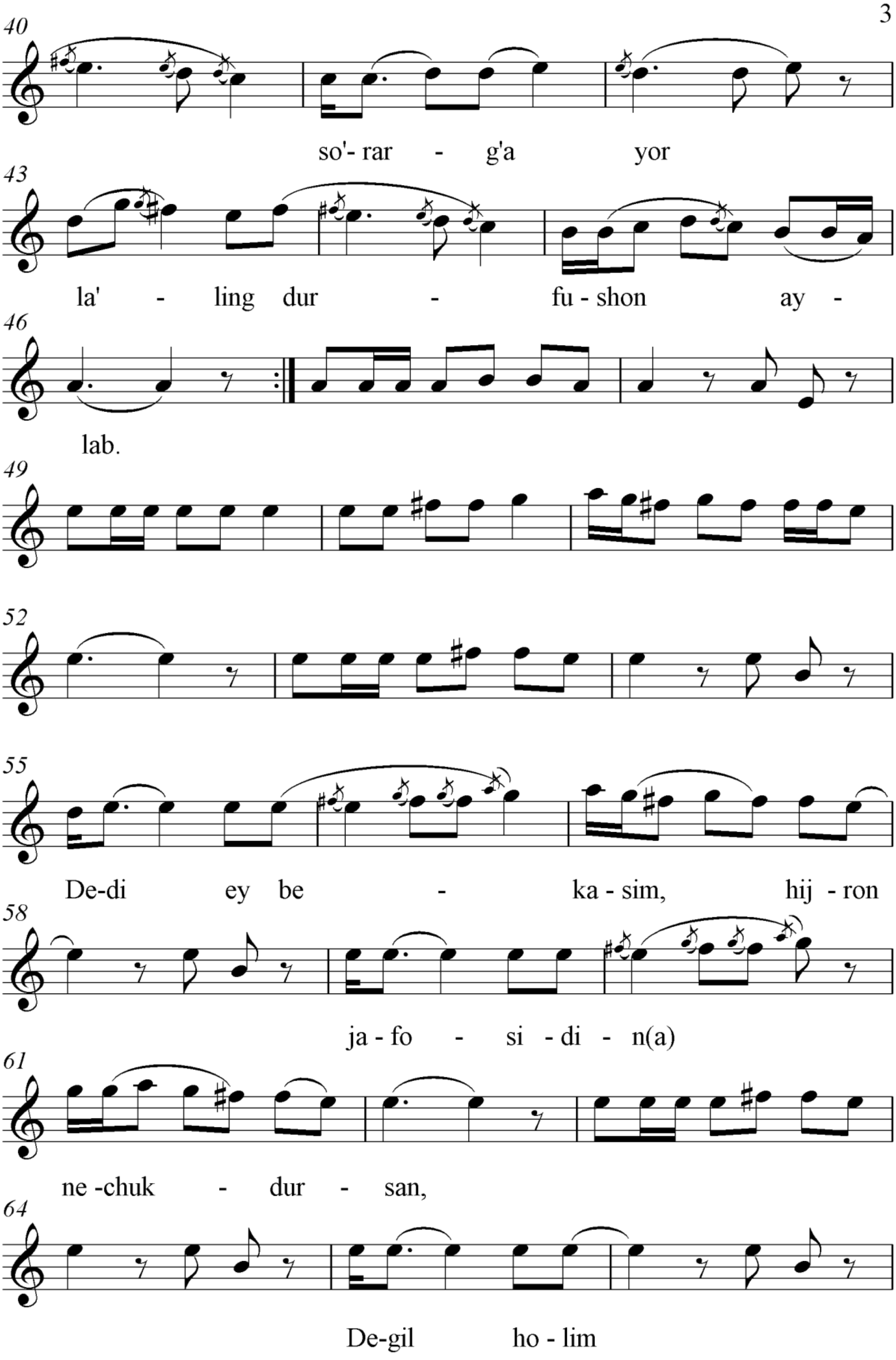
so'- rar - g'a yor
la' - ling dur - fu - shon ay -
lab.
De-di ey be - ka - sim, hij - ron
ja - fo - si - di - n(a)
ne -chuk - dur - san,
De-gil ho - lim
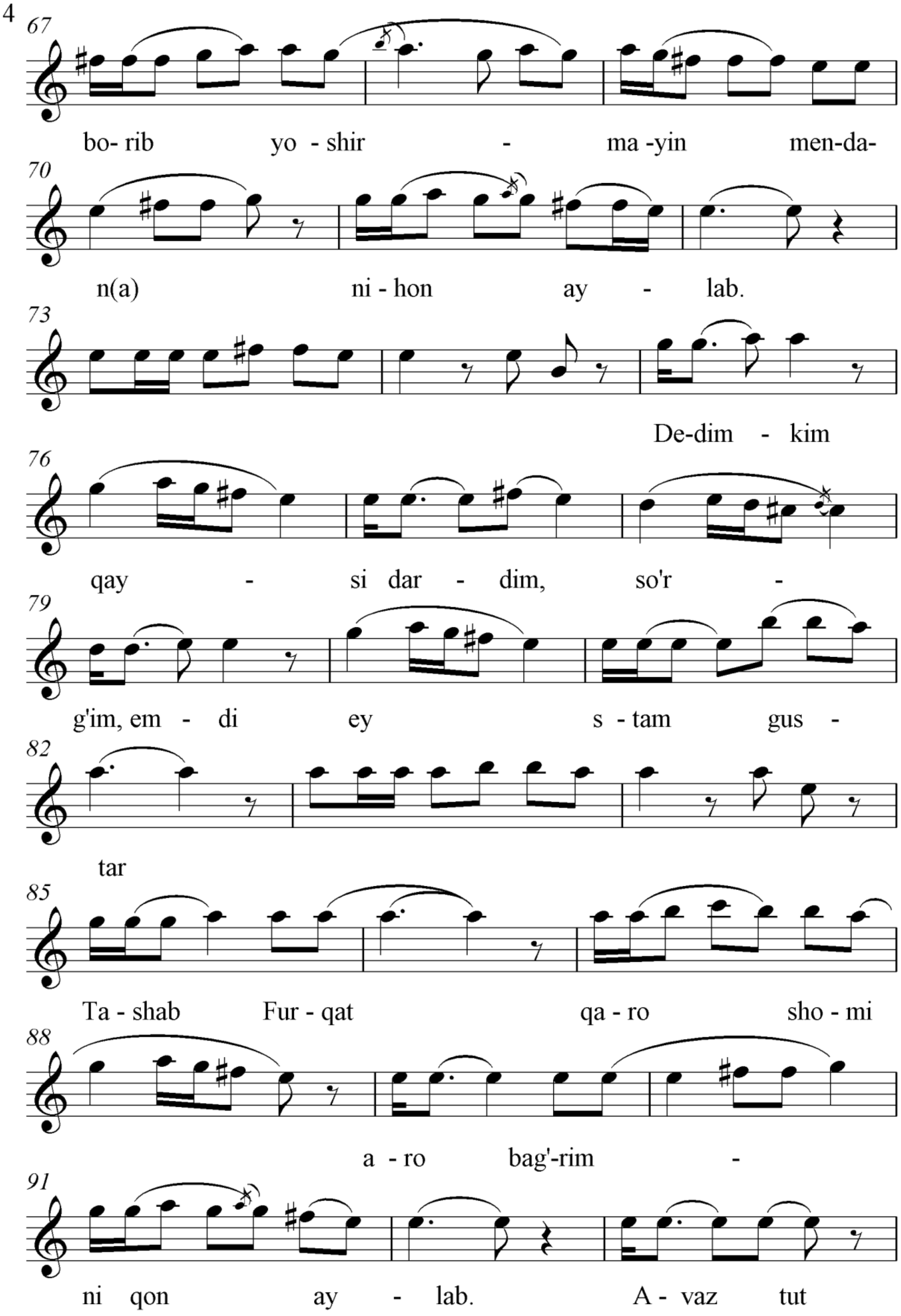
4
bo- rib yo - shir - ma -yin men-da-
n(a) ni - hon ay - lab.
De-dim - kim
qay - si dar - dim, so'r -
g'im, em - di ey s - tam gus -
tar
Ta - shab Fur - qat qa - ro sho - mi
a - ro bag'-rim -
ni qon ay - lab. A - vaz tut
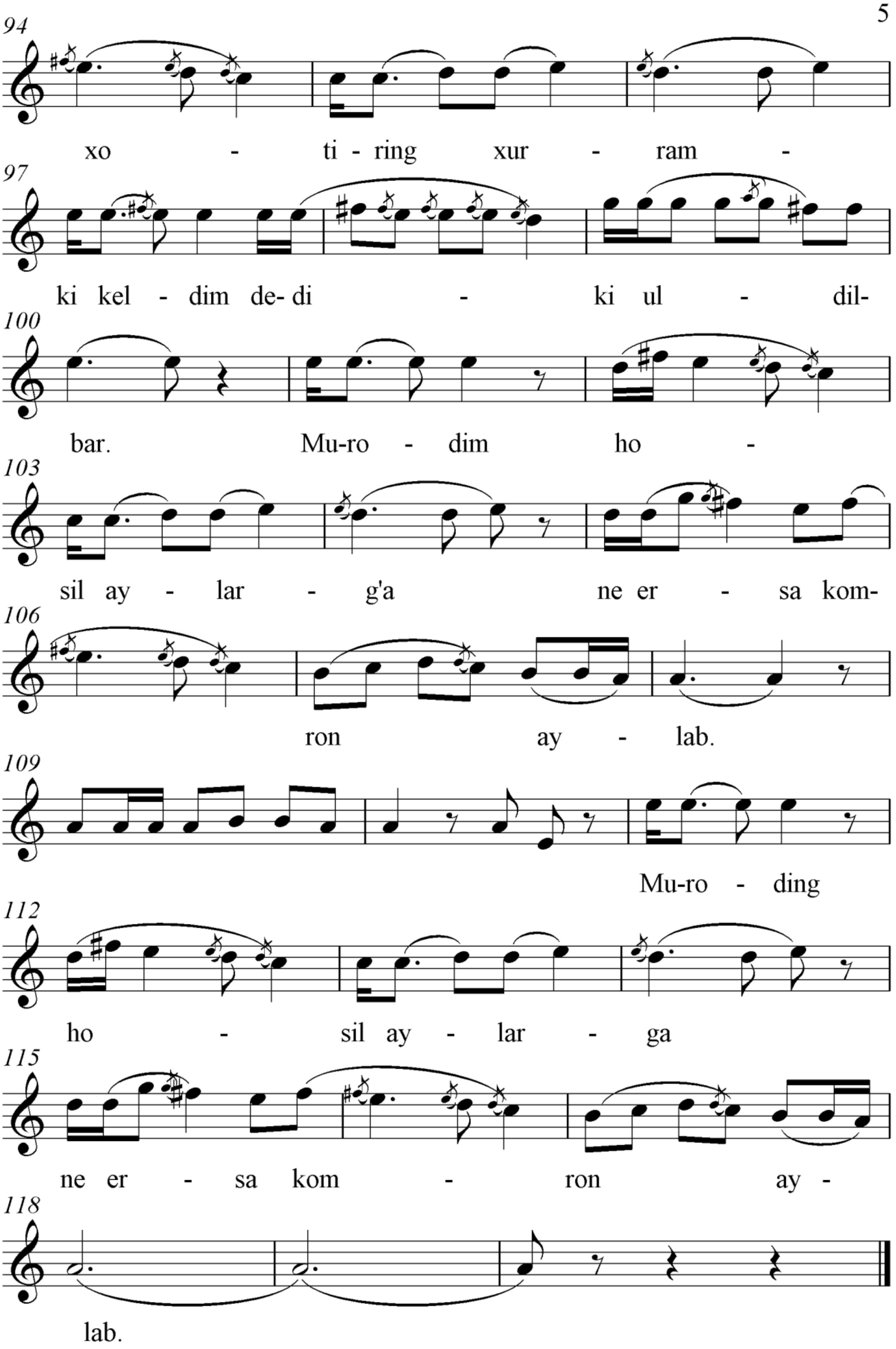
94
xo - ti - ring xur - ram -
97
ki kel - dim de- di - ki ul - dil-
100
bar. Mu-ro - dim ho -
103
sil ay - lar - g'a ne er - sa kom-
106
ron ay - lab.
109
Mu-ro - ding
112
ho - sil ay - lar - ga
115
ne er - sa kom - ron ay -
118
lab.

6

Bu oqshom mehru shafqat rasmin ul oromijon aylab,
Kelib kulbamda ma'vo qildi dilbatdek ayon aylab.

Kelib koshonam ichra kirdi-yu yonimda o'lturdi
Xarob holim so'rarg'a yor la'ling durfushon aylab.

Kelib qasdi halokim, ul ko'zi jallod man sori
Otar mujgon o'qini qoshlari chunkim kamon aylab.

Firoqi birla bo'lgan tiyra chashmim ravshan etmakka
Niqob oldi yuzidin orazin xurshid son aylab.

Dedi ey bekasim, hijron jafosidin nechukdursan,
Degil holim borin yoshurmayin, mendin nihon aylab.

Dedimkim; qaysi dardim, so'rgung, emdi ey stam gusta
Tashab Furqat qaro shomi aro bag'rimni qon aylab.

Avaz tut xotiring xurram-ki keldim dediki ul dilbar
Muroding hosil aylarga ne ersa komron aylab.

10

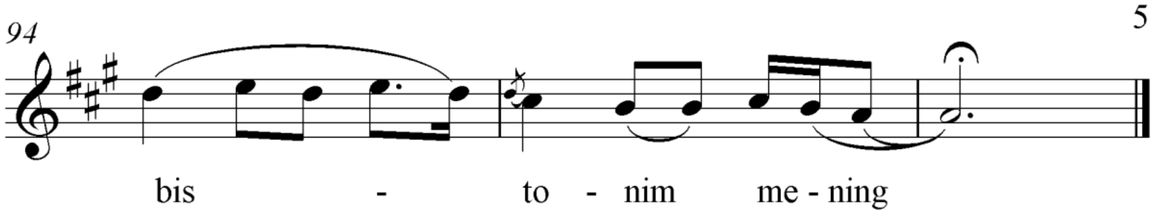

Bog' aro har bir qizil gul toza qonimdir mening,
Tongda bulbullar fig'oni dostonimdir mening.

Quvla sahroga raqibim qo'yma shahrimda meni,
Mayli sig'mas bo'lsa - bo'lsin o'lmagan jonim mening.

Men agar o'lsam, shahar ichra qo'ying ey, do'stlar,
Bir kuni bo'lg'ay bu qabriston gulistonim mening.

Do'stlar, bu sham'i husning so'zlagay suhbat aro,
O'chmagay noming Muqim sham'i shabistonim mening.

Muqimiy g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiq xalqimizga yaxshi tanish bo'lib, qo'shiqning musiqasini mashhur bastakor To'xtasin Jalilov bastalaganlar. Bu qo'shiq Yunus Rajabiy tomonlaridan yozilgan <<O'zbek xalq musiqasi >> IV-tom kitoblarida mavjud bo'lib, qo'shiq kitobdan ko'chirilgan emas. Qo'shiq ko'p ustoz san'atkorlar tomonidan ijro etilib kelinayapti, ayniqsa O'zbekiston xalq hofizi Mahmudjon Tojiboyev tomonlaridan ijro etilgan bu qo'shiq betakrordir. Qo'shiqni Mahmudjon Tojiboyev ijrolaridan O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kollejlari talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularning ovoziga moslashtirilgan.

Qo'shiq "Lya" major tonalligida yozilgan. Bu tovush qotorda uchta "Alteratsiya" belgilari mavjud bo'lib, bular "Fa" diyez, "Do" diyez va "Sol" diezlardir.

GULISTONIM MENING

Mahmudjon Tojiboyev ijrolaridan
O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan.

T. Jalilov musiqas
Muqimiy g'azali

M.M. ♩ = 80

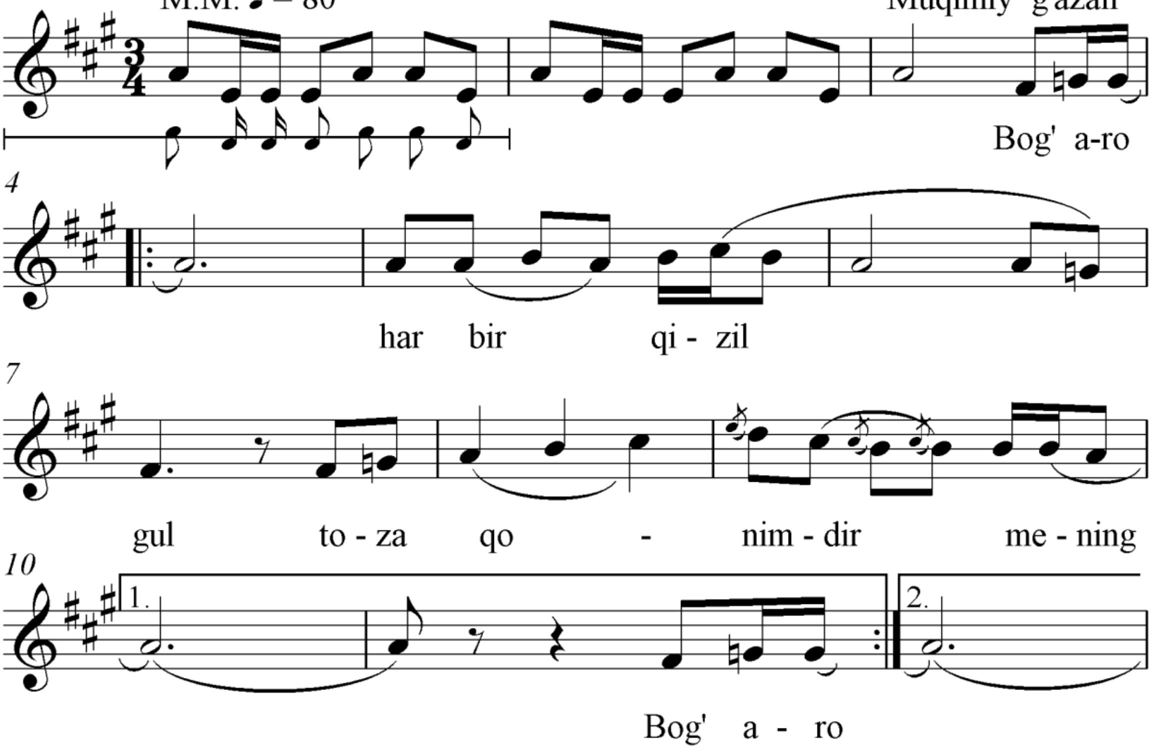

11
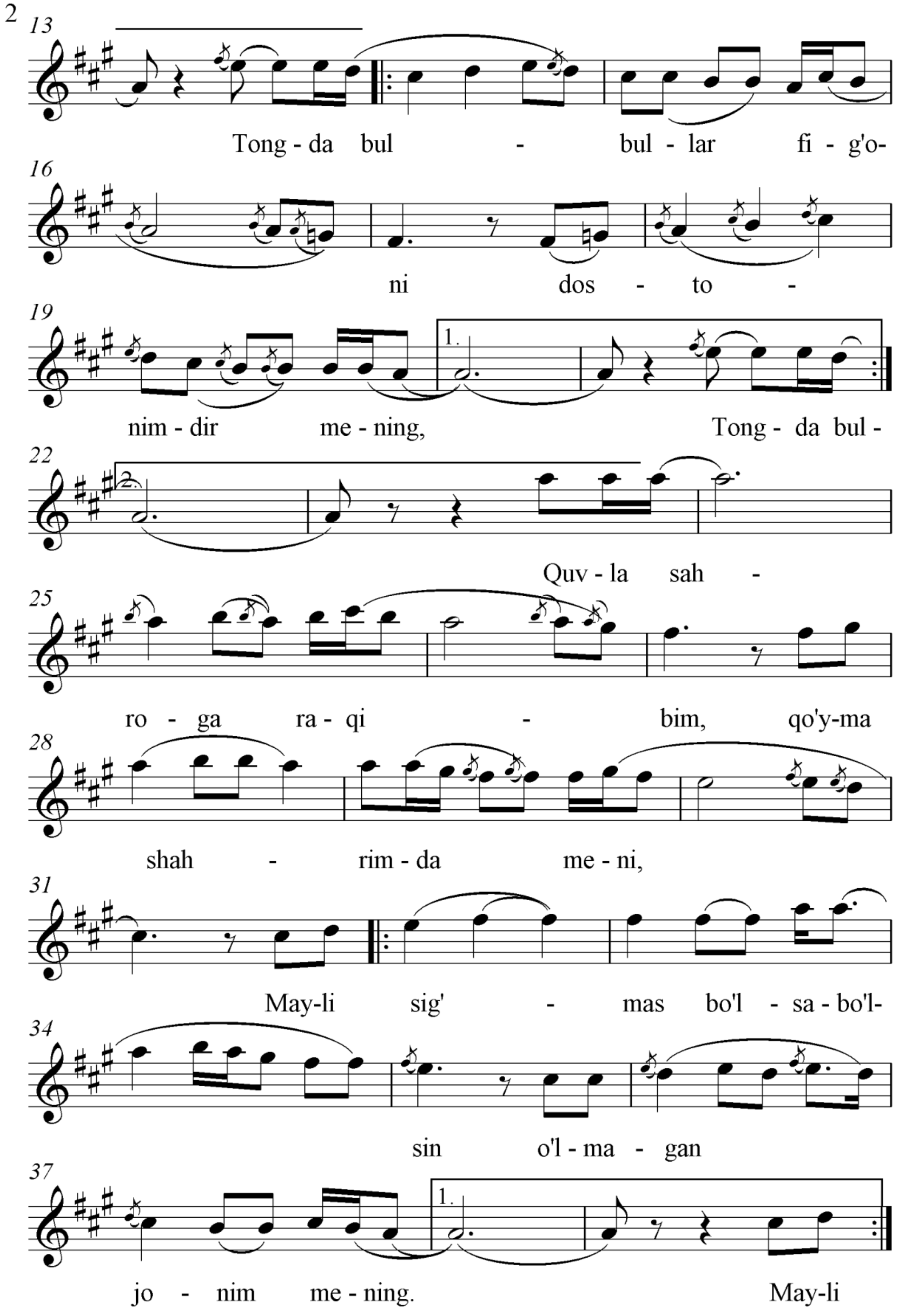
2
Tong - da bul - bul - lar fi - g'o-
ni dos - to -
nim - dir me - ning, Tong - da bul -
Quv - la sah -
ro - ga ra - qi - bim, qo'y-ma
shah - rim - da me - ni,
May-li sig' - mas bo'l - sa - bo'l-
sin o'l - ma - gan
jo - nim me - ning. May-li

12
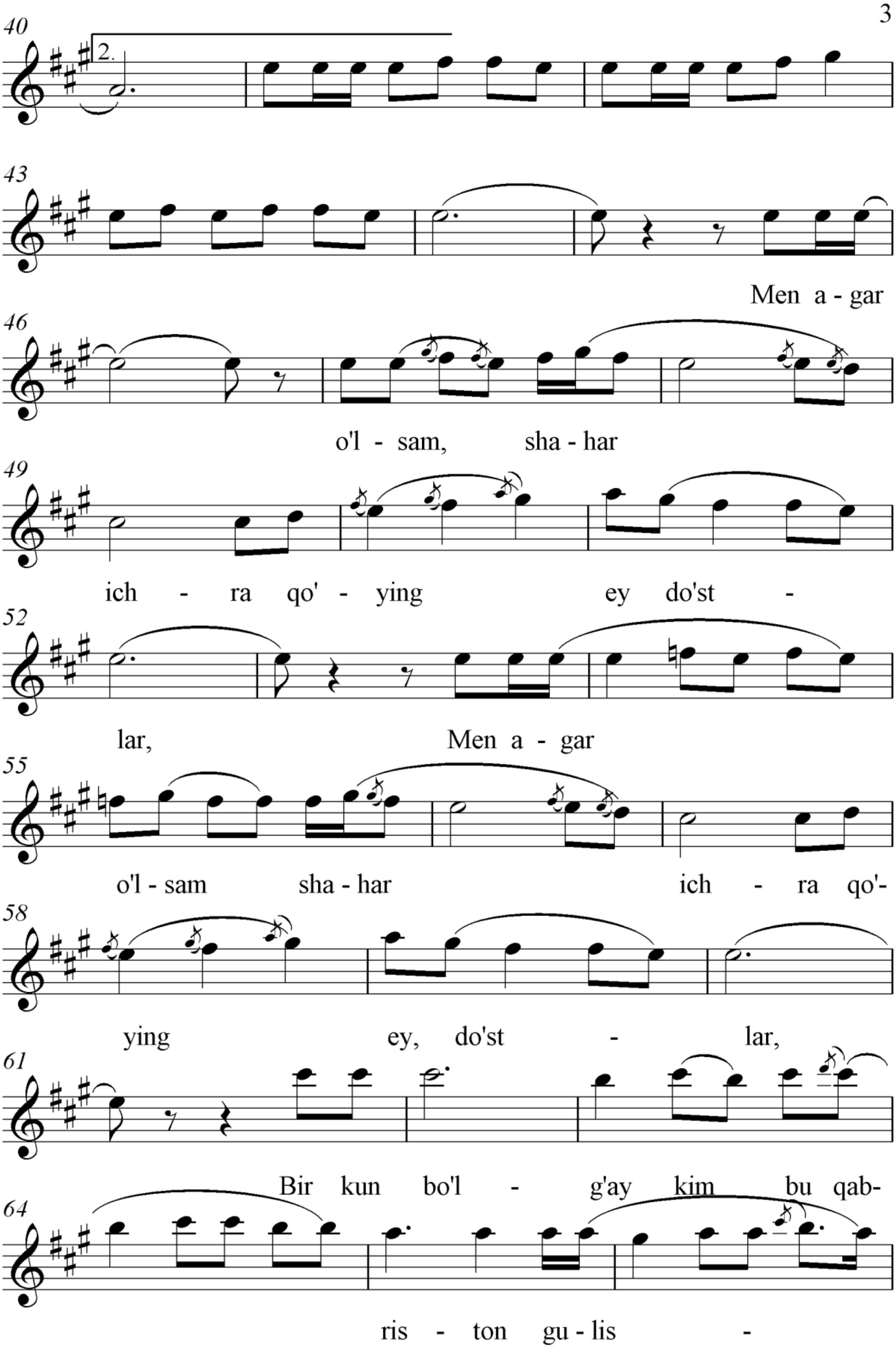
40
2.
43
Men a - gar
46
o'l - sam, sha - har
49
ich - ra qo' - ying ey do'st -
52
lar, Men a - gar
55
o'l - sam sha - har ich - ra qo'-
58
ying ey, do'st - lar,
61
Bir kun bo'l - g'ay kim bu qab-
64
ris - ton gu - lis -
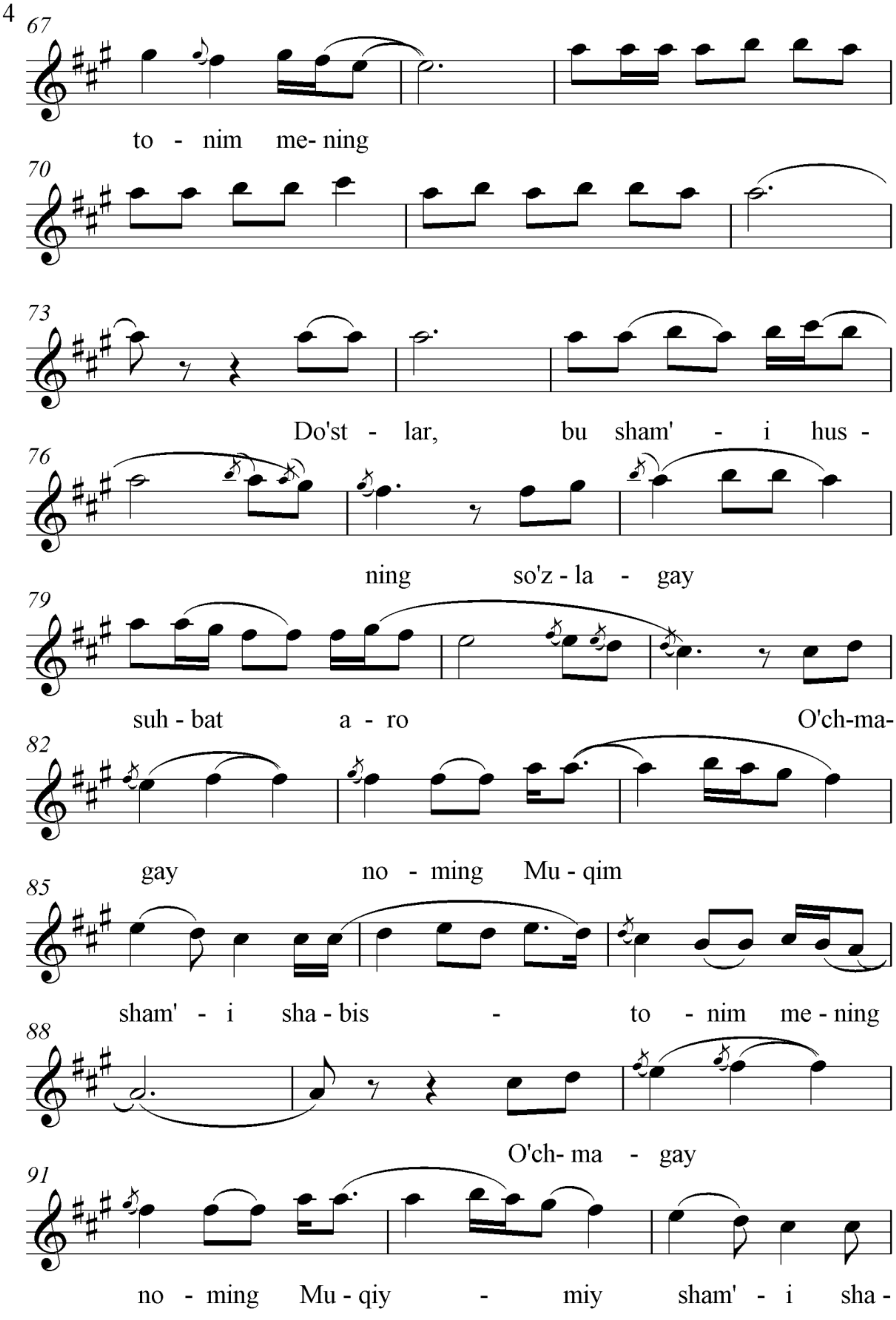
4
67
to - nim me- ning
70
73
Do'st - lar, bu sham' - i hus -
76
ning so'z - la - gay
79
suh - bat a - ro O'ch-ma-
82
gay no - ming Mu - qim
85
sham' - i sha - bis - to - nim me - ning
88
O'ch- ma - gay
91
no - ming Mu - qiy - miy sham' - i sha -

14

Har bir yosh ijrochi qo'shiqchi ustoz san'atkorlar ijro etgan qo'shiqlarni o'rganish va ular erishgan obro'- e'tiborga erishishga harakat qiladi. Shu sababdan ustoz san'atkor Ne'matjon Qulabdullayev yaratgan va ijro etgan bu qo'shiq sizlarga manzur bo'ladi deb o'ylaymiz. Qo'shiqni she'rini Po'lat Mo'min yozgan. Qo'shiqni O'ktam To'xtayev, Ne'matjon Qo'labdullayev ijrolaridan nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirgan.

Qo'shiq "Lya" minor tonallikda yozilgan bo'lib, Bu tovush qotorda hech qanday "Alteratsiya" belgisi ishlatilmaydi.

INDAMADI

Ne'matjon Qulabdullayev ijrolaridan
O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan.

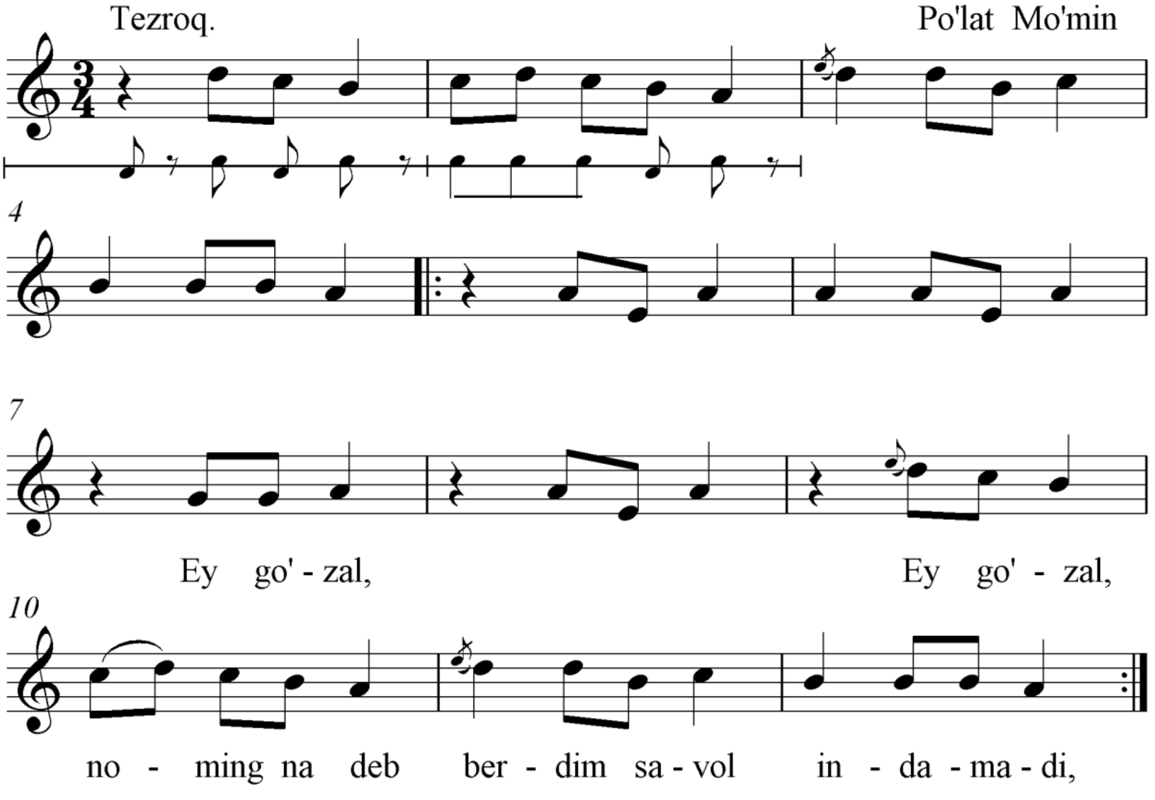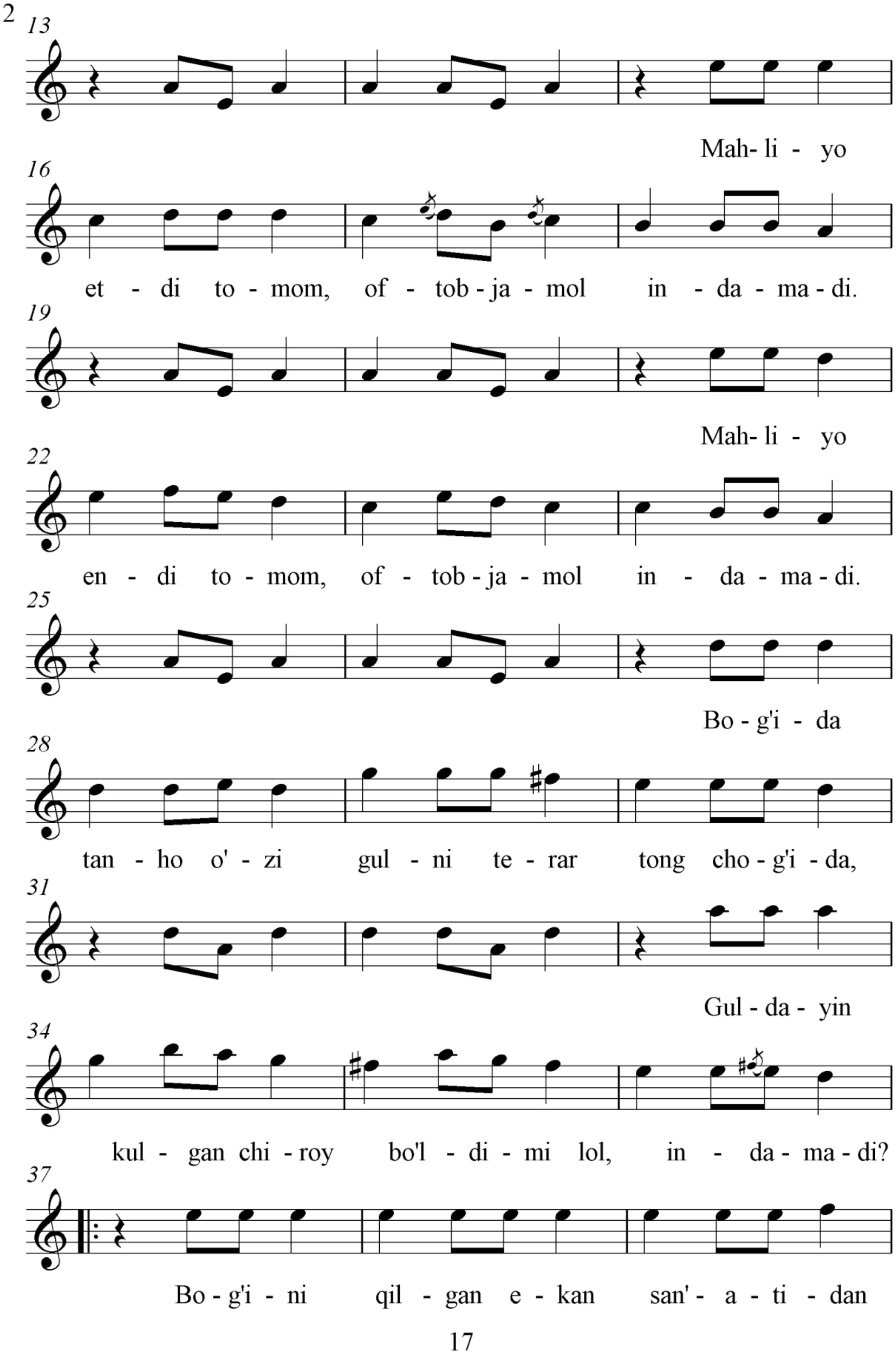

2
Mah- li - yo
et - di to - mom, of - tob - ja - mol in - da - ma - di.
Mah- li - yo
en - di to - mom, of - tob - ja - mol in - da - ma - di.
Bo - g'i - da
tan - ho o' - zi gul - ni te - rar tong cho - g'i - da,
Gul - da - yin
kul - gan chi - roy bo'l - di - mi lol, in - da - ma - di?
Bo - g'i - ni qil - gan e - kan san' - a - ti - dan
17
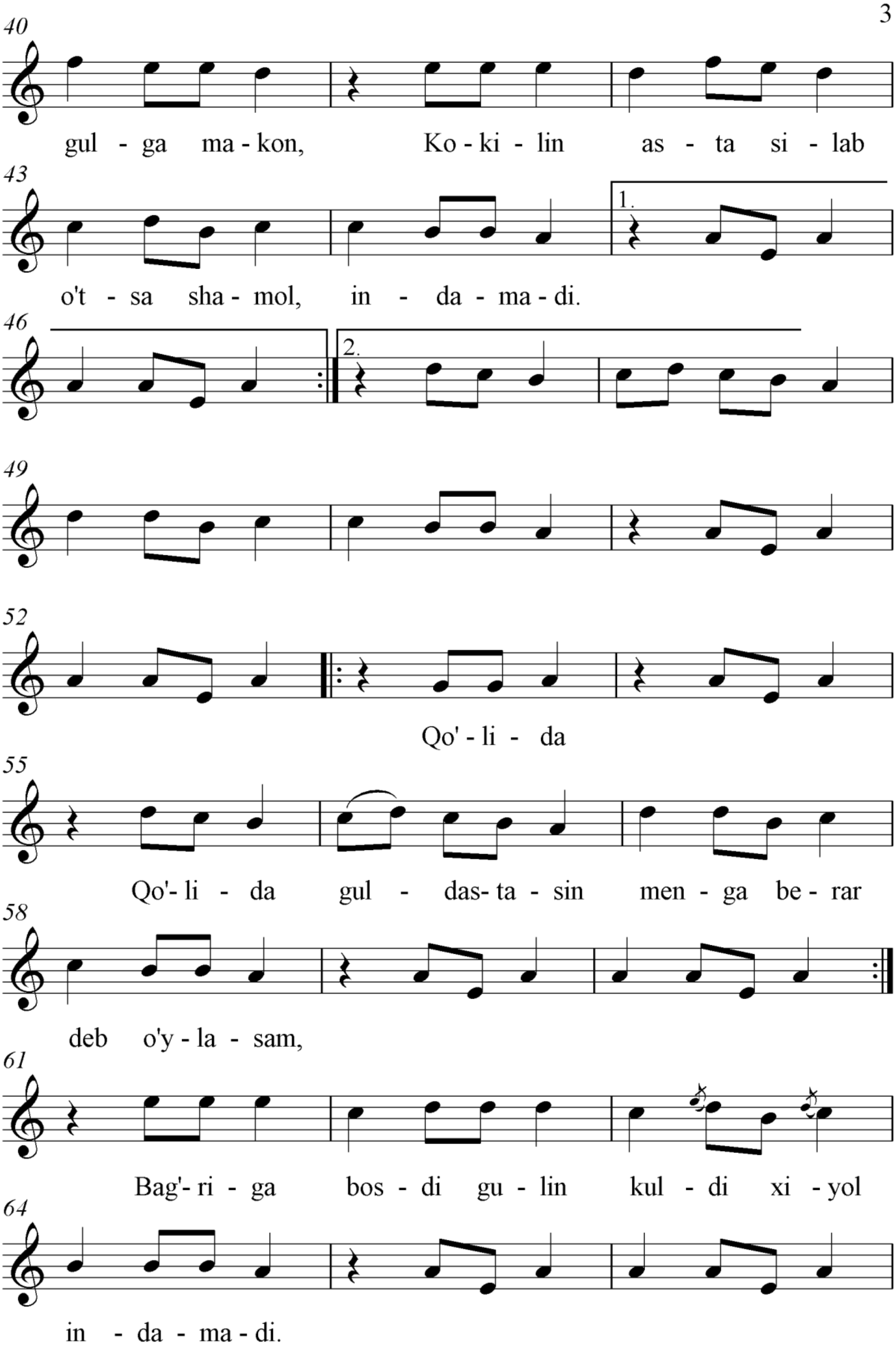
40
gul - ga ma - kon, Ko - ki - lin as - ta si - lab
43
o't - sa sha - mol, in - da - ma - di.
1.
46
2.
49
52
Qo' - li - da
55
Qo'- li - da gul - das- ta - sin men - ga be - rar
58
deb o'y - la - sam,
61
Bag'- ri - ga bos - di gu - lin kul - di xi - yol
64
in - da - ma - di.

18
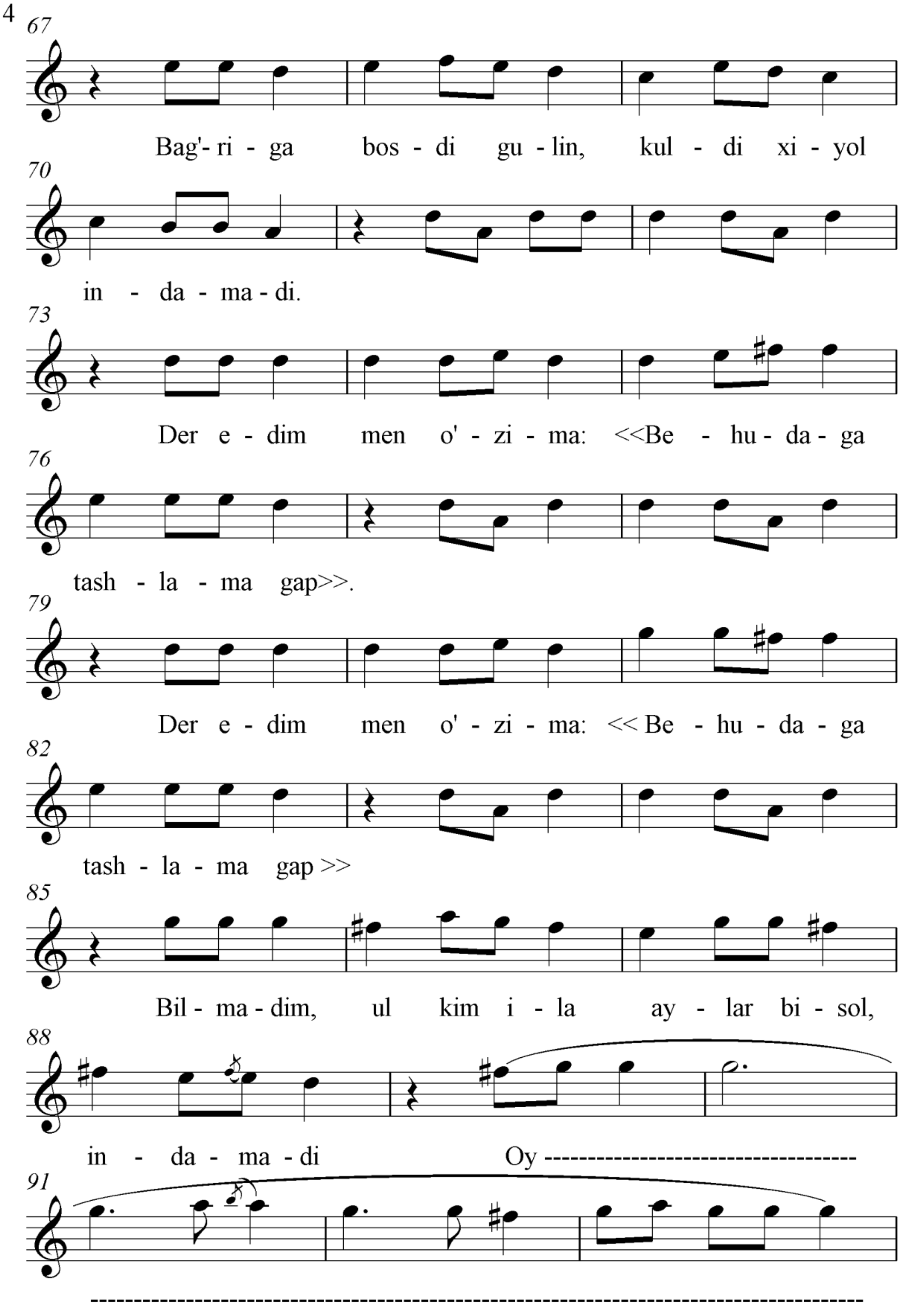
4
67
Bag'- ri - ga bos - di gu - lin, kul - di xi - yol
70
in - da - ma - di.
73
Der e - dim men o' - zi - ma: <<Be - hu - da - ga
76
tash - la - ma gap>>.
79
Der e - dim men o' - zi - ma: << Be - hu - da - ga
82
tash - la - ma gap >>
85
Bil - ma - dim, ul kim i - la ay - lar bi - sol,
88
in - da - ma - di Oy ------------------------------------
91

19
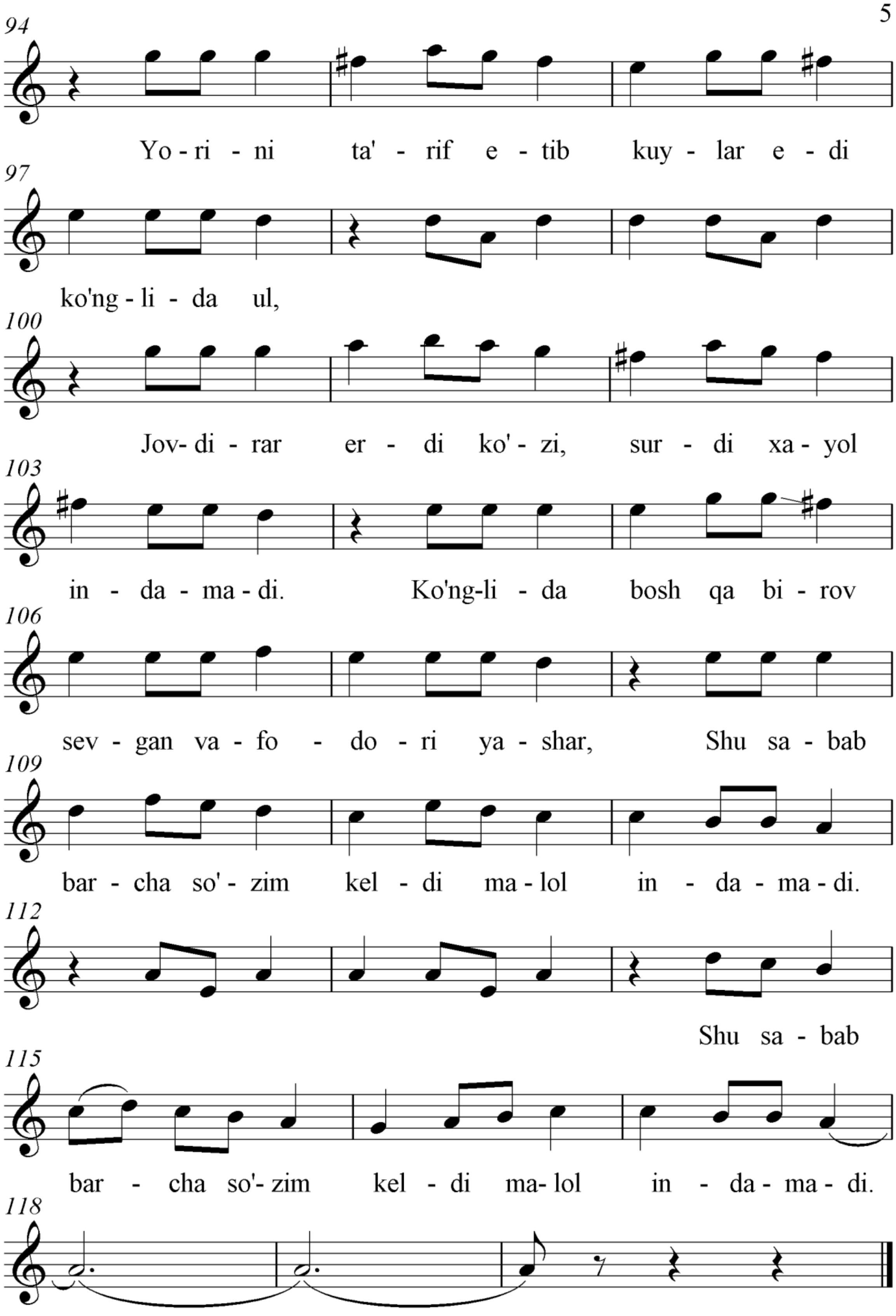
94
Yo - ri - ni ta' - rif e - tib kuy - lar e - di
97
ko'ng - li - da ul,
100
Jov- di - rar er - di ko' - zi, sur - di xa - yol
103
in - da - ma - di. Ko'ng-li - da bosh qa bi - rov
106
sev - gan va - fo - do - ri ya - shar, Shu sa - bab
109
bar - cha so' - zim kel - di ma - lol in - da - ma - di.
112
Shu sa - bab
115
bar - cha so'- zim kel - di ma- lol in - da - ma - di.
118

20

6

Ey go'zal, noming na deb berdim savol indamadi,
Mahliyo etdi tamom, oftobjamol indamadi.

Bog'ida tanho o'zi gulni terar tong chog'ida,
Guldayin kulgan chiroy bo'ldimi lol, indamadi?

Bog'ini qilgan ekan san'atidan gulga makon,
Kokulin asta silab o'tsa shamol, indamadi

Qo'lida guldastasin menga berar deb o'ylasam,
Bag'riga bosdi gulin, kuldi xiyol indamadi.

Der edim men o'zima:<<Behudaga tashlama gap>>
Bilmadim, ul kim ila aylar visol, indamadi?

Yorini ta'rif etib kuylar edi ko'nglida ul,
Jovdirar erdi ko'zi, surdi xayol indamadi.

Ko'nglida boshqa birov sevgan vafodori yashar,
Shu sabab barcha so'zim keldi malol, indamadi.

21

O'zbekiston xalq hofizi Orifxon Hotamov, xonanda va sozanda hamda bastakor sifatida xalqimizga juda yaxshi tanish. Bu san'atkor juda ko'p qo'shiqlar bastalagan va xalqimiz tomonidan sevib tinglanadi, shunday qo'shiqlardan biri, Furqat g'azali bilan aytiladigan "Jonon qani" qo'shig'idir. Qo'shiqni musiqasi "Bayot" -IV qo'shig'idan olingan bo'lib, doira usuli o'zgartirilgan. Qo'shiqni Orifxon Hotamov ijrolaridan O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan.

Qo'shiq "Do" major tonalligida yozilgan bo'lib, bu tovush qotorda hech qanday "Alteratsiya" belgisi ishlatilmaydi. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kollejlari talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirilgan.

JONON QANI

(Bayot-IV)

Orifxon Hotamov ijrolaridan
O'.To'xtayev nota yozuviga olgan.

O.Hotamov mus

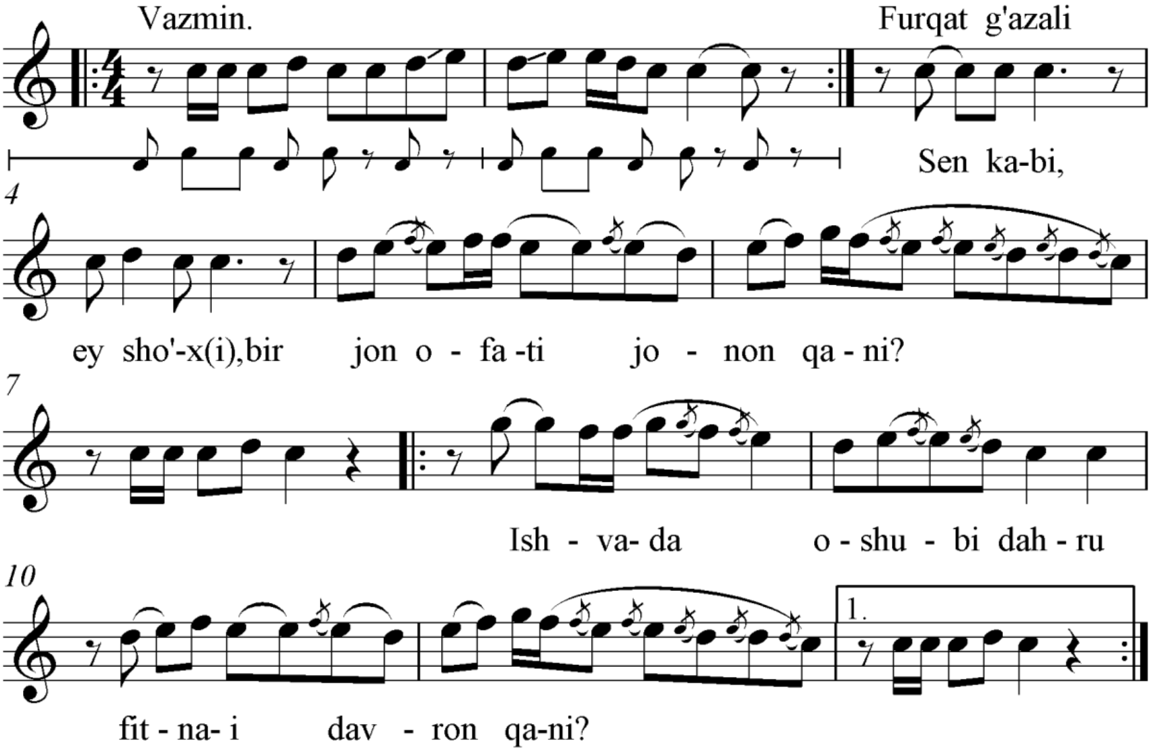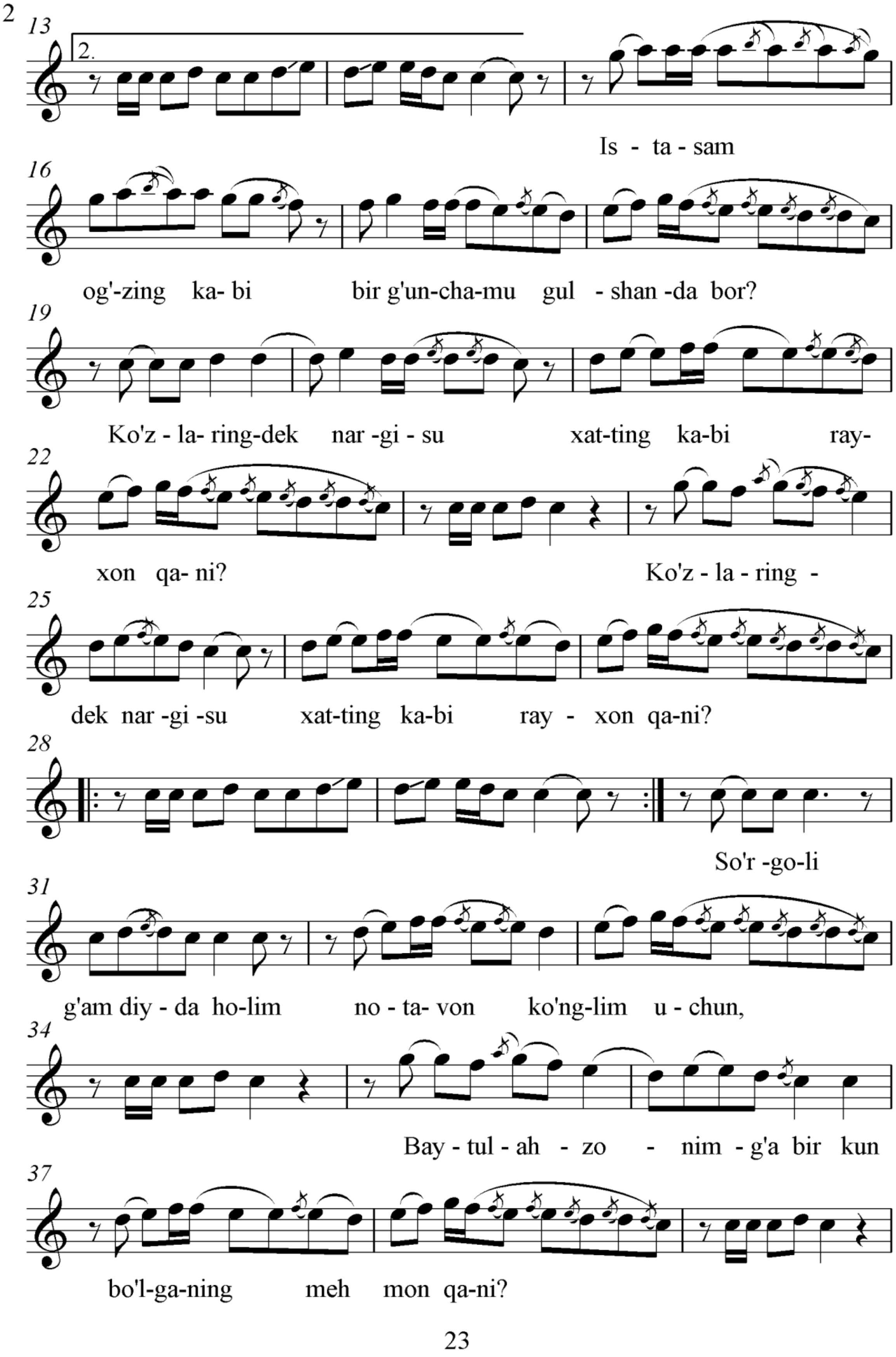

2
Is - ta - sam
og'-zing ka- bi bir g'un-cha-mu gul - shan -da bor?
Ko'z - la- ring-dek nar -gi - su xat-ting ka-bi ray-
xon qa- ni? Ko'z - la - ring -
dek nar -gi -su xat-ting ka-bi ray - xon qa-ni?
So'r -go-li
g'am diy - da ho-lim no - ta- von ko'ng-lim u - chun,
Bay - tul - ah - zo - nim - g'a bir kun
bo'l-ga-ning meh mon qa-ni?
23

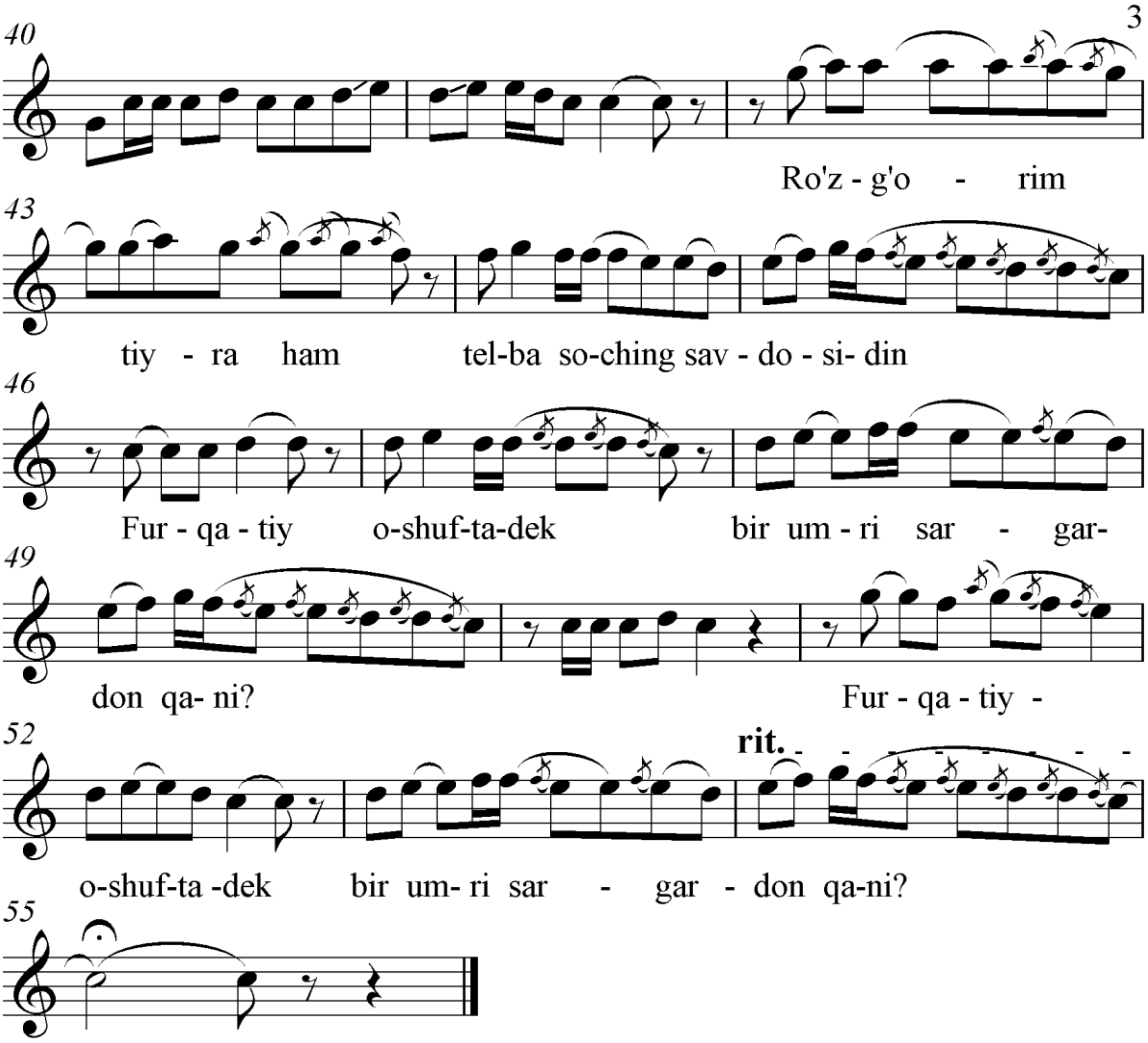

Sen kabi, ey sho'x, bir jon ofati jonon qani?
Ishvada oshubi dahru fitnai davron qani?

Istasam og'zing kabi bir g'unchamu gulshanda bor?
Ko'zlaringdek nargisu xatting kabi rayhon qani?

So'rgoli g'am diyda holim notavon ko'nglum uchun,
Baytul-ahzonimg'a bir kun bo'lganing mehmon qani?

Ro'zg'orim tiyra ham telba soching savdosidin
Furqatiy oshuftadek bir umri sargardon qani?

24

A.Navoiy g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiq xalqimizga yaxshi tanish bo'lib, usul (Ritm) jihatdan anchagina murakkabdir. Qo'shiqning doira chalish usullari o'zgarib turganligi sababli, nota yozuvi tagiga doira chalish usullari yozildi. Qo'shiq 3/4 va 2/4 takt o'lchovlarida yozilgan bo'lib, O'zbekiston xalq hofizi Hasan Rajabiy ijrolaridan O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatlarini hisobga olgan holda, ularni ovozlariga moslashtirildi.

Qo'shiq "Lya" minor tonallikda yozilgan bo'lib, "Doriy" tovush qotori ishlatilgan. Bu tovush qotorda oltinchi bosqich ovoz yarim "ton" pasaytirilib ijro qilinadi. Shu sababdan "Skripka" (Sol) kaliti oldida bitta "Fa" diyez "Alteratsiya" belgisi qo'yilgan.

JUDO

O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan. Yu.Rajabiy mus.

M.M.♩ = 70-72 A.Navoiy g'azali
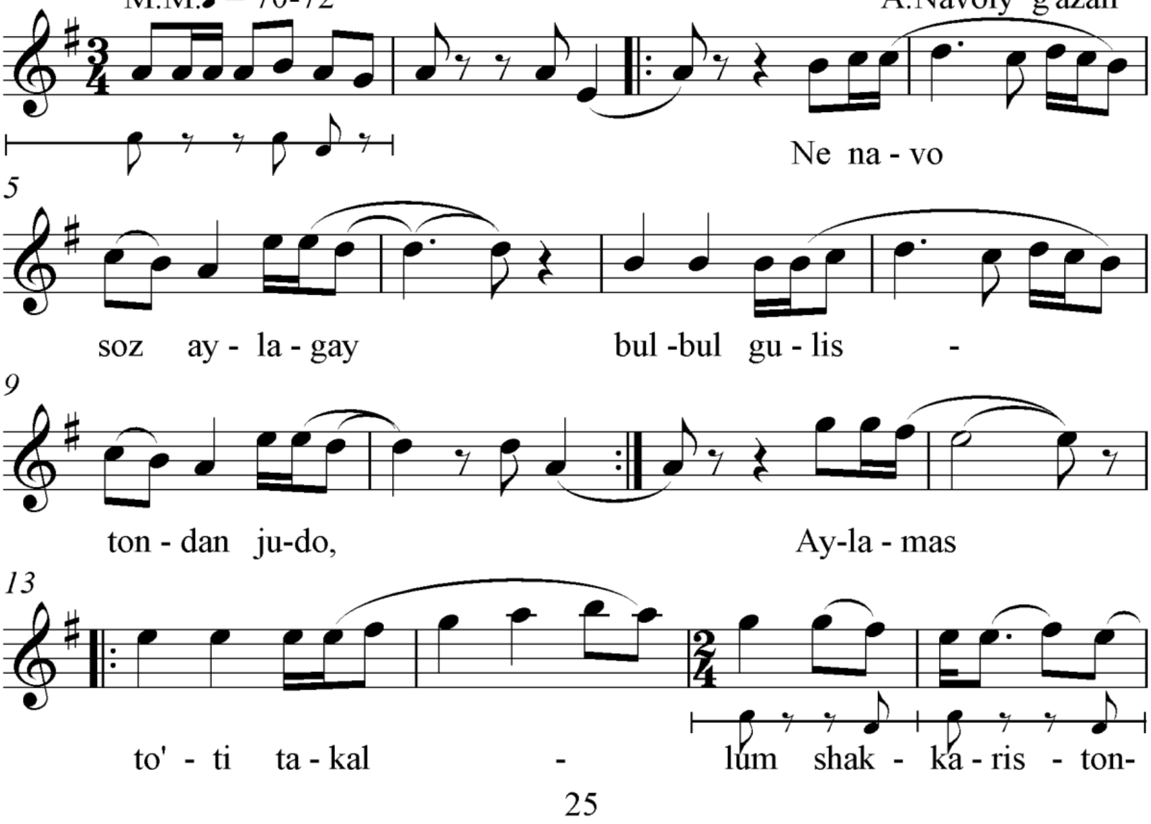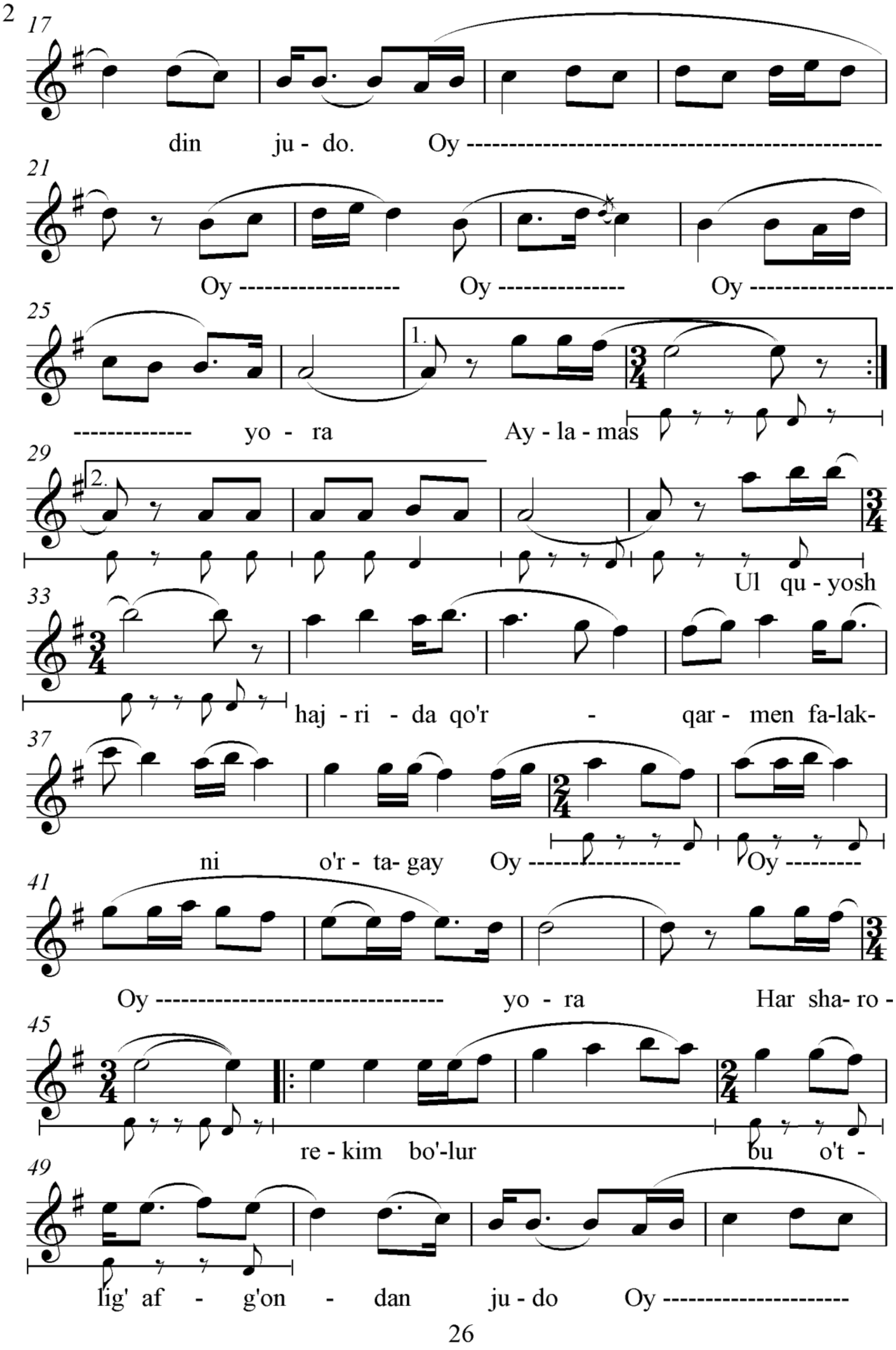
2
din ju - do. Oy
Oy Oy Oy
yo - ra Ay - la - mas
Ul qu - yosh
haj - ri - da qo'r - qar - men fa-lak-
ni o'r - ta- gay Oy Oy
Oy yo - ra Har sha- ro -
re - kim bo'-lur bu o't -
lig' af - g'on - dan ju - do Oy
26
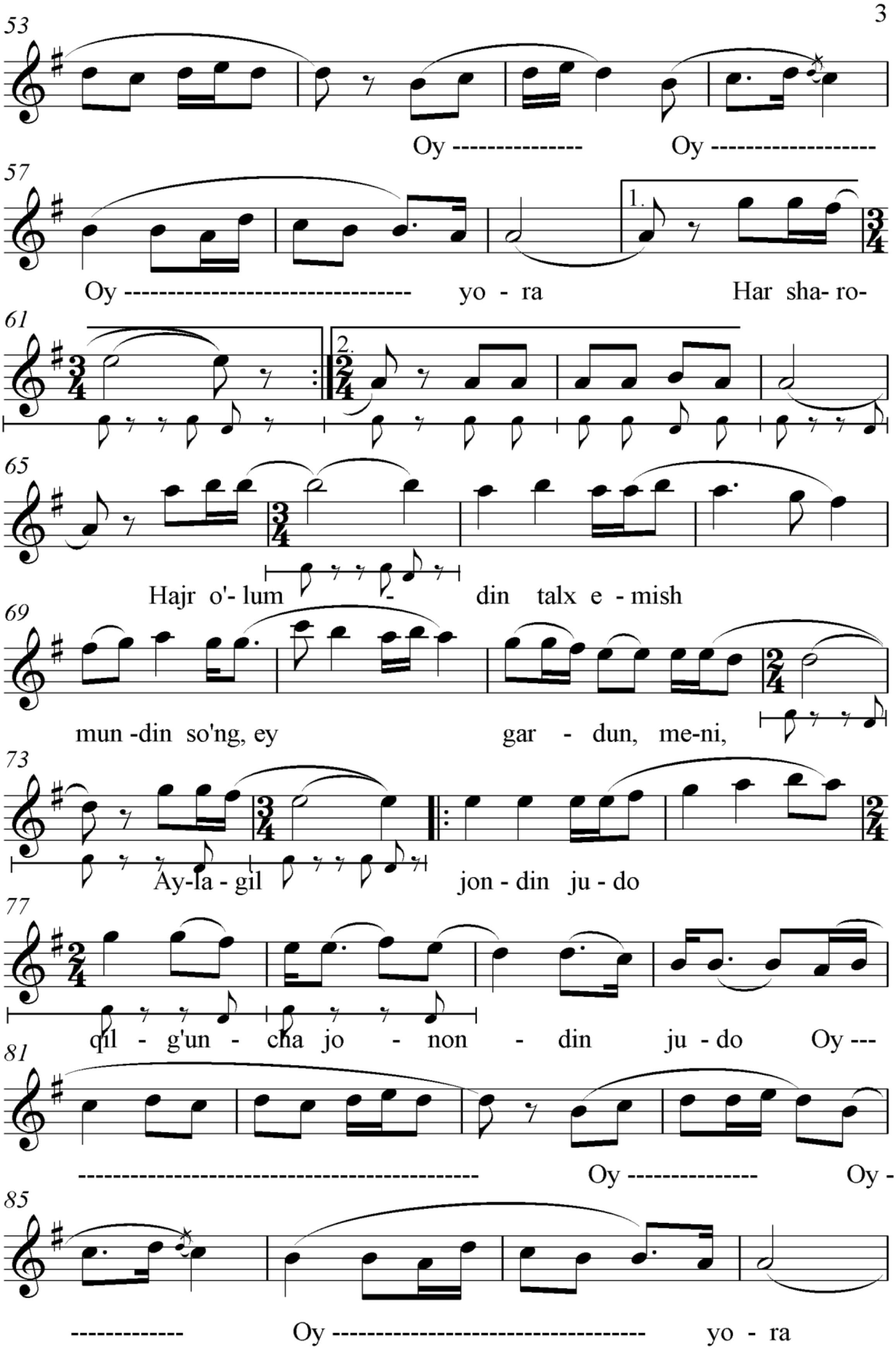
53
Oy --------------- Oy -------------------
57
Oy --------------------------------- yo - ra Har sha- ro-
61
1.
2.
65
Hajr o'- lum - din talx e - mish
69
mun -din so'ng, ey gar - dun, me-ni,
73
Ay-la - gil jon - din ju - do
77
qil - g'un - cha jo - non - din ju - do Oy ---
81
-- Oy --------------- Oy -
85
------------- Oy ------------------------------------- yo - ra

27
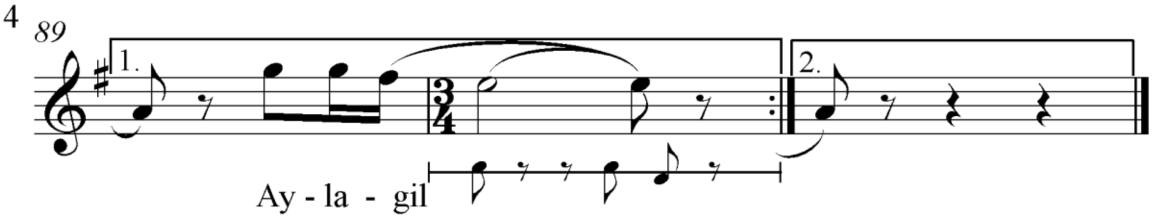
Ne navo soz aylagay bulbul gulistondin judo,
Aylamas tuti takallum shakkaristondin judo.

Ul quyosh hajrida qo'rqarmen falakni o'rtagay,
Har sharorekim bo'lur bu o'tlug' afg'ondin judo.

Hajr o'lumdin talx emish mundin so'ng, gardun meni,
Aylagil jondin judo qilg'uncha jonondin judo.

28

"KELIBDUR" QO'SHIG'I HAQIDA

Mashrab g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiq xalqimizga yaxshi tanish qo'shiqlardan bo'lib, ko'p san'atkorlarimiz tomonidan ijro etilib kelinmoqda. Hush ovoz xonanda Yunusqori Yusupov tomonlaridan ijro etilgan bu qo'shiq betakrordir. Qo'shiqni musiasini O'zbekiston xalq hofizi Orifxon Hotamov bastalagan. O'ktam To'xtayev qo'shiqni Yunusqori Yusupov ijrolaridan nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirilgan.

Qo'shiq "Do" minor tovush qotorida yozilgan bo'lib, "Lokriy" tovush qotori ishlatilgan. Bu tovush qotorda ikkinchi va beshinchi bosqich tovushlar yarim "ton" pasaytiriladi.

KELIBDUR

Yunusqori Yusupov ijrolaridan
O'ktam To'xtayev nota yozuviga olindi.

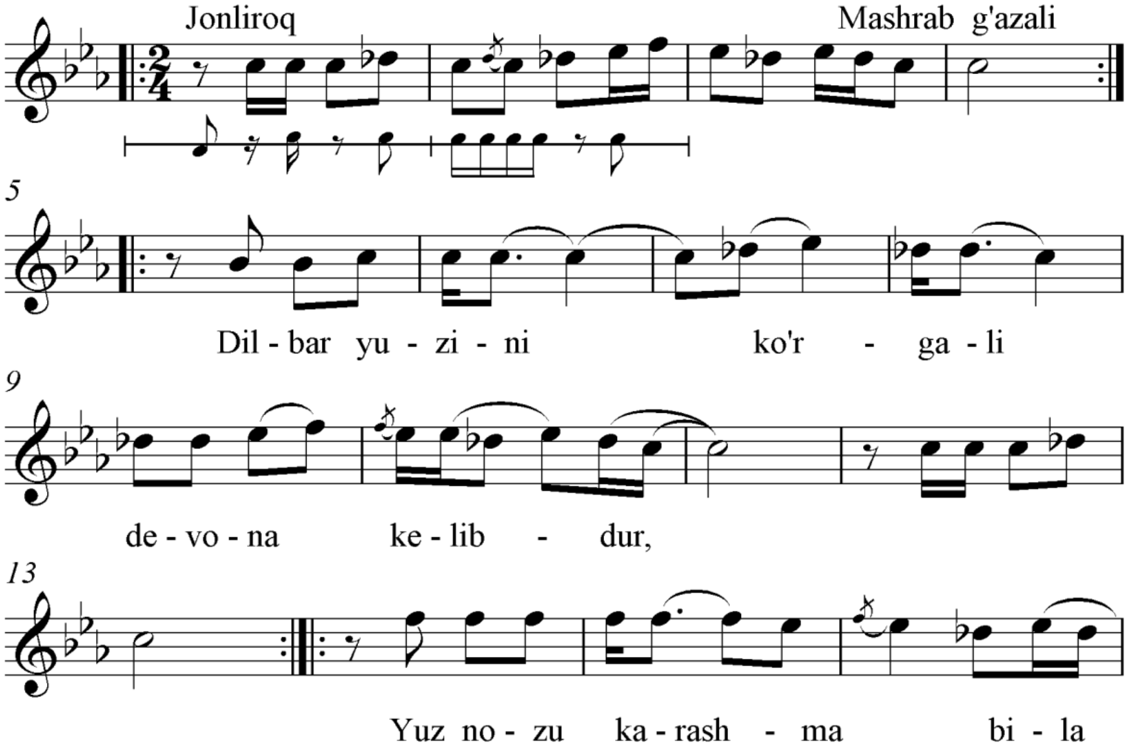

29
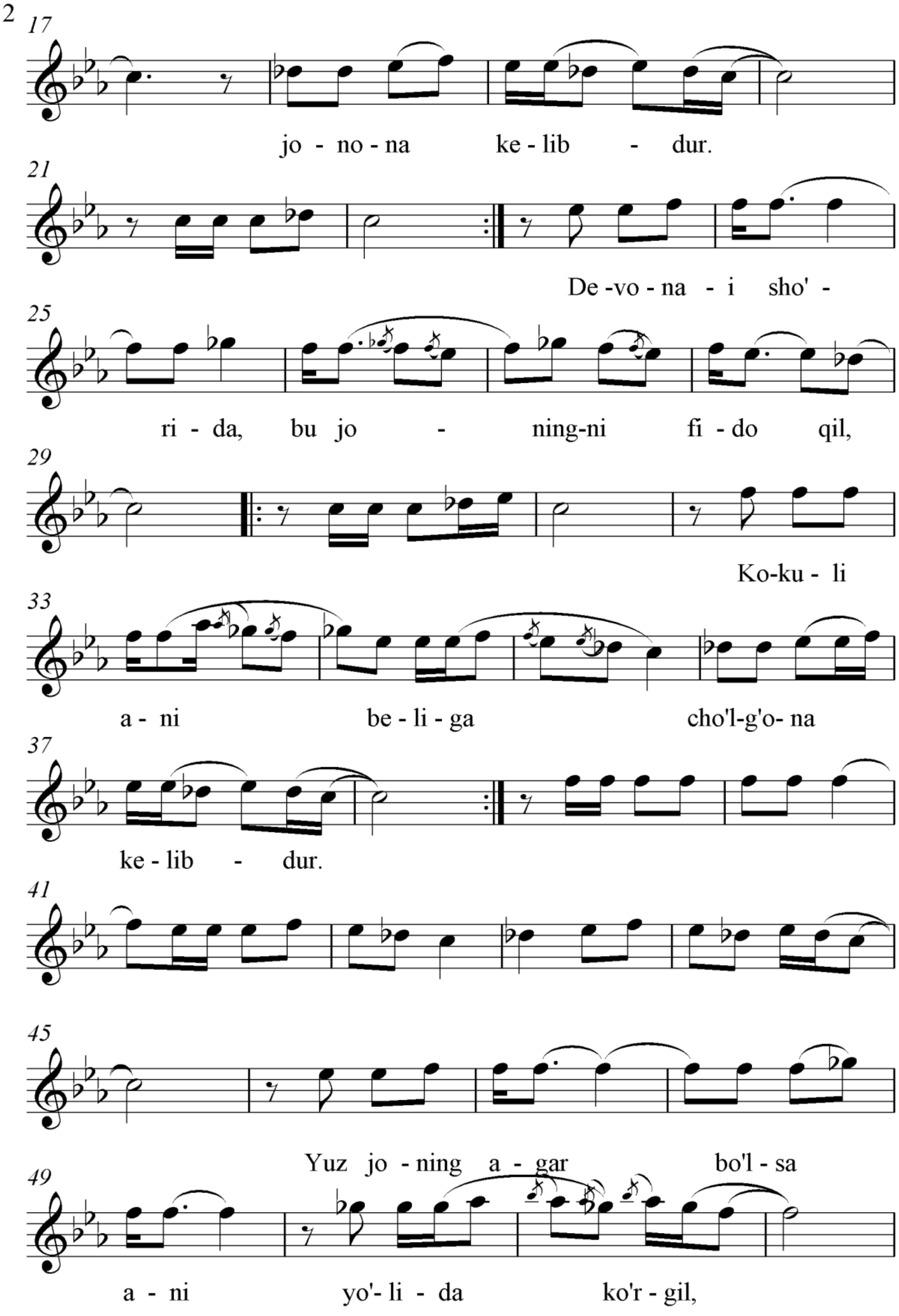
jo - no - na ke - lib - dur.
De -vo - na - i sho' -
ri - da, bu jo - ning-ni fi - do qil,
Ko-ku - li
a - ni be - li - ga cho'l-g'o- na
ke - lib - dur.
Yuz jo - ning a - gar bo'l - sa
a - ni yo'- li - da ko'r - gil,

30
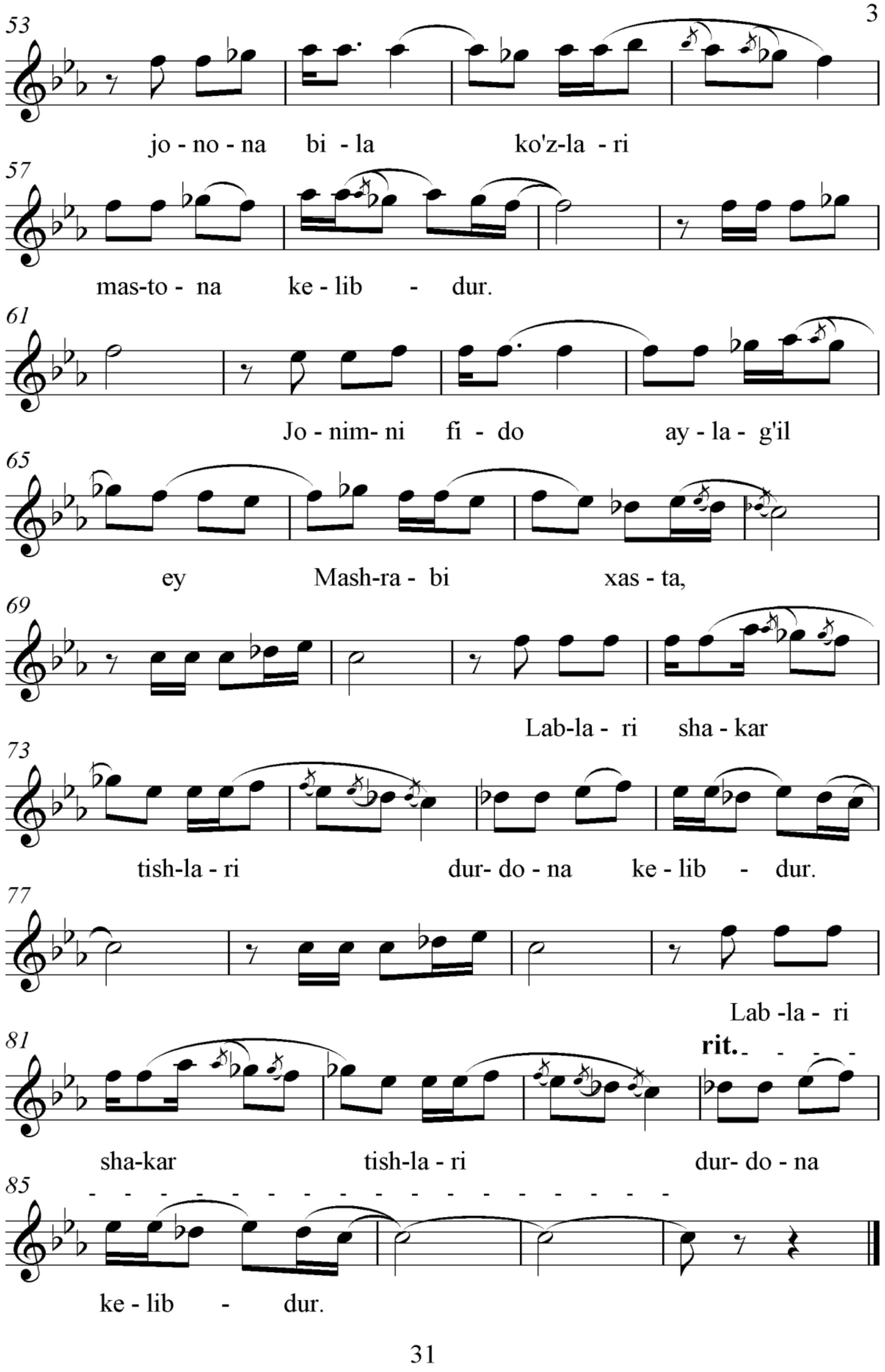
3
53
jo - no - na bi - la ko'z-la - ri
57
mas-to - na ke - lib - dur.
61
Jo - nim- ni fi - do ay - la - g'il
65
ey Mash-ra - bi xas - ta,
69
Lab-la - ri sha - kar
73
tish-la - ri dur- do - na ke - lib - dur.
77
Lab -la - ri
81
rit.
sha-kar tish-la - ri dur- do - na
85
ke - lib - dur.
31

4

Dilbar yuzini ko'rgali devona kelibdur,
Yuz nozu karashma bila jonona kelibdur.

Devonai sho'rida, bu joningni fido qil,
Kokuli ani beliga cho'kg'ona kelibdur.

Yuz joning agar bo'lsa ani yo'lida ko'rgil,
Jonona bila ko'zlari mastona kelibdur.

Zarroti jahon ichra kuyub, tashnalab erdim
Jonona bo'lib sohibi paymona kelibdur.

Joningni fido aylagil, ey Mashrabi xasta,
Lablari shakar tishlari durdona kelibdur.

32

Ma'lumki, har bir qo'shiqchi san'atkor, ustoz san'atkorlar ijro etgan va ular tomonidan yaratilgan qo'shiqlarni kuylab va o'rganib, yillar davomida qo'shiqchi bo'lish orzusiga yetadi. Po'lat Mo'min she'ri bilan aytiladigan bu qo'shiqni ham ustoz san'atkor Ne'matjon Qulabdullayev kuylagan va musiqasini ham o'zlari bastalagan.Qo'shiqni Ne'matjon Qulabdullayev ijrolaridan O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirgan. Qo'shiq unchalik katta va murakkab emas, o'ylaymizki talabalarga ma'qul bo'ladi.

Qo'shiq "Lya" minor tonallikda yozilgan bo'lib, bu tovush qotorda hech qanday "Alteratsiya" belgisi ishlatilmaydi.

ROZIMAN

Ne'matjon Qulabdullayev ijrolaridan
O'ktam To'xtayev nota yozuviga olingan

O'rtacha tezlikda

P.Mo'min she'ri

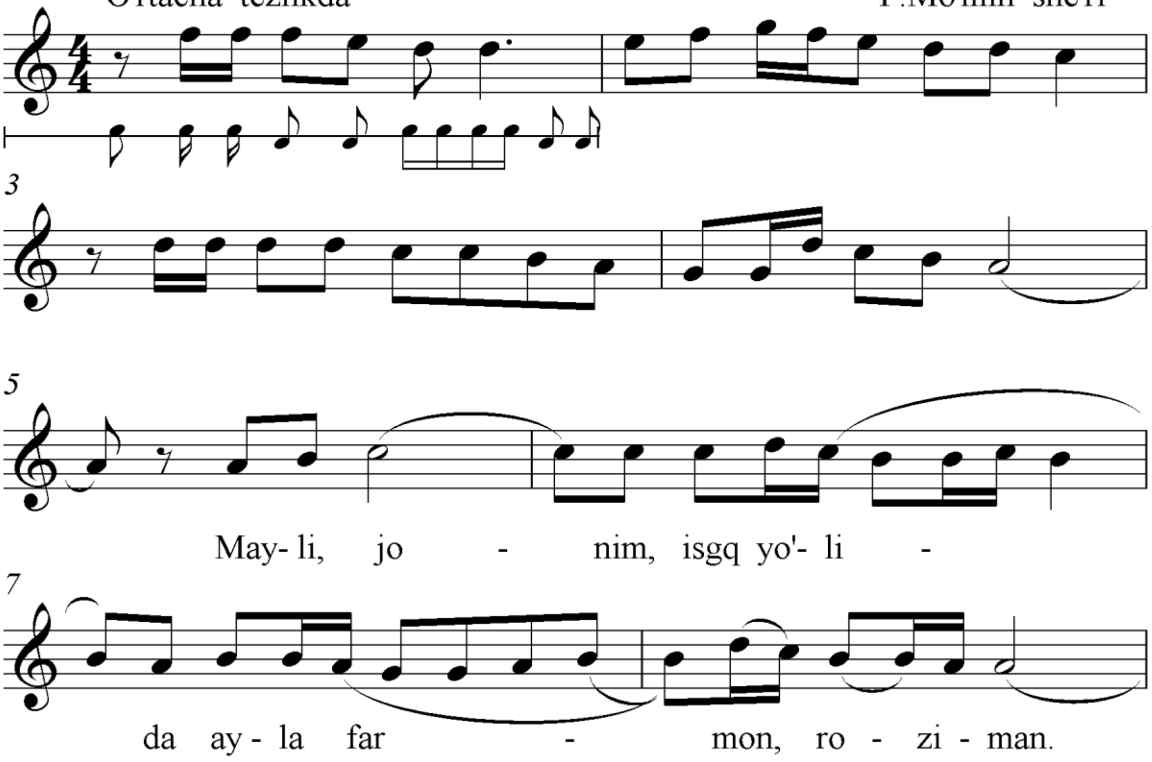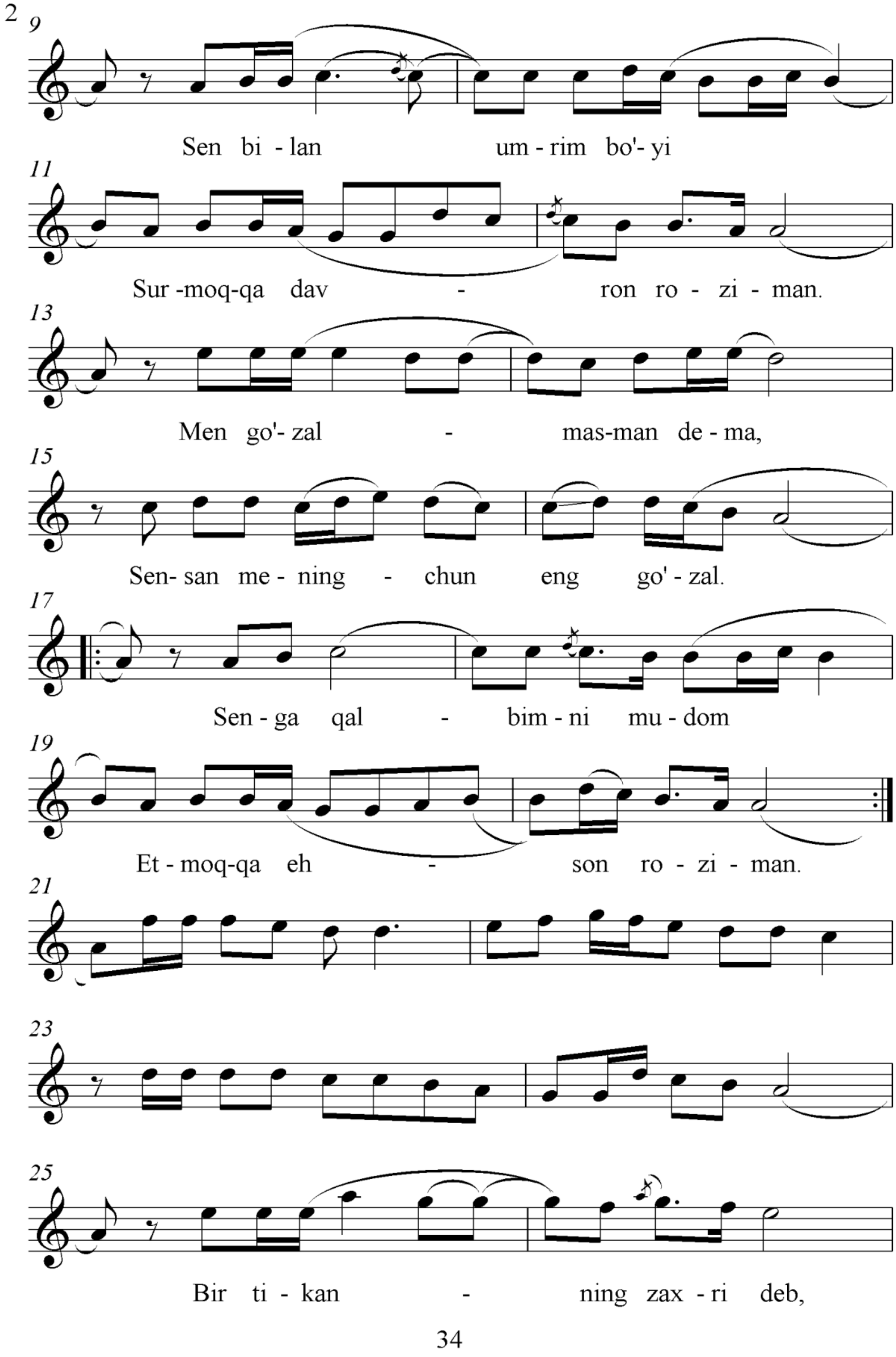

2
Sen bi - lan um - rim bo'- yi
Sur -moq-qa dav - ron ro - zi - man.
Men go'- zal - mas-man de - ma,
Sen- san me - ning - chun eng go' - zal.
Sen - ga qal - bim - ni mu - dom
Et - moq-qa eh - son ro - zi - man.
Bir ti - kan - ning zax - ri deb,
34
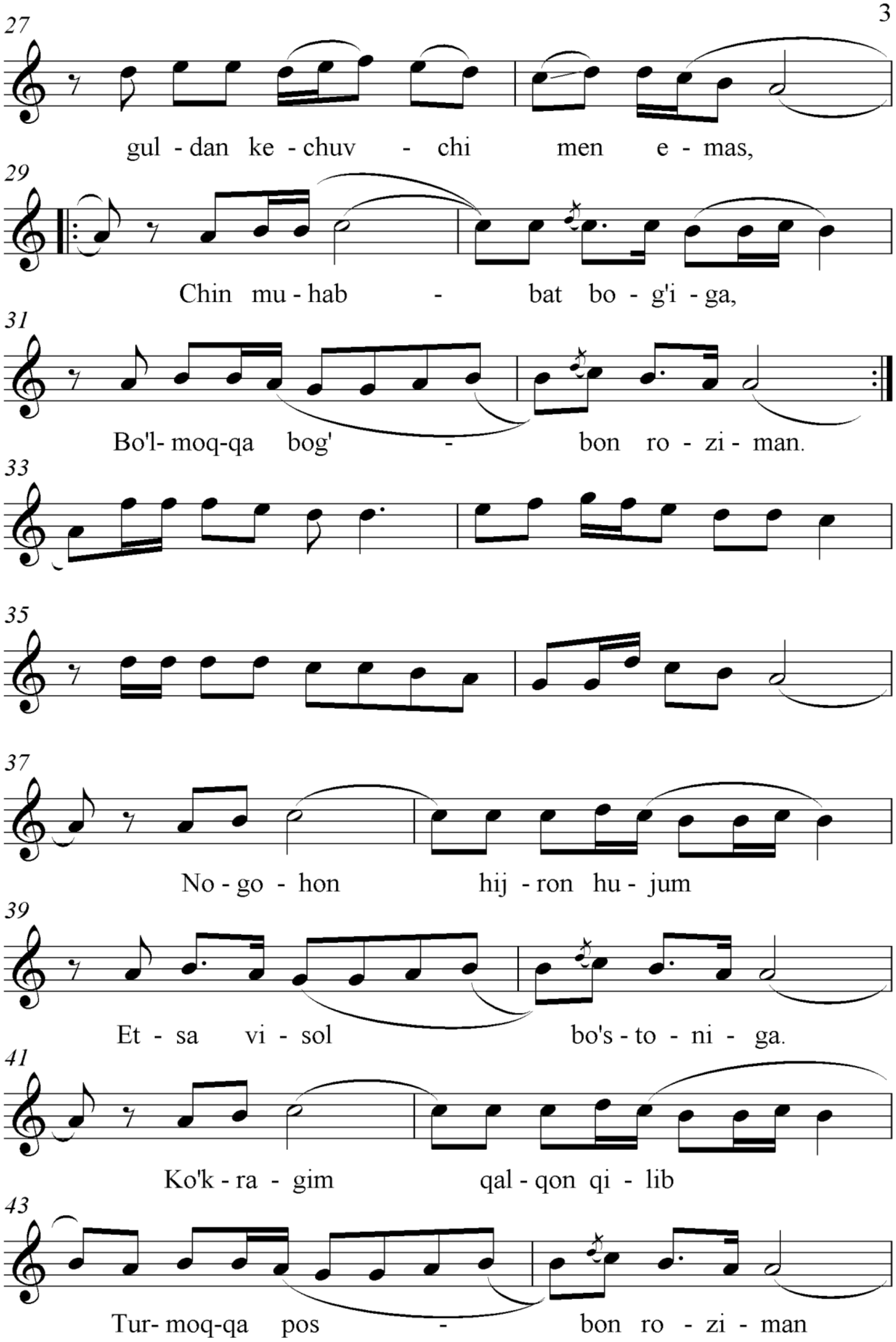
27
gul - dan ke - chuv - chi men e - mas,
29
Chin mu - hab - bat bo - g'i - ga,
31
Bo'l- moq-qa bog' - bon ro - zi - man.
33
35
37
No - go - hon hij - ron hu - jum
39
Et - sa vi - sol bo's - to - ni - ga.
41
Ko'k - ra - gim qal - qon qi - lib
43
Tur- moq-qa pos - bon ro - zi - man
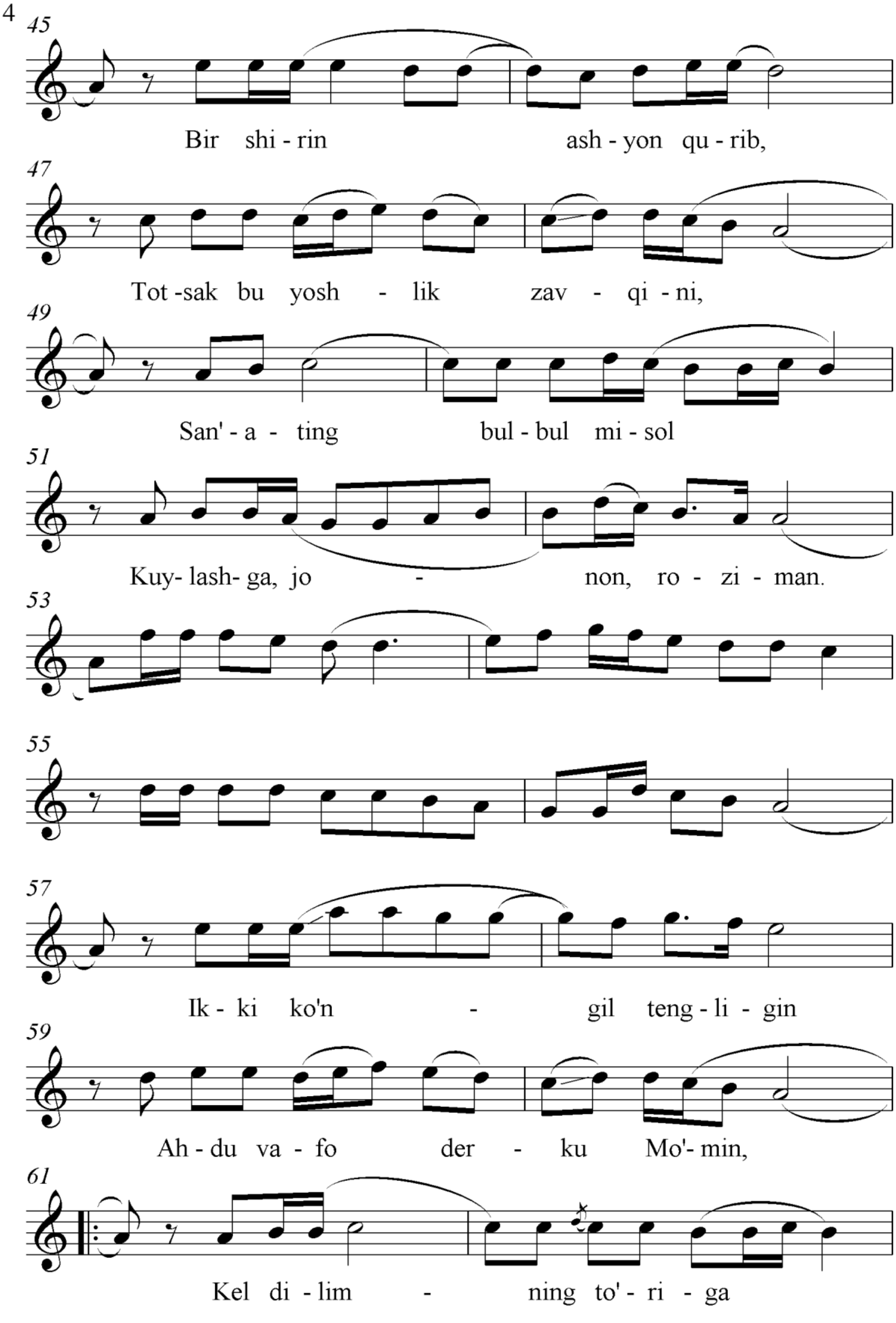
4
45
Bir shi - rin ash - yon qu - rib,
47
Tot -sak bu yosh - lik zav - qi - ni,
49
San' - a - ting bul - bul mi - sol
51
Kuy- lash- ga, jo - non, ro - zi - man.
53
55
57
Ik - ki ko'n - gil teng - li - gin
59
Ah - du va - fo der - ku Mo'- min,
61
Kel di - lim - ning to' - ri - ga

36
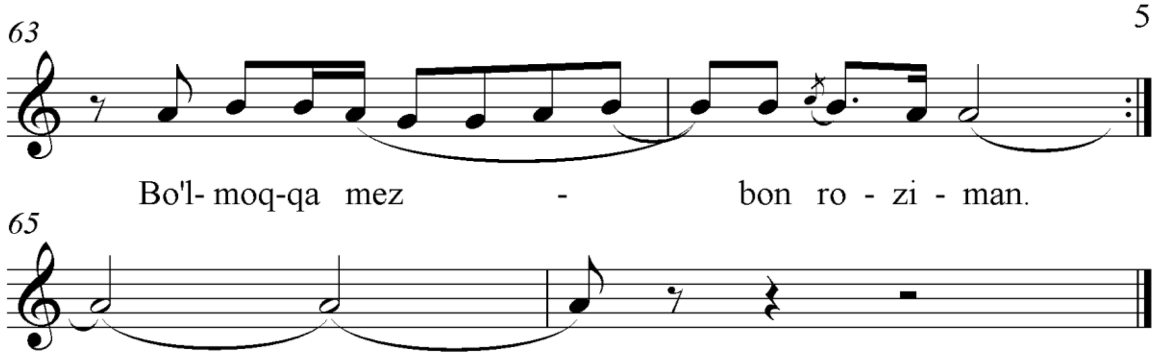
Mayli, jonim, ishq yo'lida
  Ayla farmon, roziman.
Sen bilan umrim bo'yi
  Surmoqqa davron roziman.

Men go'zalmasman dema,
  Sensan mening-chun eng go'zal.
Senga qalbimni mudom
  Etmoqqa ehson, roziman.

Bir tikanning zahri deb,
  Guldan kechuvchi men emas,
Chin muhabbat bog'iga
  Bo'lmoqqa bog'bon roziman.

Nogahon hijron hujum
  Etsa visol bo'stoniga.
Ko'kragim qalqon qilib
  Turmoqqa pospon roziman.

Bir shirin oshyon qurib,
  Totsak bu yoshlik zavqini,
San'ating bulbul misol
  Kuylashga, jonon, roziman.

Ikki ko'ngil tengligin
  Ahdu vafo der-ku Mo'min,
Kel dilimning to'riga
  Bo'lmoqqa mezbon roziman.

37

"SENGA BIR GAP AYTAMAN" QO'SHIG'I HAQIDA

Har bir qo'shiqchi san'atkor ustoz san'atkorlar ijodidan va ularni ijro yo'llarini o'rganib, asta-sekin qo'shiqchi darajasiga yetadi. Shu sababdan ustoz san'atkorlarni kuylagan qo'shiqlarini yosh avlodlarga yozib qoldirish har bir san'atkorning vazifasidir. Po'lat Mo'min she'ri bilan aytiladigan bu qo'shiqning musiqasini xush ovoz xonanda Ne'matjon Qulabdullayev yaratgan va shu kishini ijrolaridan O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirilgan.

Qo'shiq "Lya" minor tonallikda yozilgan bo'lib, "Frigiy" tovush qotori ishlatilgan. Bu tovush qotorda ikkinchi bosqich tovush yarim "ton" pasaytirilib ijro qilinadi, ya'ni "Si" bekar tovush yarim "ton"ga tushirilib "Si" bemol qilib ijro qilinadi.

SENGA BIR GAP AYTAMAN

Ne'matjon Qulabdullayev ijrolaridan
Oktam To'xtayev nota yozuviga olgan.

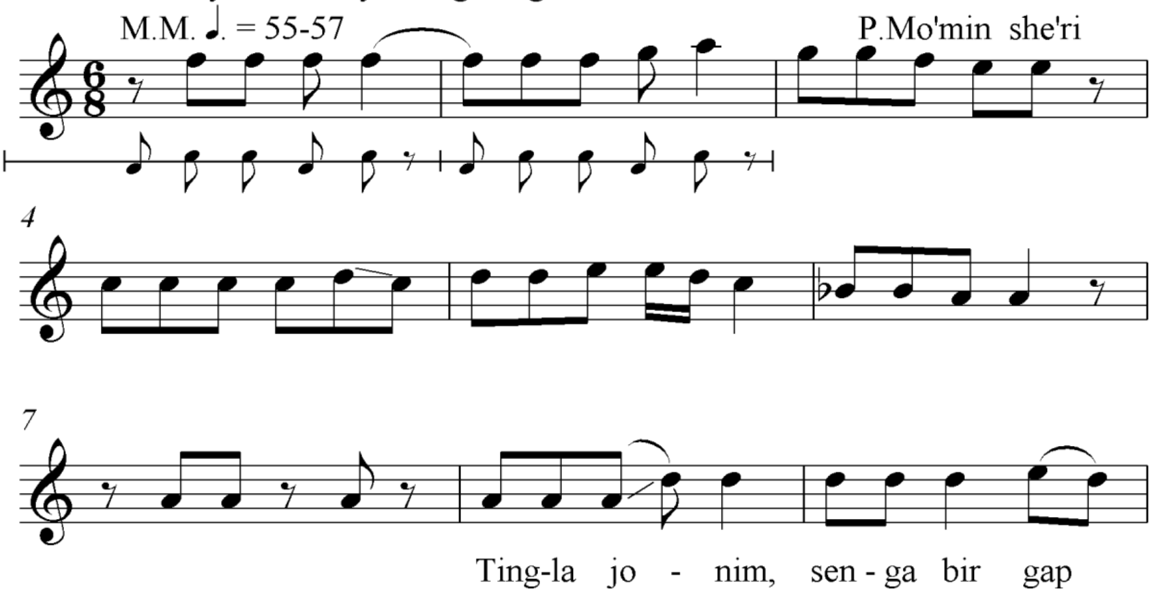

38
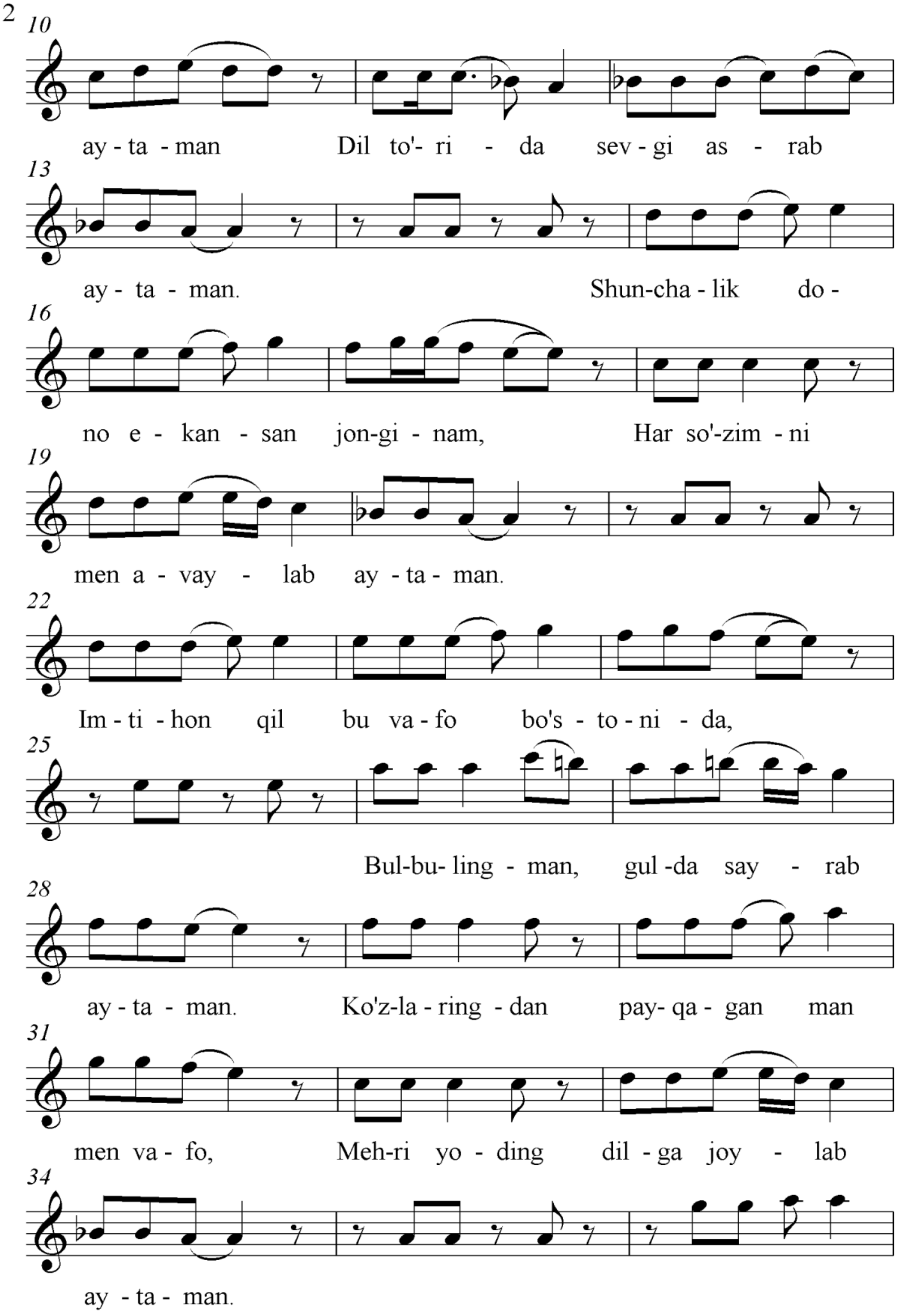
2
ay - ta - man Dil to'- ri - da sev - gi as - rab
ay - ta - man. Shun-cha - lik do -
no e - kan - san jon-gi - nam, Har so'-zim - ni
men a - vay - lab ay - ta - man.
Im - ti - hon qil bu va - fo bo's - to - ni - da,
Bul-bu- ling - man, gul -da say - rab
ay - ta - man. Ko'z-la - ring - dan pay- qa - gan man
men va - fo, Meh-ri yo - ding dil - ga joy - lab
ay - ta - man.

39
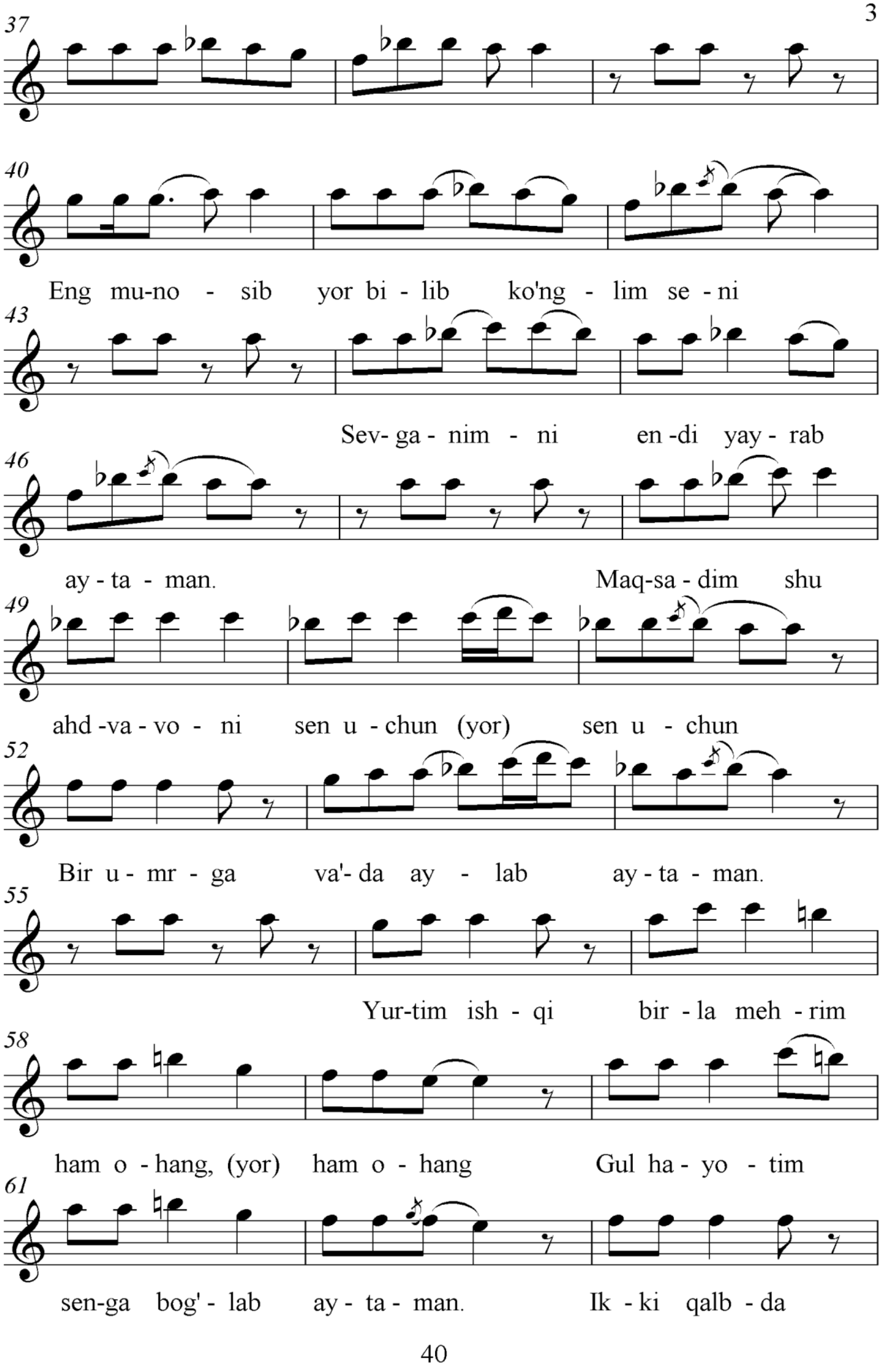
3
Eng mu-no - sib yor bi - lib ko'ng - lim se - ni
Sev- ga - nim - ni en -di yay - rab
ay - ta - man. Maq-sa - dim shu
ahd -va - vo - ni sen u - chun (yor) sen u - chun
Bir u - mr - ga va'- da ay - lab ay - ta - man.
Yur-tim ish - qi bir - la meh - rim
ham o - hang, (yor) ham o - hang Gul ha - yo - tim
sen-ga bog' - lab ay - ta - man. Ik - ki qalb - da
40
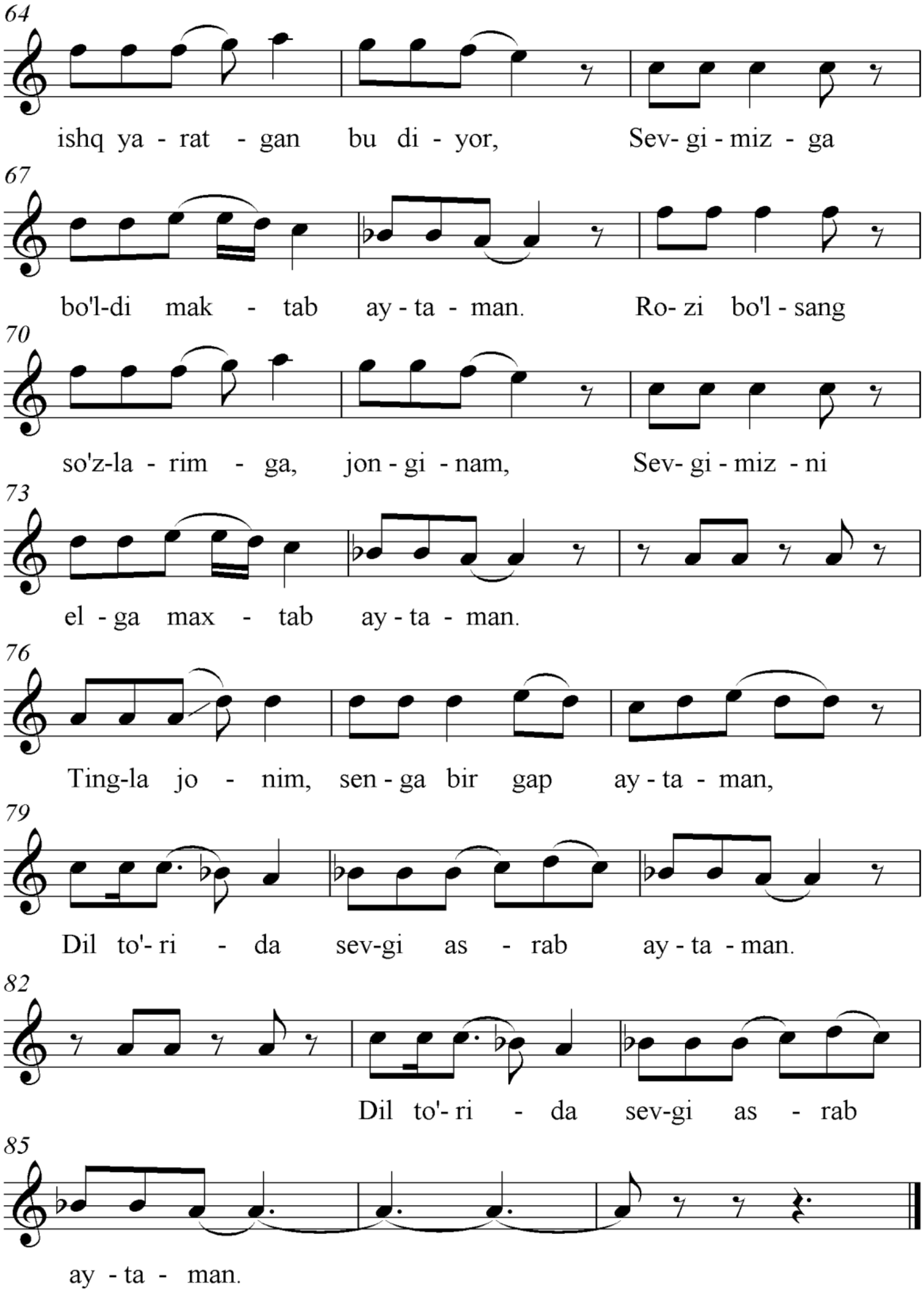
64
ishq ya - rat - gan bu di - yor, Sev- gi - miz - ga
67
bo'l-di mak - tab ay - ta - man. Ro- zi bo'l - sang
70
so'z-la - rim - ga, jon - gi - nam, Sev- gi - miz - ni
73
el - ga max - tab ay - ta - man.
76
Ting-la jo - nim, sen - ga bir gap ay - ta - man,
79
Dil to'- ri - da sev-gi as - rab ay - ta - man.
82
Dil to'- ri - da sev-gi as - rab
85
ay - ta - man.

41

5

Tingla, jonim, senga bir gap aytaman,
Dil to'rida sevgi asrab aytaman.

Shunchalik dono ekansan, jonginam,
Har so'zimni ming avaylab aytaman.

Imtihon qil bu vafo bo'stonida,
Bulbulingman, gulda sayrab aytaman.

Ko'zlaringdan payqaganman men vafo,
Mehri yoding dilga joylab aytaman.

Eng munosib yor bilib ko'nglim seni
Sevganimni endi yayrab aytaman.

Maqsadim shu, ahd-vafoni sen uchun
Bir umrga va'da aylab aytaman.

Yurtim ishqi birla mehrim hamohang,
Gul hayotim senga bog'lab aytaman.

Ikki qalbda ishq yaratgan bu diyor,
Sevgimizga bo'ldi maktab, aytaman.

Rozi bo'lsang so'zlarimga, jonginam,
Sevgimizni elga maqtab aytaman.

Muqimiy g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiqni musiqasini Hoji Abdulaziz Abdurasulov yaratganligi haqidagi malumot 1927 yilda san'at oynomalarida nashr etilganligi ma'lum. Qo'shiq ko'p san'atkorlar tomonidan ijro etilgan, lekin qo'shiq kim tomonidan yaratilganligi keyinroq ma'lim bo'ldi.

Qo'shiq Tojikiston xalq artisti Barno Isxoqova ijrolaridan O'ktam To'xtayev tomonidan nota yozuviga olingan va "Naylasun" nomli Muqimiy g'azalini qo'shiqqa moslashtirgan. Barno Isxoqovani asli tug'ulib o'sgan joylari Samarqand shahri bo'lganligi sababli bu qo'shiqni yaxshi bilgan va ijro etib yurganlar. Shu sababdan qo'shiq shu san'atkor ijrolaridan nota yozuviga olindi va qo'shiq tonalligi o'zgartirildi.

UFORI SHAXNOZU GULYOR

O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan H.A.Abdurasulov mu

M.M. ♩ = 110-112 Muqimiy g'azali

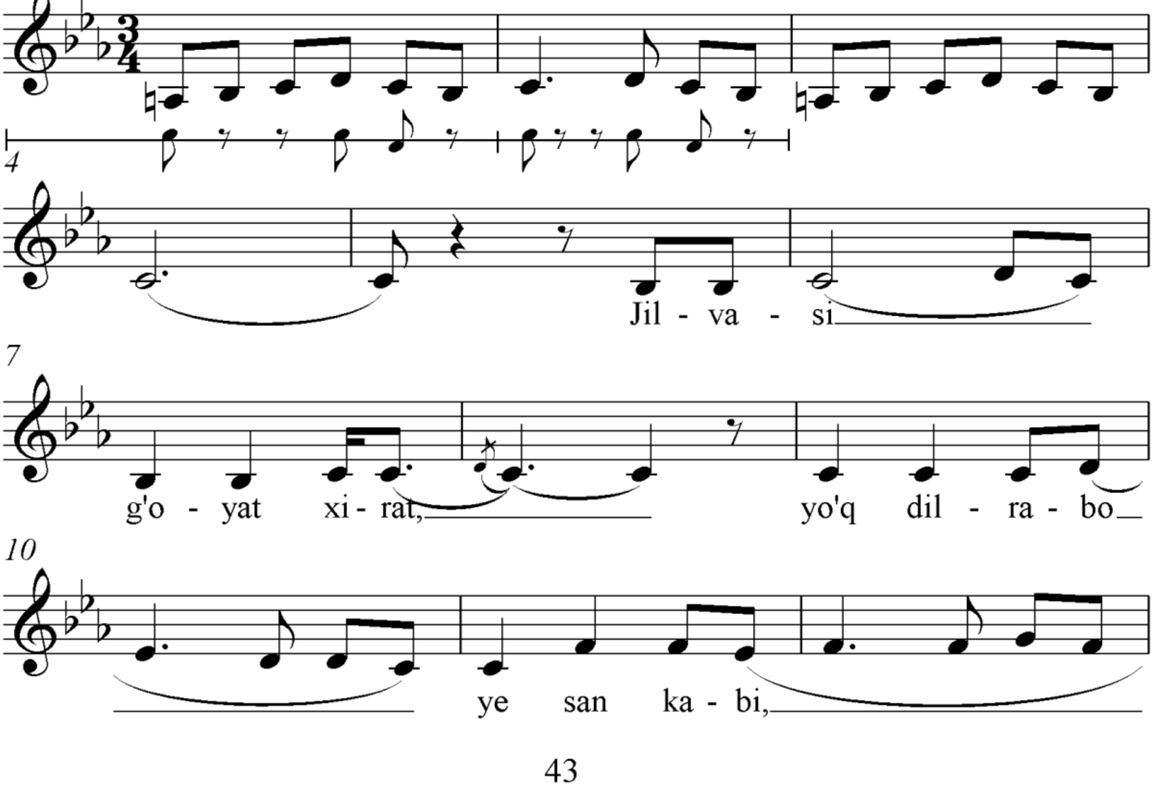

43
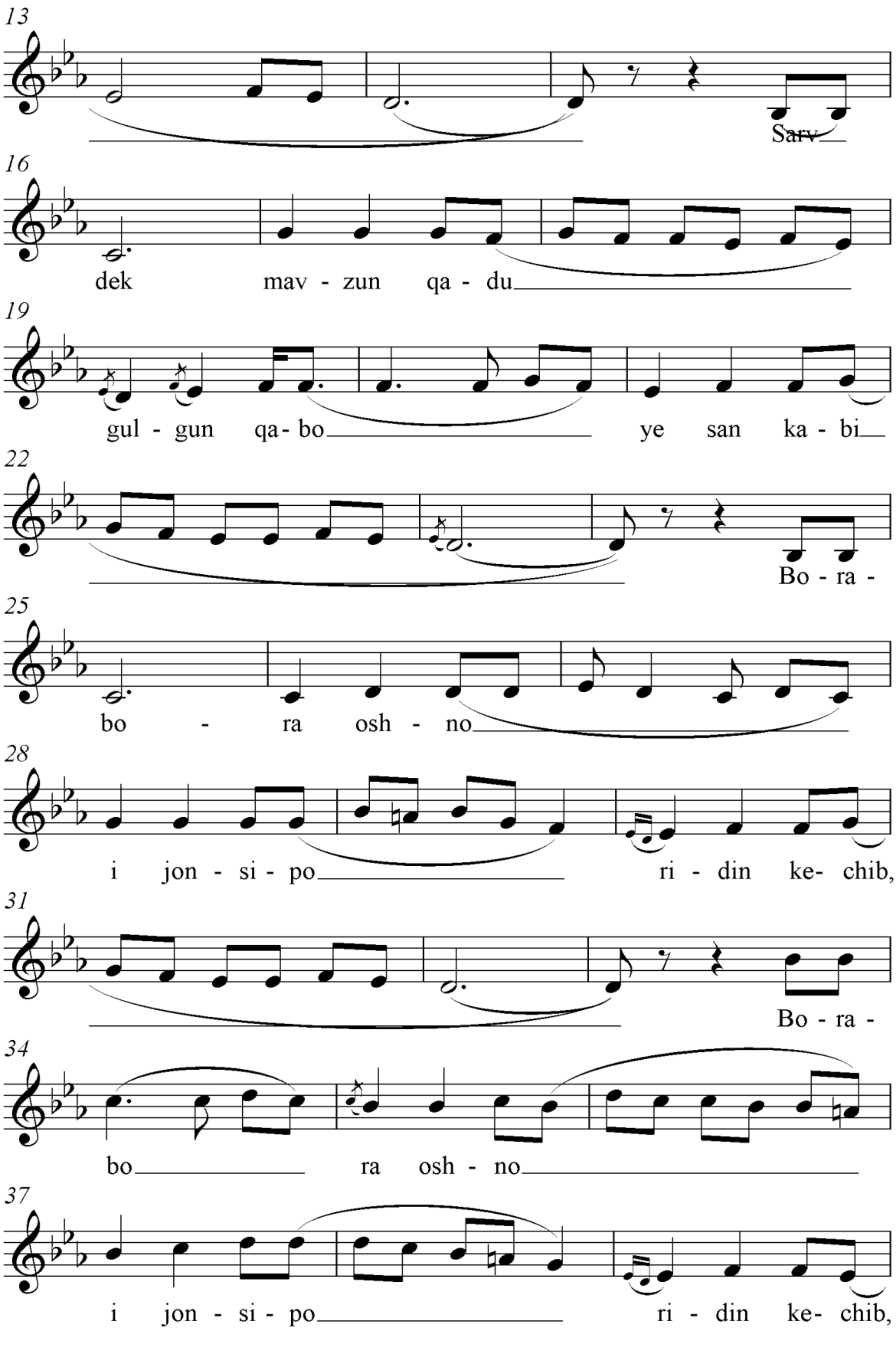
13
Sarv
16
dek mav - zun qa - du
19
gul - gun qa - bo ye san ka - bi
22
Bo - ra -
25
bo - ra osh - no
28
i jon - si - po ri - din ke- chib,
31
Bo - ra -
34
bo ra osh - no
37
i jon - si - po ri - din ke- chib,
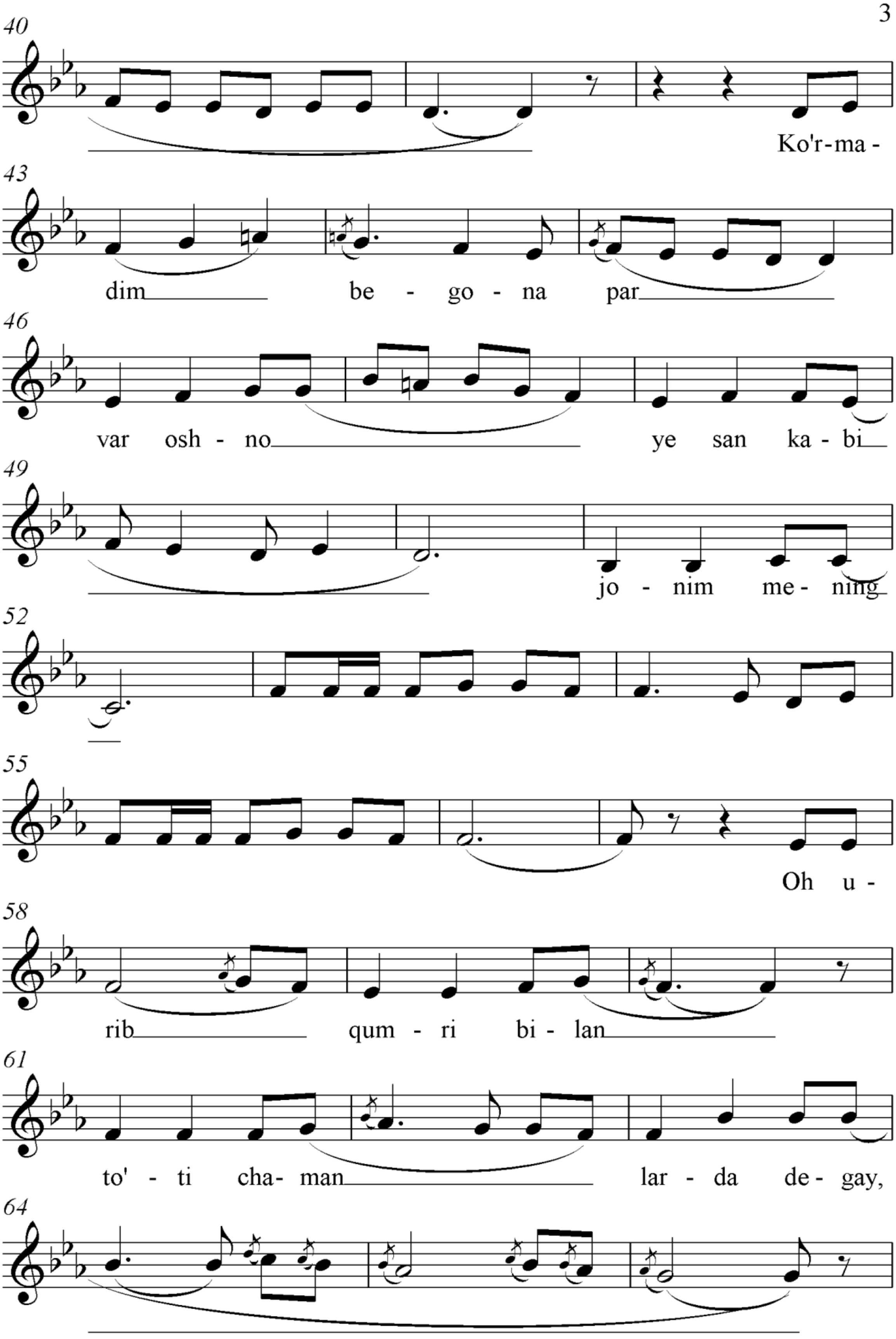
Ko'r-ma -
dim be - go - na par
var osh - no ye san ka - bi
jo - nim me - ning
Oh u -
rib qum - ri bi - lan
to' - ti cha- man lar - da de - gay,

45
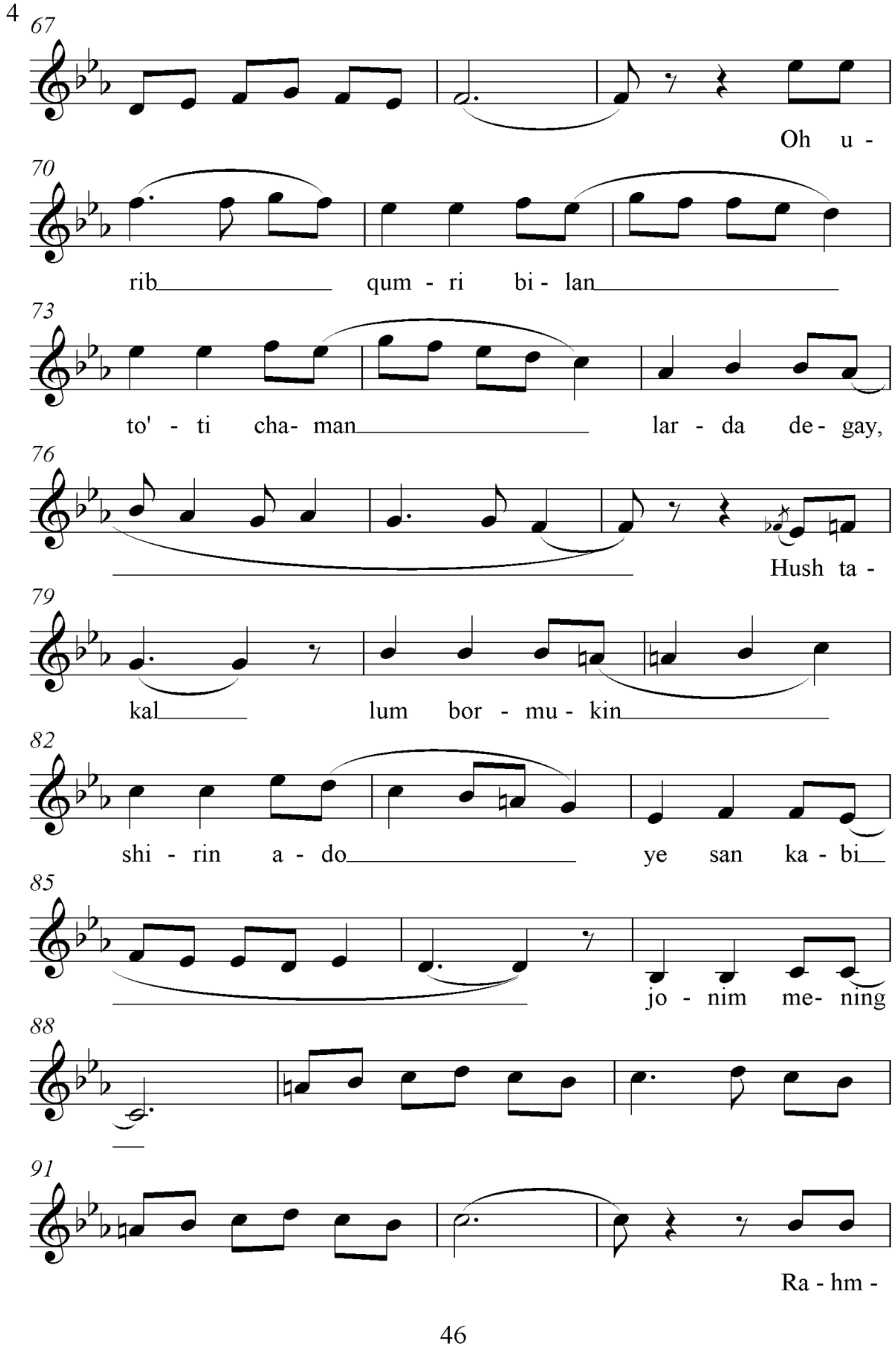
Oh u -
rib qum - ri bi - lan
to' - ti cha- man lar - da de - gay,
Hush ta -
kal lum bor - mu - kin
shi - rin a - do ye san ka - bi
jo - nim me- ning
Ra - hm -
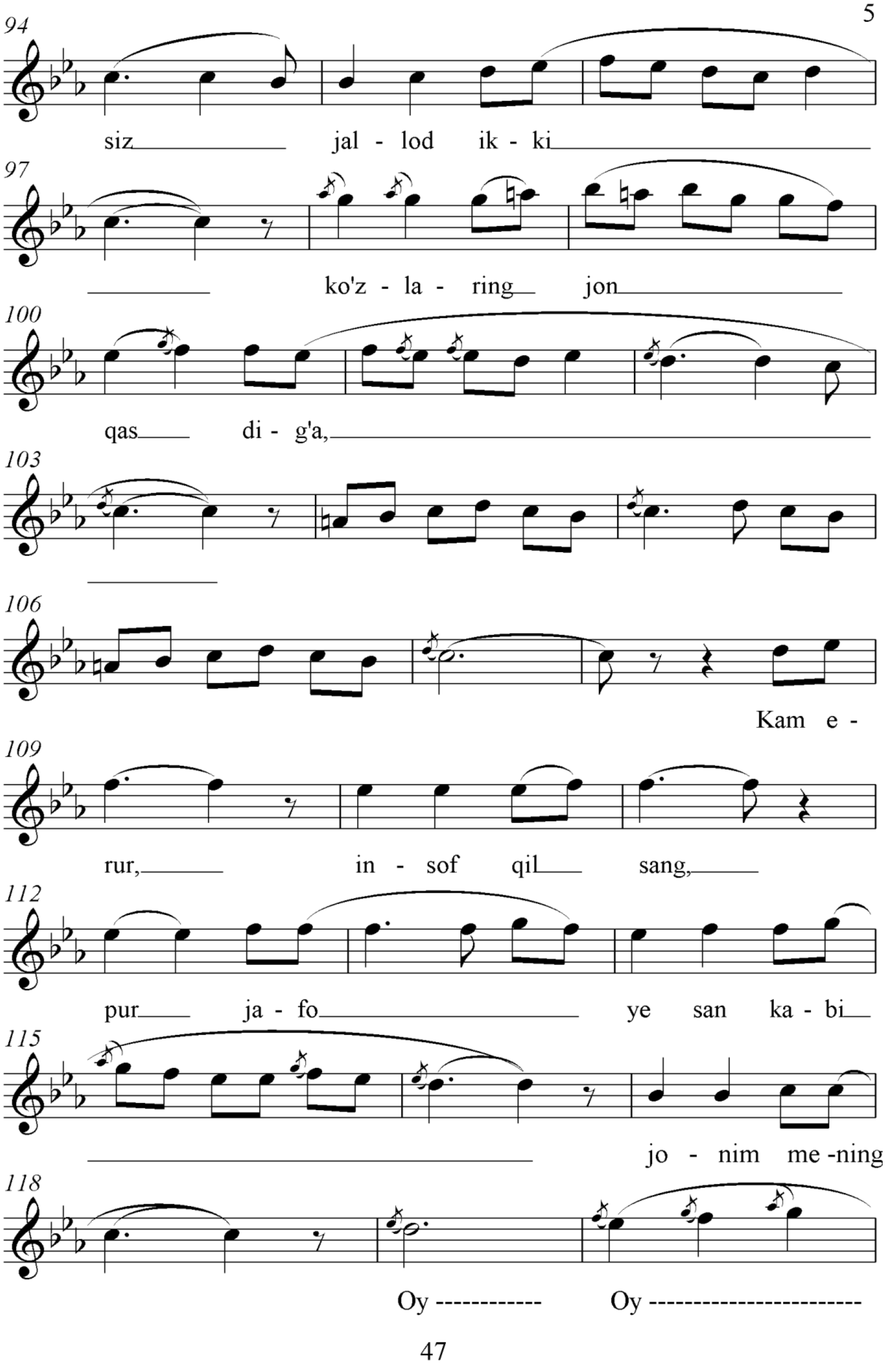
5
94
siz jal - lod ik - ki
97
ko'z - la - ring jon
100
qas di - g'a,
103
106
Kam e -
109
rur, in - sof qil sang,
112
pur ja - fo ye san ka - bi
115
jo - nim me -ning
118
Oy ----------- Oy ----------------------
47
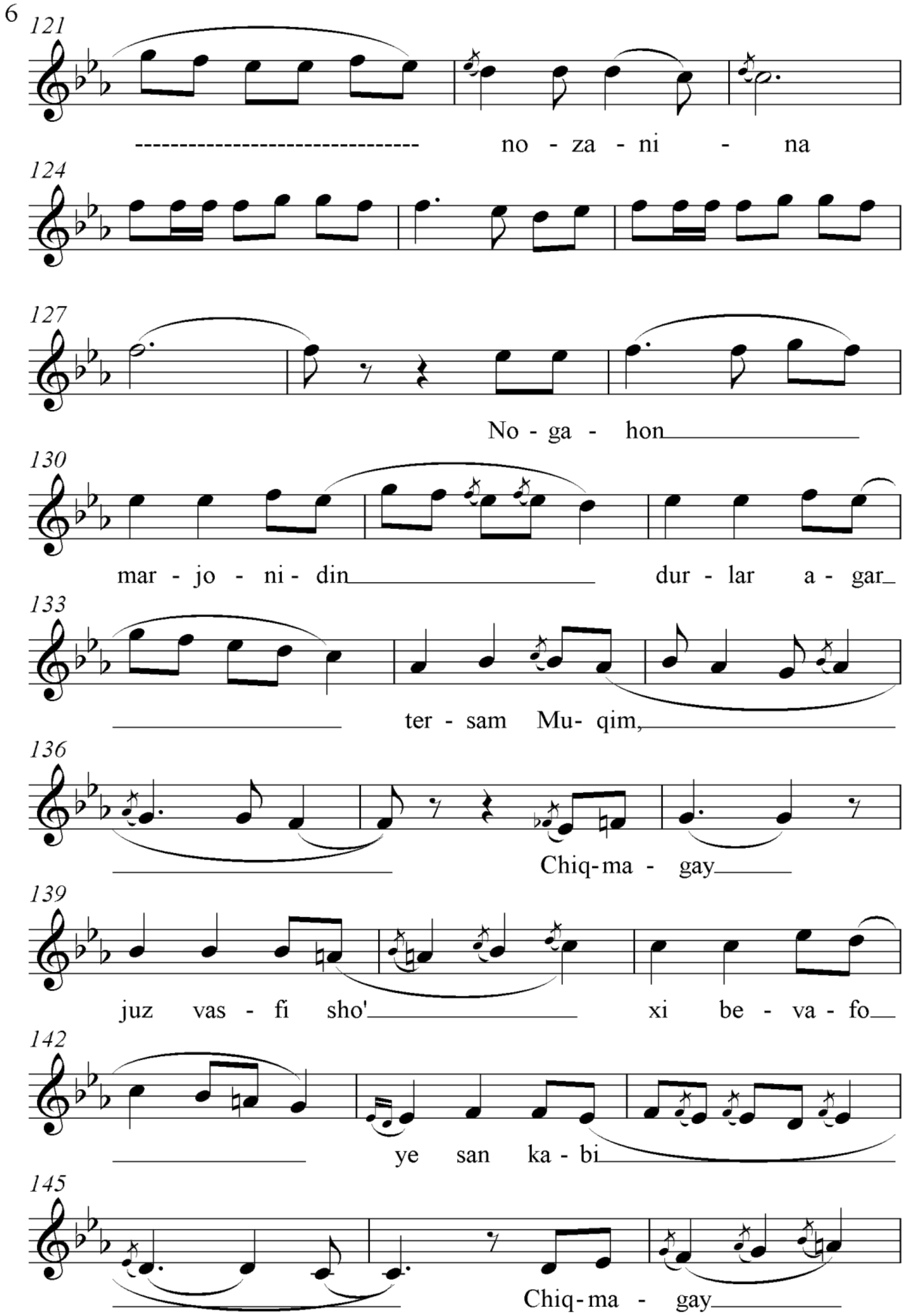
6
121
------------------------------- no - za - ni - na
124
127
No - ga - hon
130
mar - jo - ni - din dur - lar a - gar
133
ter - sam Mu- qim,
136
Chiq-ma - gay
139
juz vas - fi sho' xi be - va - fo
142
ye san ka - bi
145
Chiq-ma - gay

48

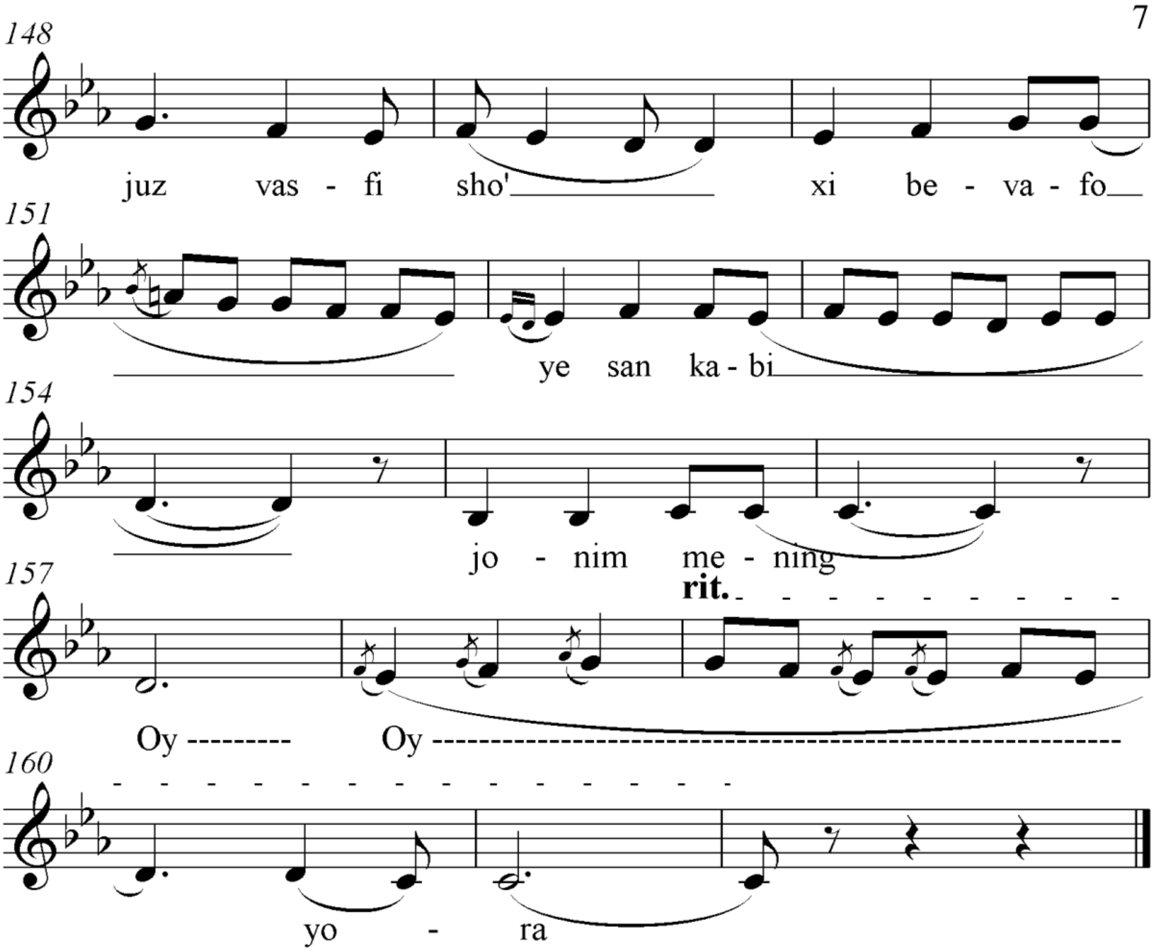

Jilvasi g'oyat xirat, yo'q dilraboye san kabi,
Sarvdek mavzun qadu gulgun qaboye san kabi.

Bora-bora oshno jonsiporidin kechib,
Ko'rmadim begonaparvar oshnoye san kabi.

Oh urub qumri bilan to'ti chamanlarda degay,
Xush takallum bormukin shirin adoye san kabi.

Rahmsiz jallod ikki ko'zlaring jon qasdig'a,
Kam erur, insof qilsang, pur jafoye san kabi.

Nogahon marjonidin durlar agar tersam Muqim,
Chiqmagay juz vasfi sho'xi bevafoye san kabi.

49

"UL MAHLIQO KELSUN" QO'SHIG'I HAQIDA

Muqimiy g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiq xalqimizga juda yaxshi tanish bo'lib, ko'p marotaba Respublika Radiosi orqali mashhir xofiz Jo'raxon Sultonov ijrolarida eshitgan. Qo'shiq murakkab (3/4; 3/8) takt o'lchovida yozilgan bo'lib, "Septima" intervali oralig'idagi tovush qotorda yozilgan. O'ktam To'xtayev qo'shiqni Jo'raxon Sultonov ijrolaridan nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi hamda san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirgan.

Qo'shiq "Lya" major tonallikda yozilgan bo'lib, bu tovush qotorda uchta "Fa" diyez, "Do" diyez, "Sol" diyez "Alteratsiya" belgilari mavjud.Qo'shiqning (Diapozoni) tovush kengligi ham uncha katta emas, shu sababdan ham qo'shiq o'quvchilar ovoziga mos tushadi.

UL MAXLIQO KELSUN

Jo'raxon Sultonov ijrolaridan
O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan.

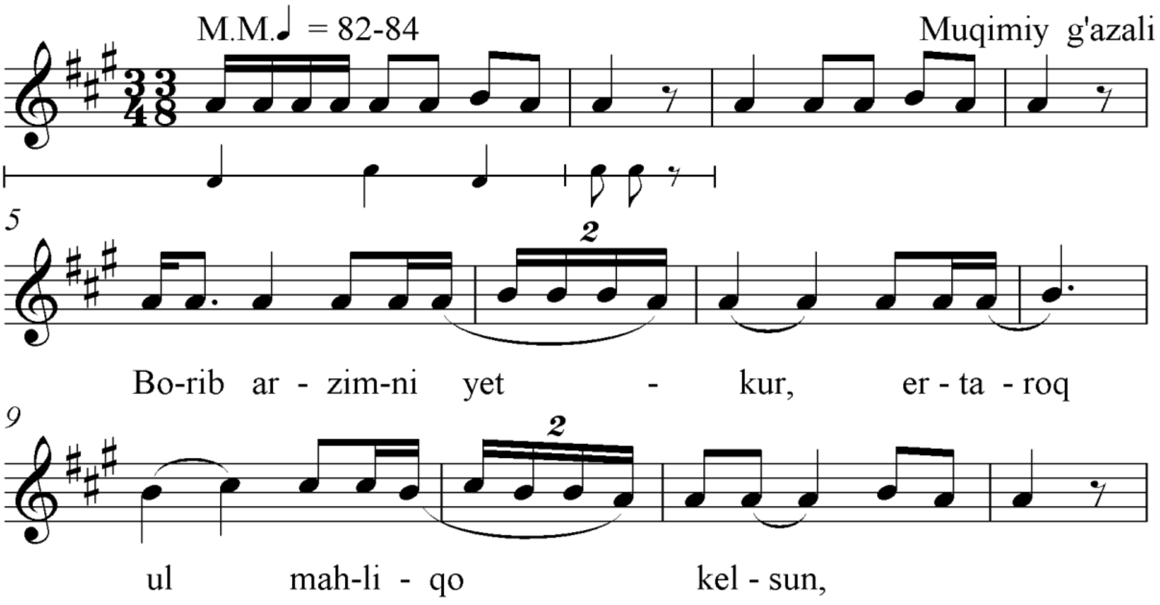

50
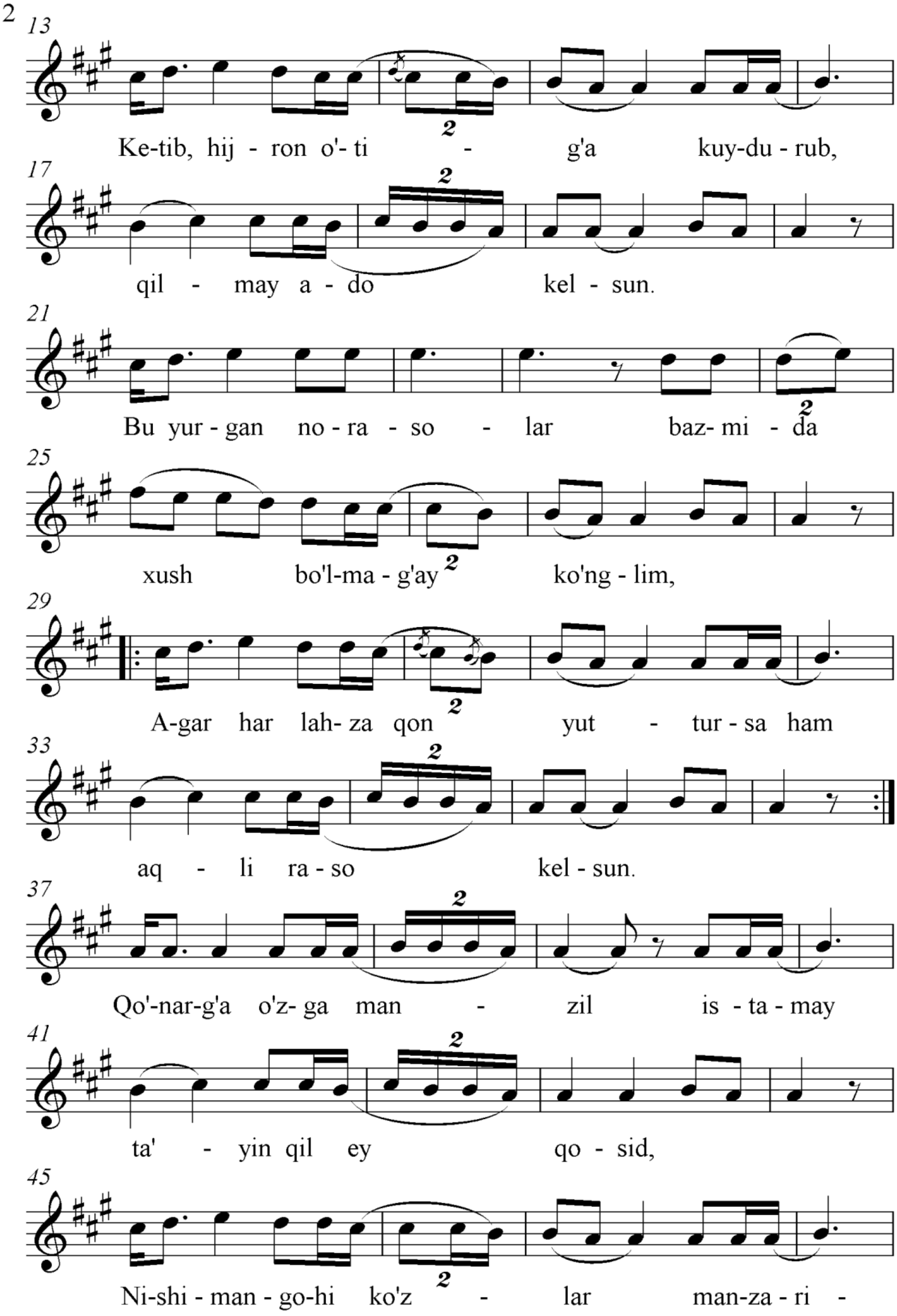
2
Ke-tib, hij - ron o'- ti - g'a kuy-du - rub,
qil - may a - do kel - sun.
Bu yur - gan no - ra - so - lar baz- mi - da
xush bo'l-ma - g'ay ko'ng - lim,
A-gar har lah- za qon yut - tur - sa ham
aq - li ra - so kel - sun.
Qo'-nar-g'a o'z- ga man - zil is - ta - may
ta' - yin qil ey qo - sid,
Ni-shi - man - go-hi ko'z - lar man-za - ri -

51
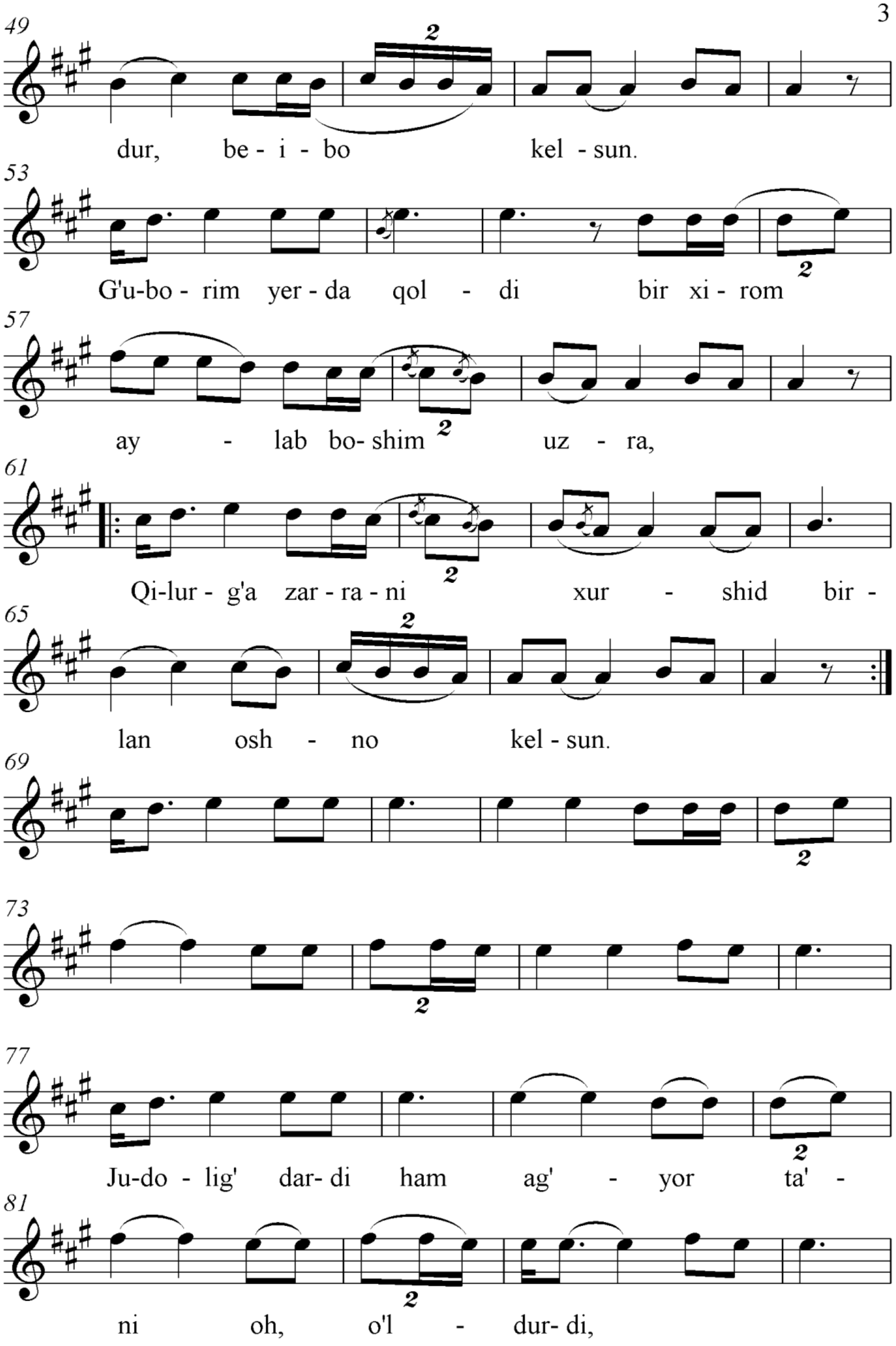
49
dur, be - i - bo kel - sun.
53
G'u-bo - rim yer - da qol - di bir xi - rom
57
ay - lab bo- shim uz - ra,
61
Qi-lur - g'a zar - ra - ni xur - shid bir -
65
lan osh - no kel - sun.
69
73
77
Ju-do - lig' dar- di ham ag' - yor ta' -
81
ni oh, o'l - dur- di,

52

4
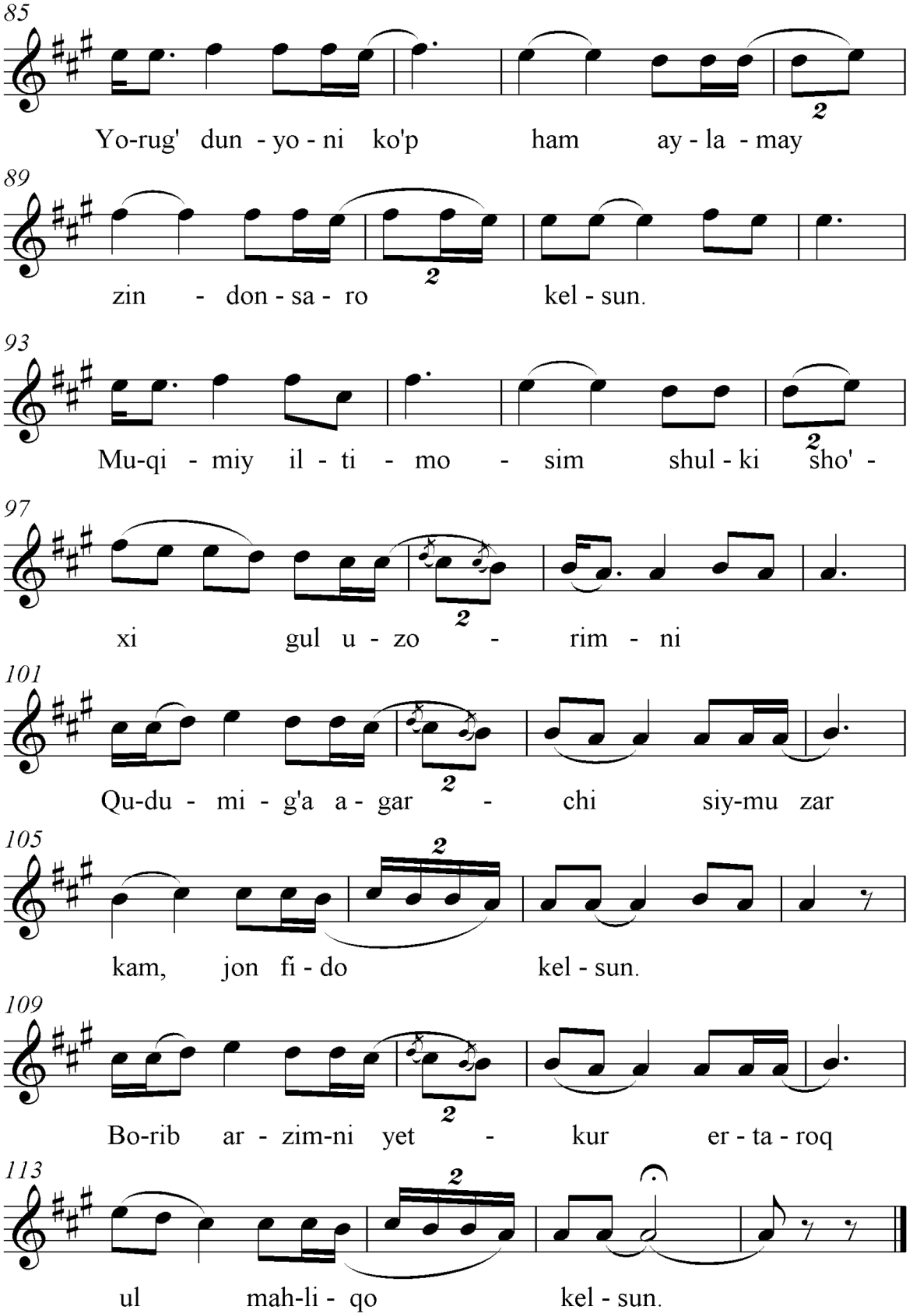
85
Yo-rug' dun - yo - ni ko'p ham ay - la - may
89
zin - don - sa - ro kel - sun.
93
Mu-qi - miy il - ti - mo - sim shul - ki sho' -
97
xi gul u - zo - rim - ni
101
Qu-du - mi - g'a a - gar - chi siy-mu zar
105
kam, jon fi - do kel - sun.
109
Bo-rib ar - zim-ni yet - kur er - ta - roq
113
ul mah-li - qo kel - sun.

53

Borib arzimni yetkur, ertaroq ul mahliqo kelsun,
Ketib, hijron o'tig'a kuydurub, qilmay ado kelsun.

Bu yurgan norasolar bazmida xush bo'lmag'ay ko'nglum,
Agar har lahza qon yuttursa ham aqli raso kelsun.

Qo'narg'a o'zga manzil istamay ta'yin qil, ey qosid,
Nishimangohi ko'zlar manzaridur, beibo kelsun.

G'uborim yerda qoldi bir xirom aylab boshim uzra,
Qilurg'a zarrani xushed birlan oshno, kelsun.

Judoliq dardi ham ag'yor ta'ni - oh o'ldurdi,
Yorug' dunyoni ko'p ham aylamay zindonsaro kelsun.

Muqimiy iltimosim shulki: sho'xi gul uzorimdin,
Qudumig'a agarchi siymu zar kam, jon fido kelsun.

Muqimiy g'azali bilan aytiladigan bu qo'shiq xalqimizga yaxshi tanishdir. Toshkent - Farg'ona maqom yo'llariga qarashli bu qo'shiqni xalqimiz juda sevib tinglashadi va juda ko'p ustoz san'atkorlar tomonidan sevib ijro etilib kelinmoqda. Qo'shiq O'zbekiston xalq hofizi Mahmudjon Tojiboyev bilan hamkorlikda nota yozuviga olindi.

Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari uchun mo'ljallangan. Qo'shiqning tonalligi "Mi" minor bo'lib, "Doriy" tovush qotori ishlatilgan. Bu tovush qotorda oltinchi bosqich tovush yarin "ton" ko'tarilib ijro qilinadi.

FARG'ONACHA SHAXNOZ

Toshkent-Farg'ona maqom yo'llaridan

O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan.

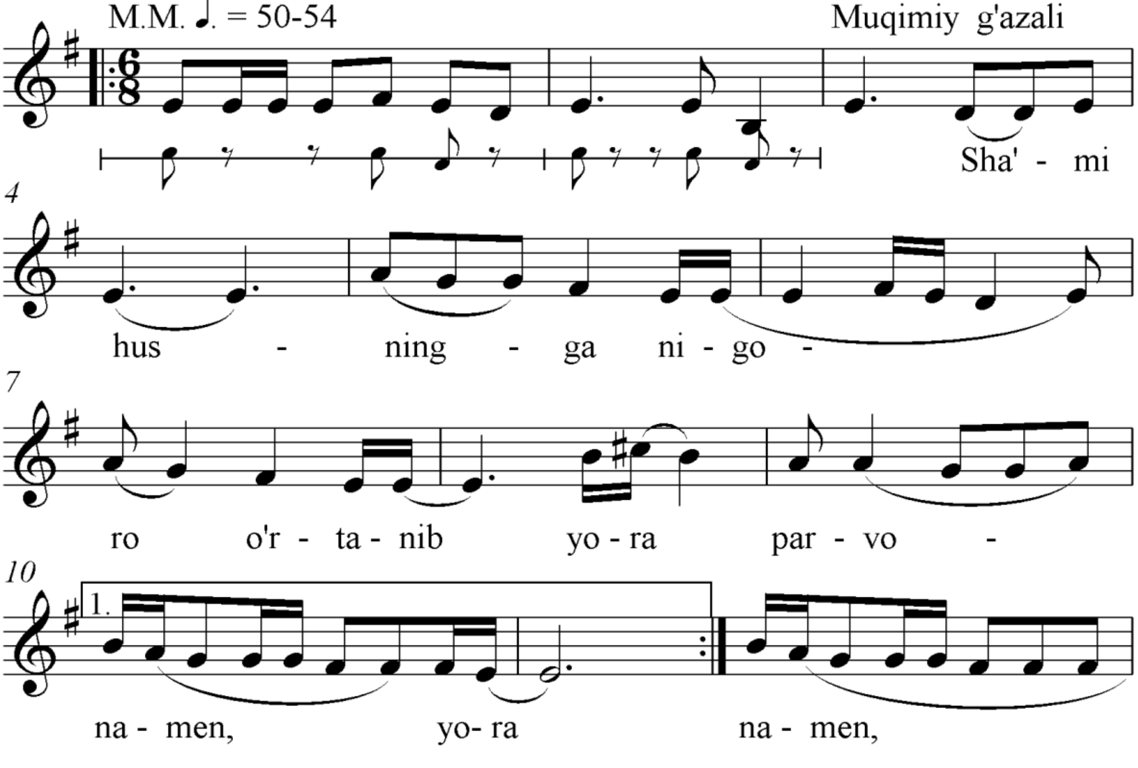

55
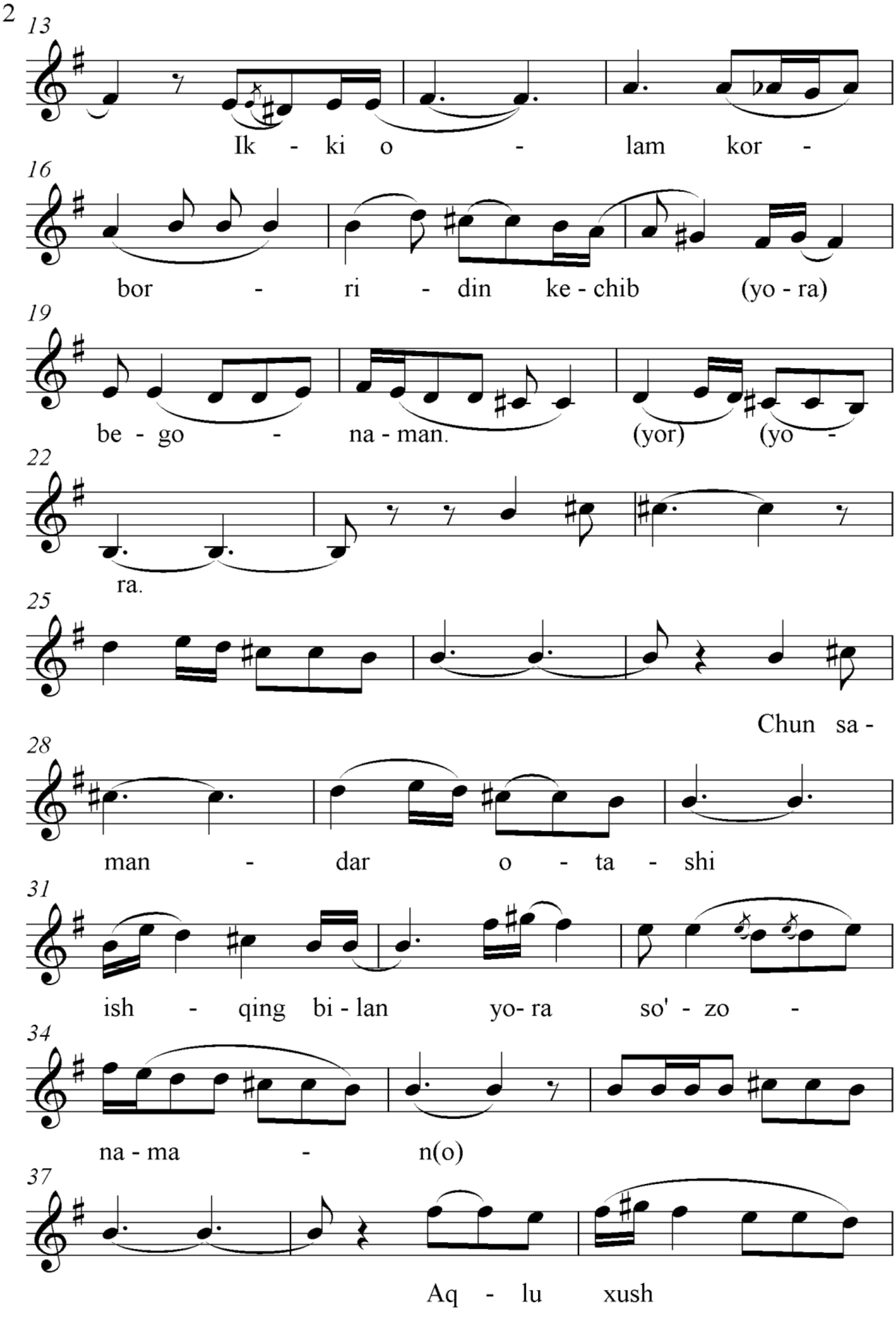
Ik - ki o - lam kor -
bor - ri - din ke - chib (yo - ra)
be - go - na - man. (yor) (yo -
ra.
Chun sa -
man - dar o - ta - shi
ish - qing bi - lan yo- ra so' - zo -
na - ma - n(o)
Aq - lu xush

56
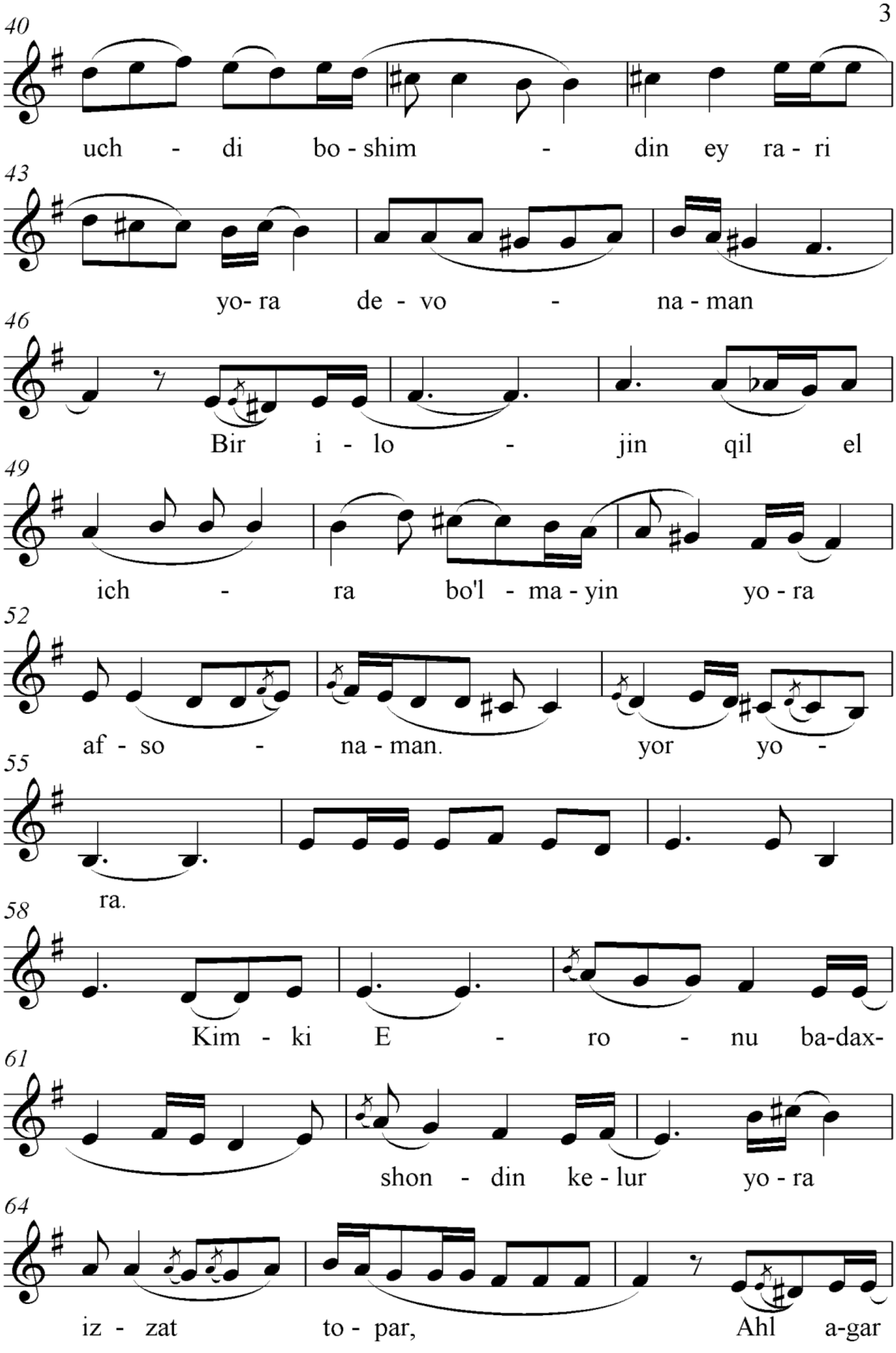
40
uch - di bo - shim - din ey ra - ri
43
yo- ra de - vo - na - man
46
Bir i - lo - jin qil el
49
ich - ra bo'l - ma - yin yo - ra
52
af - so - na - man. yor yo -
55
ra.
58
Kim - ki E - ro - nu ba-dax-
61
shon - din ke - lur yo - ra
64
iz - zat to - par, Ahl a-gar
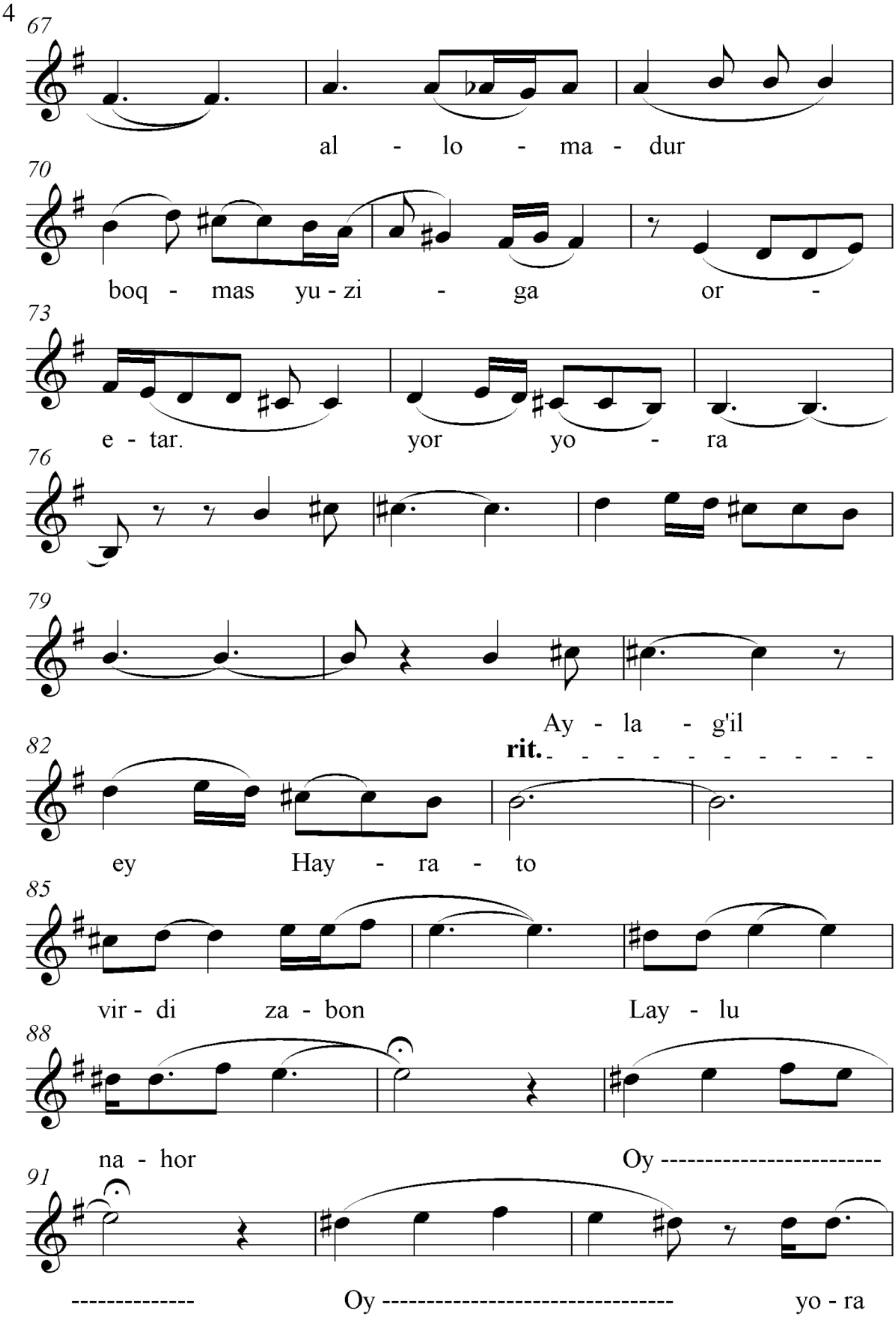
4
67
al - lo - ma - dur
70
boq - mas yu - zi - ga or -
73
e - tar. yor yo - ra
76
79
Ay - la - g'il
82
rit.
ey Hay - ra - to
85
vir - di za - bon Lay - lu
88
na - hor Oy ------------------------
91
------------- Oy ------------------------------- yo - ra

58
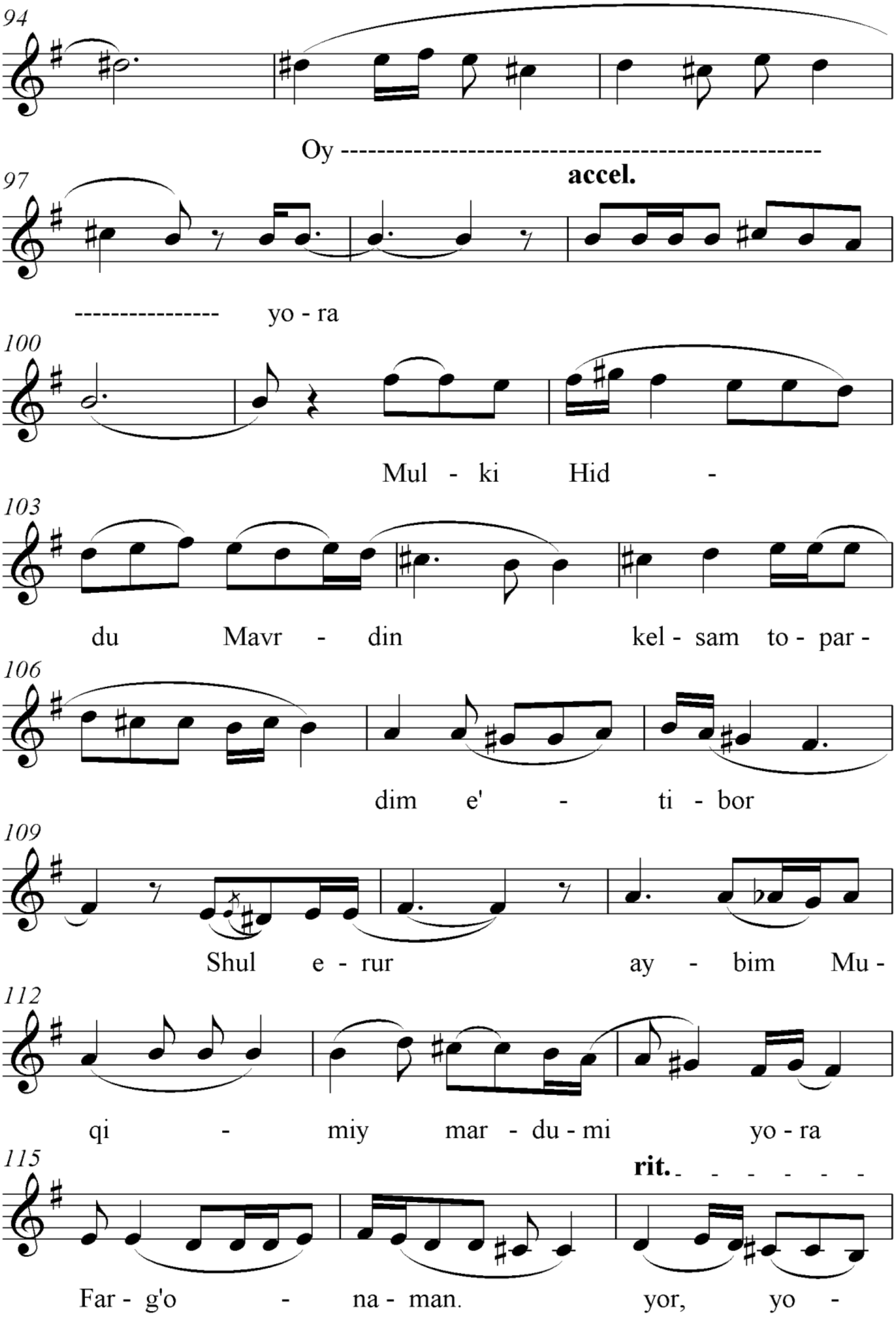
94
Oy --
97
accel.
---------------- yo - ra
100
Mul - ki Hid -
103
du Mavr - din kel - sam to - par -
106
dim e' - ti - bor
109
Shul e - rur ay - bim Mu -
112
qi - miy mar - du - mi yo - ra
115
rit.
Far - g'o - na - man. yor, yo -

59

6
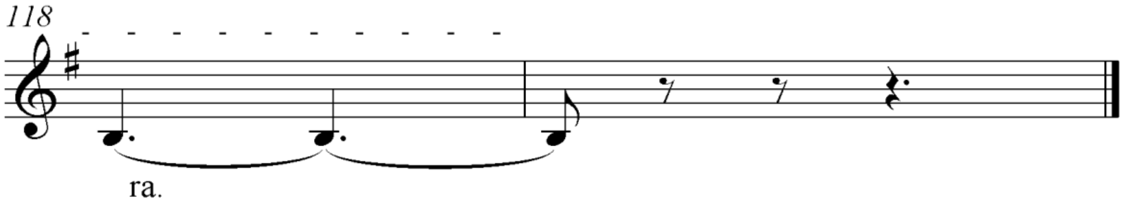
Sha'mi husningga nigoro o'rtanib parvonaman,
Ikki olam kor-boridin kechib begonaman,
Chun samandar otashi ishqing bilan so'zonaman.
Aqlu xush uchdi boshimdin ey pari devonaman,
Bir ilojin qil el ichra bo'lmayin afsona man.

Kimki Eronu badaxshondin kelur izzat topar,
Ahl agar allomadur boqmas yuziga or etar,
Aylag'il ey Hayrato virdi zabon Laylu nahor
Mulki Hindu Marvdin kelsam topardim e'tibor
Shul erur aybim Muqimiy mardumi Farg'onaman.

60

"Sodirxon Karimqulbegi" qo'shig'i hofizlarimiz tomonidan kam ijro etilgan bo'lsada, bu qo'shiq milliy qo'shiqchilik san'atimiz durdonasiga aylangan. Bu qo'shiq A.Navoiy g'azali bilan aytilib, O'zbekiston xalq hofizi Orifxon Hotamov ijrolari bilan betakrordir va shu xonanda ijrolaridan O'ktam To'xtayev nota yozuviga olgan. Qo'shiq Oliy o'quv yurti musiqa yo'nalishi va san'at kolleji talabalari ovoz imkoniyatini hisobga olgan holda, ularni ovoziga moslashtirilgan.

Qo'shiq "Mi" minor tonallikda yozilgan bo'lib, "Doriy" tovush qotori ishlatilgan. Bu tovush qotorda oltinchi bosqich tovush yarim "ton" ko'tarilib ijro qilinadi, ya'ni "Do" tovushi yarim "ton" ko'tarilib "Do" diyez qilib ijro qilinadi.

SODIRXON KARIMQULBEGISI

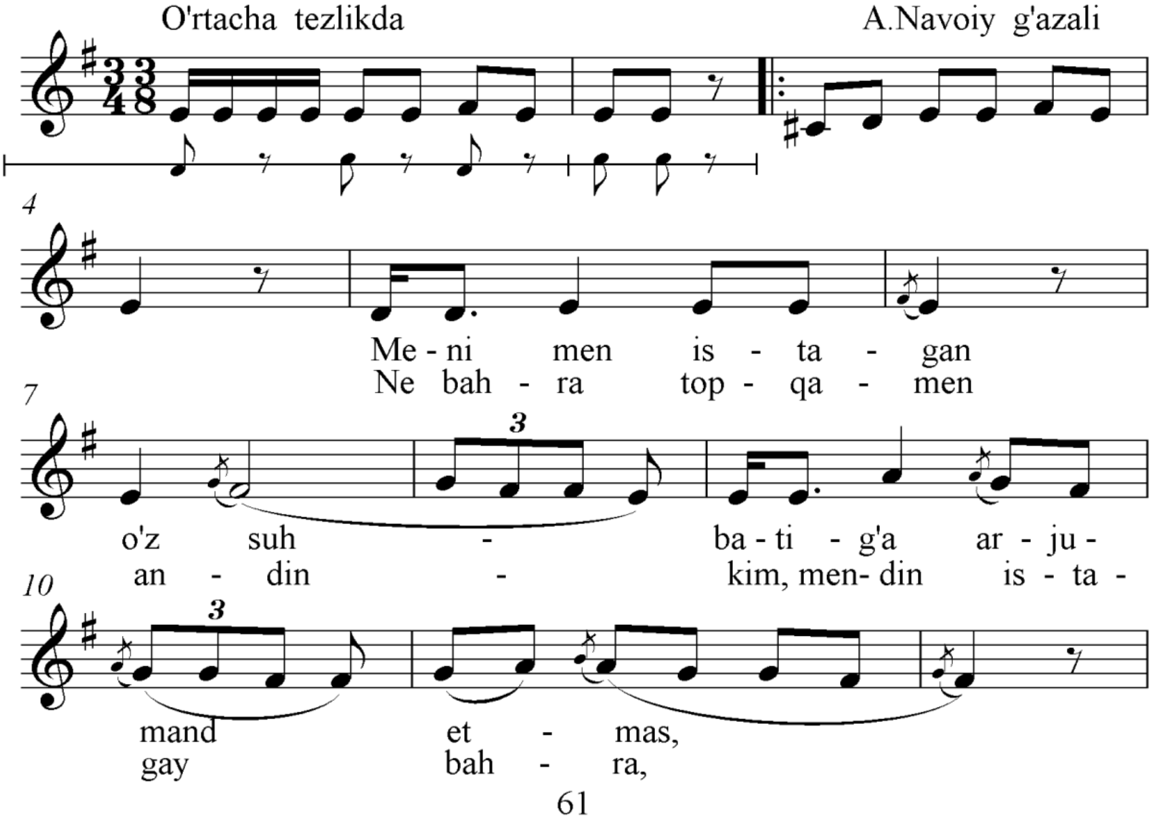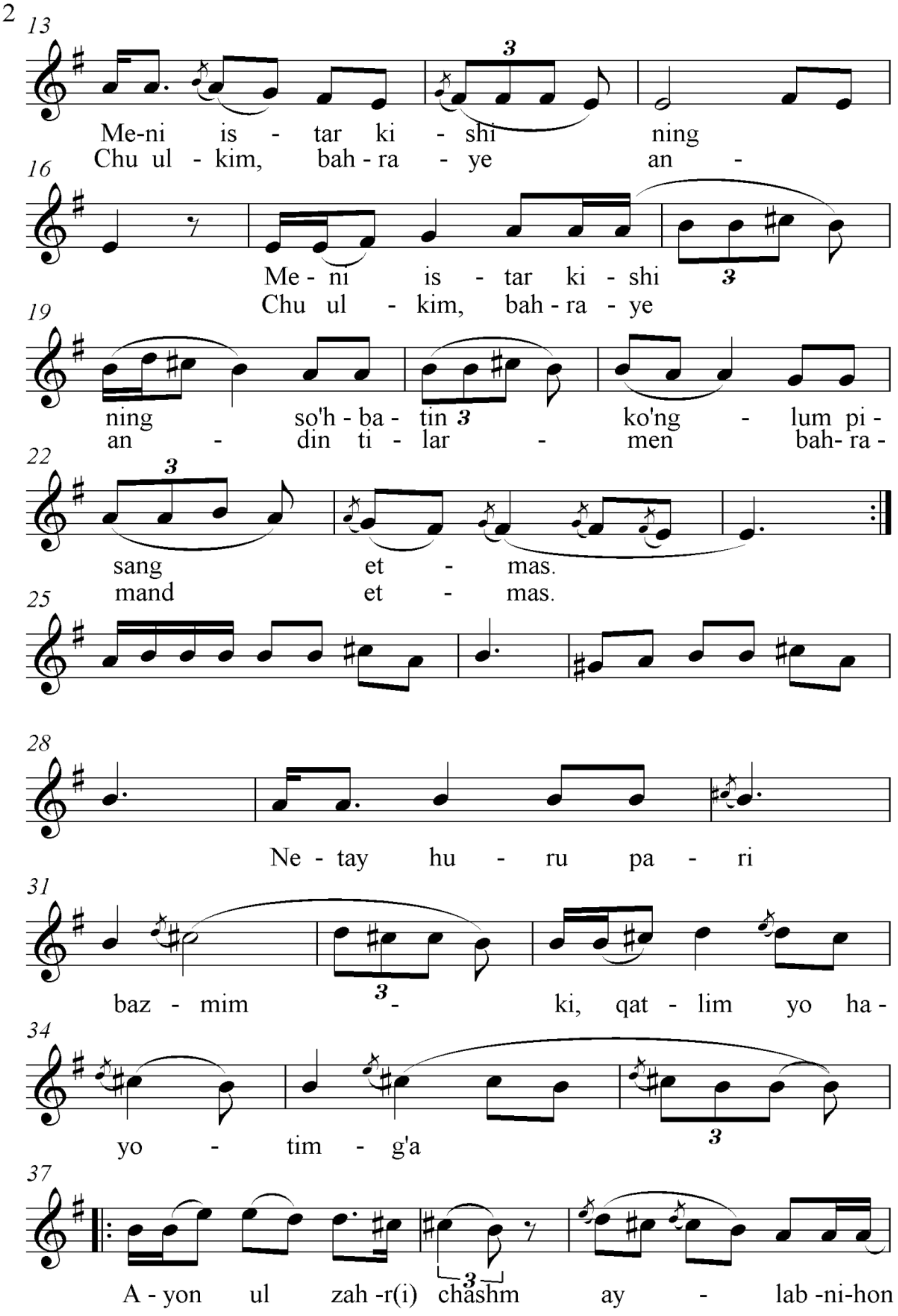

2
Me-ni is - tar ki - shi ning
Chu ul - kim, bah - ra - ye an -
Me - ni is - tar ki - shi
Chu ul - kim, bah - ra - ye
ning so'h - ba - tin ko'ng - lum pi -
an - din ti - lar - men bah- ra -
sang et - mas.
mand et - mas.
Ne - tay hu - ru pa - ri
baz - mim - ki, qat - lim yo ha -
yo - tim - g'a
A - yon ul zah -r(i) chashm ay - lab -ni-hon
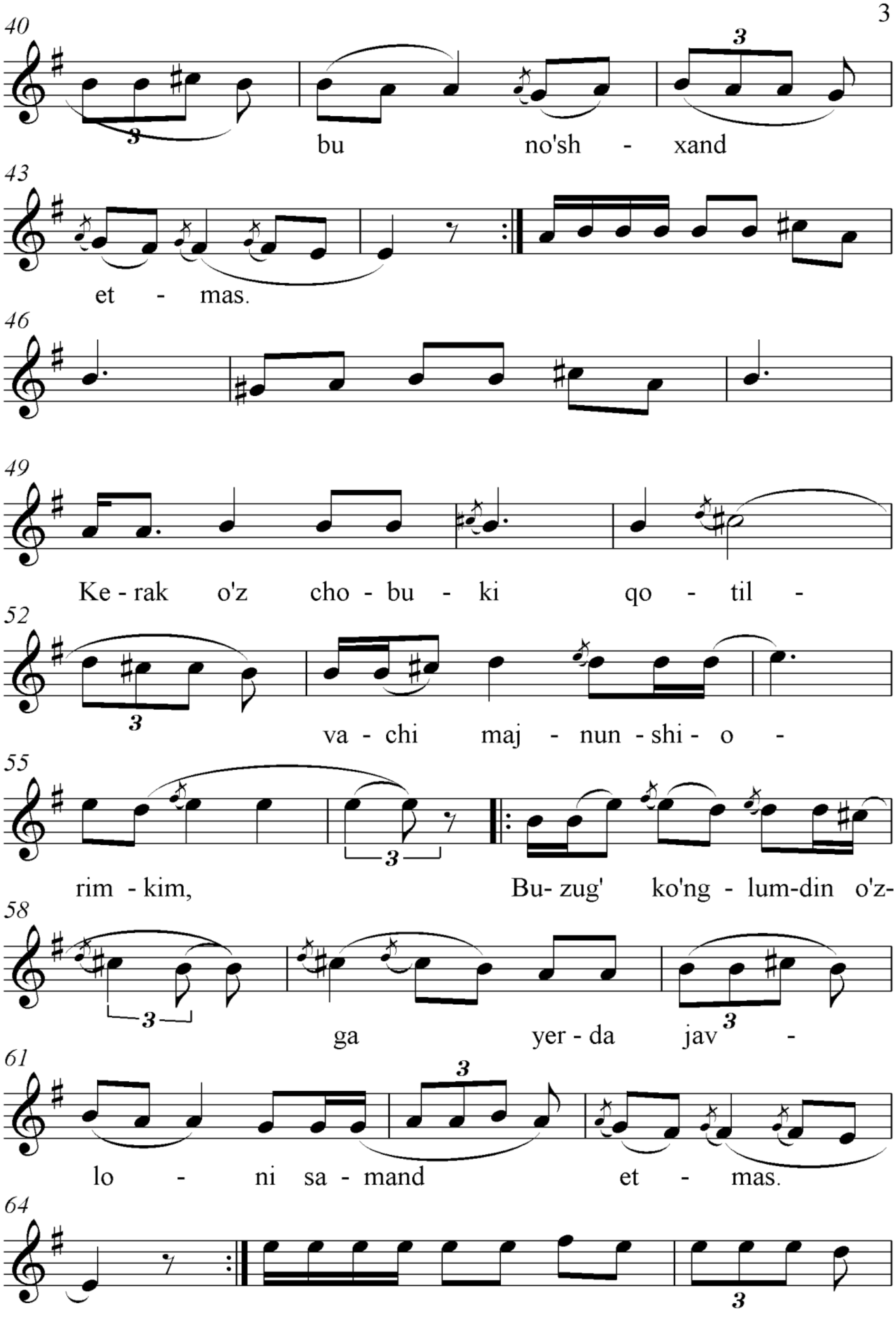
bu no'sh - xand
et - mas.
Ke - rak o'z cho - bu - ki qo - til -
va - chi maj - nun - shi - o -
rim - kim, Bu - zug' ko'ng - lum - din o'z-
ga yer - da jav -
lo - ni sa - mand et - mas.

63
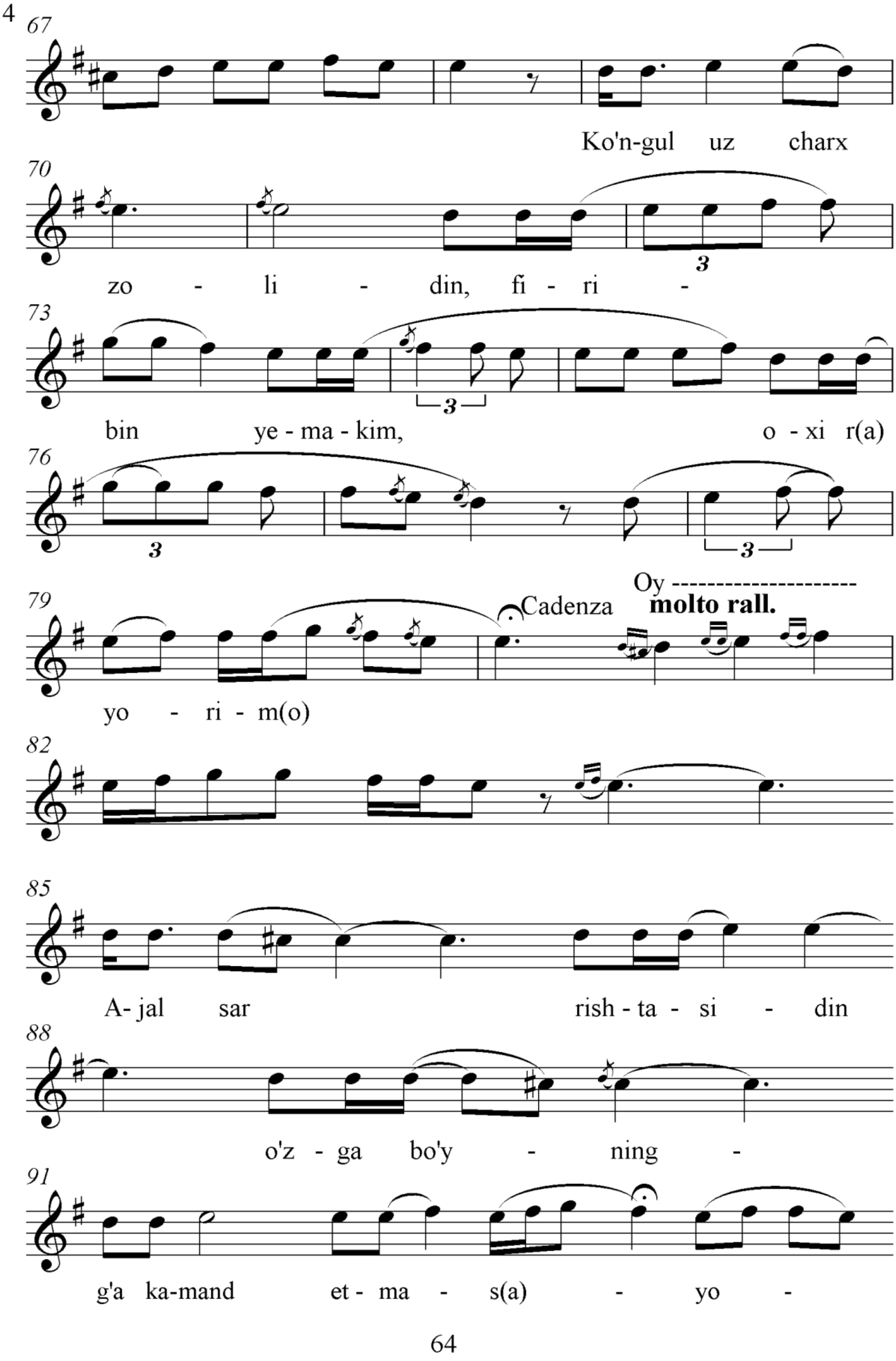
4
Ko'n-gul uz charx
zo - li - din, fi - ri -
bin ye - ma - kim, o - xi r(a)
Oy ---------------------
Cadenza molto rall.
yo - ri - m(o)
A- jal sar rish - ta - si - din
o'z - ga bo'y - ning -
g'a ka-mand et - ma - s(a) - yo -
64
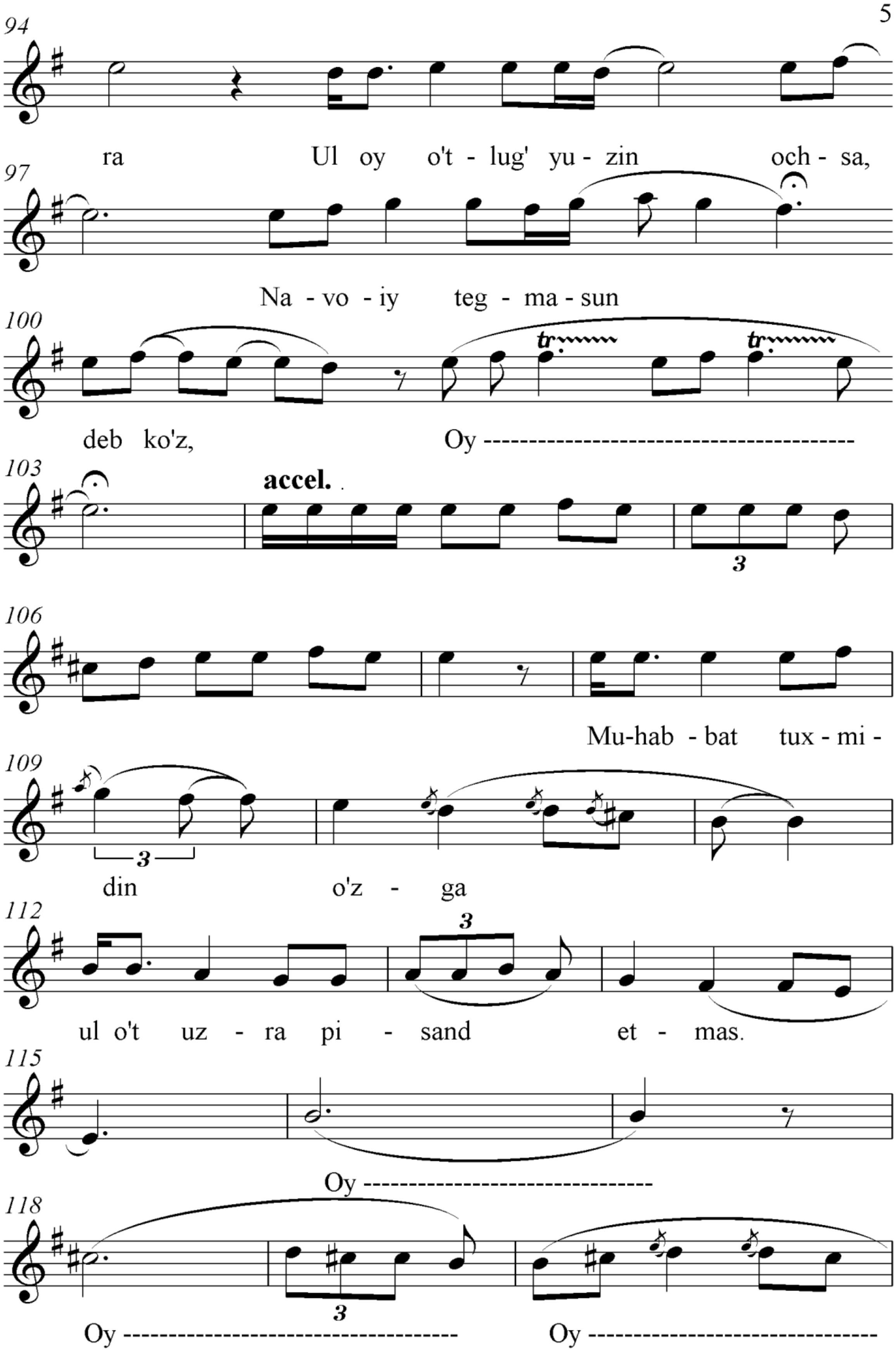
94
ra Ul oy o't - lug' yu - zin och - sa,
97
Na - vo - iy teg - ma - sun
100
tr
tr
deb ko'z, Oy -------------------------------------
103
accel.
3
106
Mu-hab - bat tux - mi -
109
3
din o'z - ga
112
3
ul o't uz - ra pi - sand et - mas.
115
Oy ------------------------------
118
3
Oy ----------------------------------- Oy ------------------------------

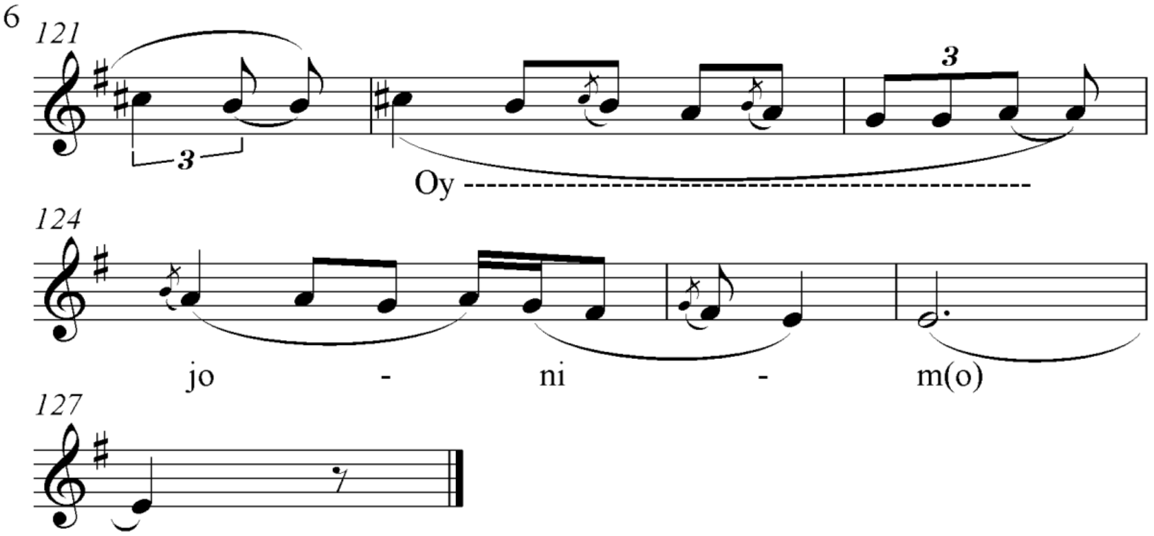

Meni men istagan o'z suhbatig'a arjumand etmas,
Meni istar kishining suhbatin ko'nglum pisand etmas.

Ne bahra topqamen andinkim, mendin istagay bahra,
Chu ulkim, bahraye andin tilarmen bahramand etmas.

Netay huru pari bazminki, qatlim yo hayoting'a
Ayon ul zahrchashm aylab, nihon bu no'shxand etmas.

Kerak o'z chobuki qotilvashi majnunshiorimkim,
Buzuq ko'nglumdin o'zga yerda javloni samand etmas.

Ko'ngul uz charx zolidin, firibin yemakim, oxir
Ajal sarrishtasidin o'zga bo'ynungg'a kamand etmas.

Ul oy o'tlug' yuzin ochsa, Navoiy tegmasun deb ko'z,
Muhabbat tuxmidin o'zga ul o't uzra sipand etmas.

66

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. I.A. Karimov. YUKSAK MA'NAVIYAT–YENGILMAS KUCH Toshkent : 2008, 139 b.

2. A. Navoiy. "TOPMADIM" G'azallar. G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. T: 1988

3. Yu. Rajabiy. "O'ZBEK XALQ MUSIQASI." 4-tom O'zb.S.S.R. Davlat adabiyot nashriyoti. T: 1958

4. Po'lat Mo'min. "UZMA DO'STLIK TORINI" Qo'shiqlar G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti. Toshkent: 1980

5. Muqimiy. "ASARLAR" G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. Toshkent: 1974

6. B.Mashrab. "MEHRIBONIM QAYDASAN" G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. Toshkent: 1990

67